

FREDENSBORG
KOMMUNE

Fredensborg Frikommune

Evaluering af frikommuneforsøg

25. april 2016

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Vision for Fredensborg Frikommune	5
Status for frikommuneforsøg	6
Evalueringsmetode	8
Læsevejledning	9
Innovation og forenkling i fremtidens ældrepleje og handicapservice	10
1. Ens regler for ambulant behandling af alkohol- og stofmisbrug (redegørelse) ...	12
2. Lægehenvi sning af yderligere vederlagsfri fysioterapeutisk behandling	16
3. Kommunal levering af tilkøbsydelser i hjemmeplejen (redegørelse).....	34
4. Anmeldte embedslægetilsyn på plejehjem hvert andet år (redegørelse)	37
5. Flytning af enker/enkemænd fra ægtefælleboliger på kommunens pleje- og aktivitetscentre (redegørelse).....	40
En klima-, miljø- og energilovgivning af tiden	43
6. Muliggøre generelle dispensationer fra lokalplaner	45
7. Midlertidige aktiviteter som mulighed i lokalplaners anvendelsesbestemmelser (redegørelse)	48
8. Hæve grænsen for lokalplanpligt (redegørelse)	51
9. Uddelegering af projektgodkendelsen for kollektive varmforsyningsanlæg (redegørelse)	55
10. Opdatering af beskyttede vandløb (redegørelse).....	58
Flere i beskæftigelse	61
11. Én samlet indgang til borgerservice (fælles modtagelse).....	63
12. Rimelighedskrav ved etablering af virksomhedspraktik	69
13. Samtaler for sygemeldte når det giver mening	75
14. Udvidet praktik er vejen til uddannelse	78
15. Ensretning af reglerne for udbetalinger til personer i aktivt tilbud	86
16. Flexibilitet i samtaleformer.....	93
17. Udvidelse af virksomhedspraktikperiode fra 4 – 26 uger (redegørelse)	98
18. Seniorjob i private virksomheder (redegørelse)	103
Digital borgerbetjening hele livet	107
19. Afskaffelse af kontantkasse i Borgerservice	108

20. Bedre samarbejde i tværkommunale callcentre (redegørelse)	113
Fremtidens fleksible folkeskole	116
21. Styrket udskoling	118
22. Fleksible hold	130
Ingen unødige regler	151
23. Fritagelse for halvårsregnskab (redegørelse)	152
24. Ændring af fravalgsordning	155
25. Informeret samtykke til sundhedsplejerskens sundhedssamtaler og undersøgelser på skoler	158
26. Fritagelse for udarbejdelse af ligestillingsredegørelser (redegørelse).....	164
27. Lokaletilskud til foreninger (redegørelse)	167
Konklusion	171
Et kig fremad	172

Indledning

Da Fredensborg Kommune satte sig for at blive frikommune var det med et håb om dels at få ryddet op i unødige regler og bureaukrati, og dels at være med til at bane vejen for nytænkning af den kommunale opgaveløsning.

Det er i høj grad lykkedes. Vi har dels været succesfulde med en række forsøg, der forenkler opgaveløsningen, men vi har også sat os i spidsen for en række forsøg, som giver et helt nyt bud på, hvordan vi løser opgaverne.

Det er glædeligt for mig, at allerede under forsøgsperioden er flere af vores ideer blevet til almen lovgivning. Både elementer i skolereformen og i de seneste års beskæftigelsesreformer er inspireret af frikommuneforsøgene. Det viser frikommuneforsøgets store potentiale, og det man kan opnå, hvis man lader kommunerne få lidt mere spillerum.

Der har dog også været benspænd undervejs. Desværre er der flere eksempler på, at vi ikke har fået lov at gennemføre de forsøg, som vi netop anså som allermest perspektivrige. Det betyder blandt andet, at der er fagområder, som fortsat er meget regelstyret og bureaukratisk tunge. Her er der stadig masser af potentiale for at finde nye og bedre løsninger. Den stramme ansøgningsproces viste sig også svær at tilpasse en politisk styret organisation. Det har desværre betydet, at vi ikke altid kom i mål med at udvikle vores mange idéer til forsøg.

Samlet set har vores frikommunestatus givet værdi. Ikke kun i kraft af de enkelte forsøgs værdi, men især selve processen og den nye måde at tænke på, som frikommuneforsøget førte med sig, har været gavnlige. Det har været et godt afsæt og en stærk motivation for nytænkning i kommunen, hvilket især har sat sit præg på ledere og medarbejdere, der har lært ikke bare at acceptere hverken lovmæssige eller interne forhindringer uden videre. I stedet søger de efter nye bæredygtige løsninger, sådan at de gode idéer kan få lov at blomstre.

Det har været vigtigt for os at sikre en kvalificeret evaluering af forsøgene, sådan at vores erfaringer kan komme andre kommuner til gavn. Denne evalueringsrapport sætter skarpt på de erfaringer, vi har gjort os, og som vi håber regeringen og Folketinget vil lytte til - og derefter handle på.

På vegne af Fredensborg Kommune

Kim Herlev Jørgensen

Kommunaldirektør

Vision for Fredensborg Frikommune

Fredensborg Kommunes vision er tilfredse borgere. Det er ambitiøst i en tid med stramme økonomiske rammer, et demografisk udgiftspres og fortsatte høje forventninger hos borgerne til den offentlige service. Samtidig står landet som helhed og kommunerne i særdeleshed med en opgave om at sikre fremtidens velfærd og offentlige service inden for overkommelige økonomiske rammer.

I en sådan situation må vi i fællesskab; politikere, medarbejdere og borgere forsøge at finde mulige bud på alternative løsninger til at opretholde et tilfredsstillende serviceniveau. Vi må udfordre os selv og hinanden. Med frikommuneforsøget fik kommunerne en enestående chance for at bane vejen for nye og mere holdbare veje i den kommunale opgaveløsning.

At være frikommune var derfor en oplagt mulighed, som Fredensborg Kommune ønskede at gribe. En mulighed for at afprøve forsøg på en række forskellige områder. Nogle mere vidtgående end andre, men alle med det fællestræk, at de har et landsdækkende perspektiv og sigter mod at opnå en bedre ressourceanvendelse.

Fredensborg Frikommune har været et fælles projekt for *hele* kommunen. Et projekt hvor borgere, medarbejdere, ledere og politikere har været i dialog om, hvilke frikommuneforsøg der skulle igangsættes. Vi greb det sådan an dels for at sikre en bred forankring og opbakning, og dels for at få igangsat forsøg, der har deres udspring såvel oppefra som nedefra.

Frikommuneforsøget er det første af sin slags i mange år, og har derfor karakter af en slags pionérarbejde. Det afspejles i visionen for frikommuneforsøget, nemlig et ønske om frihed til metode og ansvar i forhold til resultater.

Vision for frikommuneforsøget

Fredensborg Kommune ønsker med frikommuneforsøget at bidrage til at få skabt en mere frisat offentlig sektor i Danmark, hvor borgere og ansatte oplever, at der er fokus på ydelser og resultater. Forsøgene skal derfor være ambitiøse, have perspektiv og give nogle brugbare landspolitiske erfaringer.

I denne rapport videreformidler vi vores erfaringer fra frikommuneforsøget. De igangværende forsøg, evalueres og vurderes i forhold til, hvorvidt erfaringerne også er relevante for de øvrige 97 kommuner.

Status for frikommuneforsøg

Den 6. april 2011 blev Fredensborg Kommune udpeget som en af i alt ni frikommuner i årene 2012-2015. Fredensborg Kommune nedsatte et frikommunesekretariat med repræsentation fra de forskellige fagområder. Sekretariatet fik ansvar for at drive frikommuneforsøget, koordinere på tværs og kvalificere ansøgninger, implementering og evaluering.

Fredensborg Kommune har været særdeles produktiv i udvikling af forsøgsansøgninger. I alt har Fredensborg Kommune indsendt 6 ansøgninger med i alt 89 forsøg. Forsøgene er udarbejdet med baggrund i input fra medarbejdere, borgere og samarbejdspartnere. Fredensborg Kommune har leveret 89 ud af de knap 600 forsøg, som frikommunerne har indsendt, kun overgået af Odense og Viborg kommuner.

Ud af de 89 forsøg blev 65 imødekommet, mens 19 forsøg har fået afslag. En midtvejsevaluering gennemført af Rambøll og BDO peger på, at det især er de meget vidtgående forsøg, der er blevet givet afslag på, selvom der også peges på, at en for snæver og formalistisk tilgang til sagsbehandling i nogle ministerier har ført til afslag. Evalueringen peger desuden på, at der i nogle tilfælde har været en meget lang sagsbehandling, og at nogle afgørelser ikke har været klare nok.

13 af de ansøgte forsøg var mulige under gældende lov eller blev lovliggjort ved generelle lovændringer ved frikommuneforsøgets start. 25 forsøg blev ikke iværksat eller blev afbrudt undervejs i forløbet. Det skyldes bl.a. at forsøgene efterfølgende er lovliggjort af ny lovgivning undervejs i forsøgsperioden, og således ikke længere var forsøg eller at der skete ændringer internt, som gjorde at forsøget ikke længere var relevant. I nogle tilfælde skyldes det dog også, at forsøget kun er blevet delvist godkendt og ikke blev vurderet interessant at iværksætte under de fremsatte betingelser.

Den sidste ansøgning indeholdt kopi- og samarbejdsforsøg. Samarbejdsforsøgene er udarbejdet i samarbejde med de andre frikommuner og fagministerier indenfor nogle bestemte temaer. Fredensborg Kommune har gennemført fire samarbejdsforsøg og syv kopiforsøg.

I dag er der således 27 igangværende frikommuneforsøg.

Table 1 Godkendte forsøg

Igangværende frikommuneforsøg	27
- heraf kopiforsøg	7
- heraf samarbejds-/temaforsøg	3
Kan gennemføres inden for gældende regler/imødekommes af generel lovændring	13
Ikke igangsatte forsøg	14
Afbrudte forsøg	11
- Heraf på baggrund af generel lovændring i løbet af forsøgsperioden	6
I alt	65

Mange forsøg har haft fokus på procesforenkling, men der også mange forsøg, der vedrører undtagelser eller muligheder i forhold til lovgivningens materielle indhold. Det handler for eksempel om hjemmel til at tilbyde nye services til borgerne.

Fredensborg Kommune tilstræbte at gennemføre forsøg inden for en bred vifte af områder og er også lykkedes hermed. Ligesom mange af de øvrige frikommuner har Fredensborg Kommune dog især indsendt forsøgsansøgninger på beskæftigelsesområdet. Derudover er der indsendt en del ansøgninger på plan og miljøområdet samt ældreområdet.

Evalueringemetode

Forsøgene er blevet evalueret i henhold til Bekendtgørelse om offentliggørelse og evaluering af frikommuneforsøg. Evalueringen af et forsøg, jf. § 1, skal som minimum indeholde følgende elementer:

- 1) Beskrivelse af forsøget, herunder formål, baggrund og forventede resultater
- 2) Beskrivelse af evalueringemetoden
- 3) Forsøgets resultater, herunder:
 - a) Konklusioner i forhold til opstillede resultatmål
 - b) Effekter for forsøgets evt. målgruppe
 - c) Økonomiske konsekvenser
 - d) Øvrige positive eller negative virkninger

Nogle forsøg har været dog underlagt yderligere evalueringskrav, som er opstillet af ressortministerierne i forbindelse med godkendelse af forsøget. Det gælder fx skoleforsøgene.

Ud af de 27 implementerede forsøg er 10 ikke benyttet i et tilstrækkeligt omfang til at der kan gennemføres en evaluering. Jævnfør bekendtgørelsen kan frikommunerne nøjes med at redegøre for disse forsøg. Redegørelserne baserer sig på medarbejdernes umiddelbare erfaringer og oplevelser med forsøget. 5 forsøg er udvalgt til at blive evalueret af Rambøll og BDO, og 1 forsøg er udvalgt til at blive evalueret af KORA, hvorfor der kun er redegjort for disse forsøg. Det vil fremgå af nedenstående evalueringer, om der er tale om en evaluering eller redegørelse.

Forsøgene er evalueret af de forsøgsansvarlige under vejledning af de sektoransvarlige. Evalueringerne er godkendt af forsøgsschef og direktør

Frikommunesekretariatet har udarbejdet skabelon og vejledning, som er anvendt. Der er udarbejdet særskilt skabelon til brug for redegørelserne. For at kvalificere arbejdet med evaluering er der indhentet sparring fra BDO på særligt komplekse forsøg.

Evalueringdesign er tilrettelagt i forhold til det enkelte forsøgs formål og forventede resultater. Nogle benytter sig udelukkende af kvalitative metoder, mens andre er suppleret af kvantitative metoder. De forsøgsansvarlige har udarbejdet en implementeringsplan, da forsøget skulle implementeres, hvor man også skulle tage stilling til evaluering.

Læsevejledning

Forsøgene er struktureret efter de oprindelige forsøgstemaer. De oprindelige visioner for hvert forsøgstema er beskrevet indledningsvist.

De enkelte evalueringer/redegørelser er struktureret over fem afsnit:

Titel på forsøg

Her står om der er tale om en evaluering eller redegørelse, hvorvidt det er eget forsøg, kopiforsøg eller samarbejdsforsøg samt hvem der er forsøgsansvarlig og forsøgschef.

Sammenfatning

Her sammenfattes evalueringen. Dette afsnit kan læses selvstændigt og fungerer således som en pixi-version af evalueringen.

Indledning

Her beskrives forsøget formål, baggrund, forsøgshjemmel, målgruppe, forventede mål og resultater, forløb og varighed

Evalueringsmetode

Her beskrives evalueringsdesignet – altså hvordan evalueringen er udført i praksis samt metodeovervejelser.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Dette afsnit forholder sig til, hvad man har opnået med forsøget både i forhold til de opstillede mål men også andre virkninger. Her vurderes også forsøgets perspektiver, herunder om det stadig er relevant i egen kommune og om det kan overføres til en anden kontekst.

Innovation og forenkling i fremtidens ældrepleje og handicapservice

Fredensborg Kommune står i de kommende år over for en række udfordringer i forbindelse med befolkningsudviklingen, og samtidig forventes en stor afgang af medarbejdere alene på grund af alder. Prognosen for befolkningsudviklingen viser, at der vil ske en stigning på 27 % for de + 80-årige frem til 2019. Dermed vil gruppen af ældre med behov for personlig hjælp og pleje stige, og antallet af kronisk syge borgere øges. Presset på kommunens udgifter - både i eget regi og til regionens ydelser - vil derfor stige de kommende år. Hertil skal lægges, at borgernes forventninger vil være et uændret serviceniveau også i fremtiden.

Udvikling af kommunens ældrepleje gennem ny teknologi vil være én af flere vigtige veje til at imødekomme disse udfordringer. Der er allerede igangsat en række velfærdsteknologiske projekter på ældre/handicapområdet, men der er behov for at løfte indsatsen op på et højere niveau med investering i ressourcer og udvikling af innovative indsatser. Her vil frikommuneforsøget give Fredensborg Kommune nye muligheder for at tænke velfærdsteknologi og frisætning af den offentlige sektor i en sammenhæng.

På ældre/handicapområdet er Fredensborg Kommune optaget af at støtte borgeren i at holde sig rask og selvhjulpent længst muligt og så godt som muligt. Ligeledes ønsker vi at støtte de ældre og handicappede i at leve bedst muligt med sygdom, svækkelse og handicap.

For at nå dette mål skal der udvikles nye måder at organisere ældreplejen og handicapområdet på. Fokus skal lægges på læring for borgere og medarbejdere samt kvalitetsudvikling af kommunens service frem for kontrol og stram regelstyring, hvor denne er uhensigtsmæssig. Vi vil med frikommuneforsøget understøtte mulighederne for udvikling af organisationen i retning af læring og frihed under ansvar for medarbejdere og borgere.

Fredensborg Kommune ønsker at fokusere ældrepleje til de svageste borgere. Kommunen har et højt serviceniveau til personlig pleje til denne målgruppe - det ønsker vi at fastholde.

Fredensborg Kommune lægger vægt på samarbejde og samspil med borgerne, frivillige organisationer, idrætsorganisationer, erhvervslivet, øvrige kommuner, regionerne mv.. Dette gælder også på ældreområdet, hvor vi med frikommuneforsøget vil søge yderligere at understøtte denne udvikling. Det handler bl.a. om samarbejde med privat praktiserende sundhedsprofessionelle og samspil med

borgerne om forventningerne til serviceniveauet, vores fælles udfordringer og løsninger herpå samt udvikling af velfærdsteknologi både nu og fremover.

På forsøgsområdet **Innovation og forenkling i fremtidens ældrepleje og handicapservice** er gennemført følgende forsøg:

- Ens regler for ambulante behandling af alkohol- og stofmisbrug
- Lægehenvielse af yderligere vederlagsfri fysioterapeutisk behandling (kopiforsøg)
- Kommunal levering af tilkøbsydelse (kopiforsøg)
- Anmeldte embedslægetilsyn på plejehjem hvert andet år
- Flytning af enker/enkemænd fra ægteparbolig på plejecenter

1. Ens regler for ambulante behandling af alkohol- og stofmisbrug (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Morten Henriksen

Forsøgsschef: Hans Bækvang

Sammenfatning

Borgere med alkoholmisbrug, der ønsker behandling, kan jf. Sundhedsloven i dag rette henvendelse til behandlingssteder efter eget ønske, og borgeren kan vælge at være anonym. Kommunen har betalingsforpligtigelsen, men har ikke indflydelse på borgerens valg og længde af behandling. For stofmisbrugere gælder, at der altid foreligger en bevilling af ambulante behandling, inden den kan iværksættes af eksterne leverandører.

Forsøget ligestiller borgere med misbrugsproblemer, således at Fredensborg kommune har indflydelse på valg og bevilling af ambulante behandlingstilbud, og derved har mulighed for at følge borgeren i forhold til behandlingens effekt, samt sikre at leverandøren leverer den ønskede kvalitet.

Forsøget blev igangsat med det formål at opnå bedre kvalitet, mere effektiv behandling og lavere udgifter. Det er Fredensborg Kommunes opfattelse at forsøget har fungeret efter hensigten og yderst tilfredsstillende. Rusmiddelcenteret oplever, at borgerne i højere grad end tidligere modtager individuel tilpasset og effektiv behandling for alkoholmisbrug. Rusmiddelcenteret oplever også, at samarbejdet med leverandørerne af alkoholbehandlingen fungerer godt, og kvaliteten af statusskrivelser og handleplaner fra leverandørerne er styrket siden forsøgets begyndelse.

Indledning

Formål

Det overordnede formål med forsøget er, at kommunen får indflydelse på valg og bevilling af det ambulante behandlingstilbud uanset misbrugets karakter (sikre Rusmiddelcenteret visitationsretten)- med henblik på at forbedre kvaliteten af behandlingen og dermed sikre, at borgerne reducerer deres forbrug eller bliver og forbliver alkoholfri.

Baggrund for forsøget

Sundhedsloven sikrer borgere, der ønsker alkoholbehandling – i modsætning til stofmisbrugere – dels anonymitet og dels mulighed for at vælge behandlingssted.

Rusmiddelcenteret i Fredensborg kommune har dog erfaret, at det er vanskeligt at sikre en ordentlig kvalitet i behandling af alkoholproblematikker, når borgere kan henvende sig udenom kommunens rådgivning til enhver udbyder af alkoholbehandling.

Det vurderes endvidere, at Fredensborg Kommune kan have unødige udgifter forbundet med, at området ikke er styrbart, når borgere kan henvende sig udenom kommunens faglige rådgivning og mulighed for at stille krav til leverandører. Samtidig erfares det, at borgere med komplekse problemstillinger har behov for en mere helhedsorienteret indsats end alene fokus på borgerens alkoholmisbrug. Frikommuneforsøget forventes at løse disse udfordringer, idet kommunen med forsøget kan stille alkoholmisbrugere lovgivningsmæssigt lige med stofmisbrugere. Det betyder at alkoholmisbrugere, ikke har mulighed for at komme i anonymbehandling under frikommune forsøget, og at Fredensborg Kommune har visitationsretten til at visitere borgeren til behandlingstilbud.

Forsøgshjemmel

Efter frikommunelovens § 26 har Fredensborg Kommune fået dispensation for § 141 i Sundhedsloven om anonymitet i alkoholbehandling. Samtidig får Rusmiddelcenteret visitationsretten og har dermed indflydelse på valg og bevilling af ambulante alkoholbehandling på samme måde som med bevilling af ambulante behandling til stofmisbrugere. I forsøget er der ikke dispenseret for fritvalgsordningen. Rusmiddelcenteret rådgiver borgeren om behandlingssteder, borgeren har herefter stadig ret til frit at vælge ambulante behandlingssted.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen for forsøget er borger med alkoholproblemer, som ønsker forandring i deres livssituation, og som kan søge hjælp efter Sundhedsloven § 141.

Forventede mål og resultater

Mål 1. At kvaliteten i alkoholbehandling af kommunens borgere øges ved at kommunen får indflydelse på bevilling af ambulante behandling til alkoholmisbrugere på lige fod med bevilling af ambulante behandling til stofmisbrugere.

Mål 2. At sikre at borgere, som søger behandling for rusmiddelproblematikker modtager vejledning og kortlægning af kommunens rusmiddelkonsulenter, uanset om der er tale om alkoholmisbrug eller stofmisbrug.

Mål 3. At behandlingsindsatsen fra eksterne leverandører kvalificeres og målrettes bedre.

Mål 4. At borgere med komplekse problemstillinger modtager en helhedsorienteret indsats.

Mål 5. At produktiviteten i alkoholbehandlingen øges.

Mål 6. At effekten af behandlingsindsatsen måles.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget har været implementeret siden januar 2012.

Frikommuneforsøget kom godt fra start. Der blev afholdt samarbejds møder med lokale samarbejdspartnere såvel regionale, kommunale som private. Der er desuden udsendt informationsmateriale til psykiatriske centre, hospitaler samt praktiserende læger. I opstarten af frikommuneforsøget har der været visse forståelsesmæssige problemer omkring anonymitet og den medicinske behandling. Dette syntes nu at være tydeliggjort.

En enkelt privat aktør har udfordret og stillet spørgsmål ved retten til visitation og bevilling.

Som det vil fremgå nedefor, har informationen tilsyneladende båret frugt, idet flere borgere med alkoholmisbrug har henvendt sig til rusmiddelcenter Fredensborg, end tidligere set, hvor borgerne primært har henvendt sig på Nordsjællands Misbrugscenter.

Der er desuden ved flere lejligheder i Alkohol Fagligt Forum gjort opmærksomt på Fredensborg kommunes frikommune status og andre kommuner har i forummet tilkendegivet positiv opmærksomhed omkring forsøget. Dette er gjort for, at sikre at flest mulige interessenter er informeret om frikommuneforsøget og de processer der er forbundet med ordningen.

Evalueringsmetode

Forsøget evalueres i regi af statslig finansieret evaluering (Rambøll/BDO).

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget anvendes fuldt ud. Det ses ved, at lokale aktører, psykiatriske centre, praktiserende læger med flere, henviser borgere med alkoholproblemer til Rusmiddelcenter Fredensborg.

Borgere som ønsker at modtage behandling for alkoholmisbrug henvender sig til kommunens rådgivere, som foretager en faglig vurdering af borgerens individuelle behandlingsbehov og rådgiver borgeren om behandlingssted.

Der er i perioden sket en stigning af henvendelser til kommunens Rusmiddelcenter og der har siden forsøgets begyndelse været 170 borgere, der har fået udarbejdet en

faglig og individuelt orienteret alkoholbehandlingsplan. Rusmiddelcentret er bekendt med, at 1-2 borgere om året ønsker at modtage anonym behandling.

Erfaringer

Rusmiddelcentrets erfaringer med forsøget er yderst tilfredsstillende.

Rusmiddelcenteret oplever, at borgerne i højere grad end tidligere modtager individuelt tilpasset og effektiv behandling for alkoholmisbrug. Rusmiddelcenteret oplever også, at samarbejdet med leverandørerne af alkoholbehandlingen fungerer godt, og kvaliteten af statusskrivelser og handleplaner fra leverandørerne er højnet siden forsøgets begyndelse.

Det er Rusmiddelcentrets erfaring, at borgerne ser det som en naturlig del af behandlingsprocessen, at de skal henvende til Fredensborg Kommune for at modtage hjælp. Ligeledes er det Rusmiddelcentrets erfaring, at borgene udtrykker tilfredshed med, at der løbende skal udarbejdes status fra leverandørens side, samt at de bliver fulgt tæt via netværks- og behandlermøder.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er stadig relevant for Fredensborg Kommune. Det forventes, at den langsigtede effekt af forsøget er endnu bedre styring med den tilkøbte alkoholbehandling og endnu bedre matchning mellem borgerens behandlingsbehov og leverandørens kompetencer og dermed bedre kvalitet i behandling af alkoholmisbrug for borgerne i Fredensborg Kommune.

2. Lægehenviſning af yderligere vederlagsfri fysioterapeutisk behandling

Forsøgsansvarlig: Kirsten Stougaard

Forsøgschef: Ældrechef Hans Bækvang.

Forsøget er et kopiforsøg fra Fredericia Kommune.

Sammenfatning

Fredensborg Kommune har gennemført frikommuneforsøget vedrørende vederlagsfri fysioterapi.

I frikommuneforsøget åbner lovgivningen mulighed for, at kommunen kan stille krav til den praktiserende læge om at videregive oplysninger til kommunen, når der udarbejdes en henviſning til vederlagsfri fysioterapi.

Kravet om at den praktiserende læge skal videregive oplysninger om henviſning til vederlagsfri fysioterapi er slået igennem i begrænset omfang i Fredensborg Kommune. I hele forsøgsperioden har kommunen modtaget 237 henviſninger og undtagelsesredegørelser, ca. 30 % af alle sager.

Fredensborg Kommune har foretaget en administrativ fysioterapeutisk sagsbehandling. På denne baggrund konkluderes, at der er behov for forbedring af kvaliteten af henviſninger og undtagelsesredegørelser.

Ifølge Sundhedsstyrelsens vejledning om adgang til vederlagsfri fysioterapi skal lægens henviſning indeholde "en beskrivelse af personens aktuelle sygdomsbillede, samt den funktionsnedsættelse, som fysioterapien skal rettes imod". I frikommuneforsøgsperioden har Fredensborg Kommune vurderet kvaliteten i de modtagne lægehenviſninger ud fra ovennævnte vejledning og der er fundet 45 %, der ikke er korrekt udfyldt.

Den overvejende årsag (65 %) er, at lægen ikke beskriver borgerens aktuelle sygdomsbillede og fysiske funktionsnedsættelse, der indikerer, at borgeren kan være omfattet af vederlagsfri fysioterapi. Kvaliteten ændrer sig desværre ikke, som forventet over tid i løbet af forsøgsperioden.

Når det drejer sig om undtagelsesredegørelserne, der udfyldes af de praktiserende fysioterapeuter, hvis borgeren vurderes, at have behov for mere end 20 individuelle behandlinger om året, så vurderes 44 % til at have manglende eller ingen oplysninger. Kvaliteten ændrer sig, som forventet over tid i løbet af forsøgsperioden og det formodes, at opmærksomheden omkring den kommunale sagsbehandling er

med til at forbedre kvaliteten, idet blanketterne med manglende eller ingen oplysninger reduceres til 32 %.

Den kommunale koordinator har i begyndelsen af forsøgsperioden oplevet en vis modstand fra de praktiserende læger og fysioterapeuter. Modstanden er blevet mindre i løbet af forsøgsperioden og især lægerne udtrykker, at på trods af en ekstra forretningsgang, så er det positivt, at der sidder en anden faglig person og ser på det, man skriver under på. Fremadrettet har lægerne i Fredensborg ikke noget i mod at supplere ordinationen til vederlagsfri fysioterapi med en kommunal visitation. De privat praktiserende fysioterapeuter oplever ikke, at forsøget har givet mere kvalitet og mener, den ekstra forretningsgang hos kommunen kun er en fordyrende proces og giver øget ventetid hos borgerne.

Ingen borgere har i forsøgsperiode kontaktet kommunen og udtrykt utilfredshed med forsøget eller eventuelle virkninger heraf. Den kommunale koordinator oplever, at mange interessenter dels mangler generel viden om lovgivningen og overenskomsten og dels har en meget varieret forståelse og tolkning af ordningen. Ligeledes opfattes den vederlagsfri fysioterapi ikke som en del af borgerens samlede sundhedstilbud.

Fredensborg kommune har reduceret udgiften til vederlagsfri fysioterapi med 5 % i årene fra 2012 til 2013. Med 12 % i årene fra 2013 til 2014 og med 5 % i årene 2014 til 2015. Antallet af borgere, der modtager vederlagsfri fysioterapi er reduceret med 3,1 % i hele perioden fra 2012 til 2015. Det er ikke muligt at pege på en direkte sammenhæng imellem forsøget og det økonomiske lavere forbrug, men i modsætning til den generelle udgiftsstigning på landsplan, formodes det, at opmærksomheden omkring frikommuneforsøget i Fredensborg Kommune har været medvirkende årsag til en ændring af forbruget i den vederlagsfri fysioterapi.

På baggrund af de samlede resultater af frikommuneforsøget anbefaler Fredensborg Kommune, at kommunen i fremtiden – udover frikommuneforsøgets muligheder for at komme med en udtalelse ved lægehenvisningen, får bedre styringsmuligheder, som for eksempel

- At kommunens visitation inddrages, inden lægen visiterer.
- At kommunen overtager visitationen til vederlagsfri fysioterapi.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at styrke kvaliteten i den vederlagsfri fysioterapi, at målrette indsatsen og sikre sammenhæng i tilbuddene på træningsområdet.

Desuden vil forsøget fokusere på at styrke den direkte dialog mellem kommunen og de praktiserende læger og fysioterapeuter.

Baggrund for forsøget

Under temaet "en mere sammenhængende og effektiv sundheds- og forebyggelsesindsats" har Sundheds- og Forebyggelsesministeriet godkendt et frikommuneforsøg vedrørende vederlagsfri fysioterapi.

Vederlagsfri fysioterapi er en fysioterapiydelse, som forudsætter, at borgeren har en diagnose, der indgår i Sundhedsstyrelsens diagnoseliste og hører til enten i gruppen for svært fysisk handicappede eller i gruppen med progressiv lidelse. Fysioterapi behandlingen er gratis for borgeren.

Borgerens praktiserende læge henviser til fysioterapien og den konkrete behandling udføres af privatpraktiserende fysioterapeuter, der har et godkendt ydernummer. Har borgeren behov for udvidet individuel behandling mere end 20 gange pr. år, udarbejder fysioterapeuten en undtagelsesredegørelse, der efterfølgende godkendes af lægen.

Denne samarbejdsprocedure udfordres i frikommuneforsøget, som giver kommunen mulighed for at få indblik i aktuelle lægehenvvisninger og undtagelsesredegørelser og lade dem gennemgå en supplerende vurdering. Frikommuneloven ændrer ikke ved lægens ordinationsret, men giver kommunen mulighed for at vurdere, vejlede og anbefale henvisningen til vederlagsfri fysioterapi og se den i sammenhæng med borgerens eventuelle øvrige kommunale ydelser.

Kommunerne har siden 2008 haft myndighedsansvaret for vederlagsfri fysioterapi og fik ved samme lejlighed også mulighed for at oprette tilbud med vederlagsfri fysioterapi. Fredensborg Kommune har ved frikommuneforsøgets begyndelse i januar 2014 ikke oprettet kommunale tilbud indenfor vederlagsfri fysioterapi.

Det overordnede hensyn med omlægningen og med samling af myndighedsansvaret i kommunerne var ifølge Sundhedsudvalgets beretning til Folketinget at skabe kvalitetsforbedringer og en bedre anvendelse af ressourcerne.

(<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=100288>)

Fredensborg Kommune og andre kommuners erfaringer fra de første år med myndighedsopgaven viser, at den nuværende form og praksis medfører forhindringer i forhold til ovennævnte målsætning.

Fredensborg Kommune oplever, at der før frikommuneforsøget ikke var sammenhæng i mellem - beslutningskompetence hos fysioterapeut og læge på den ene side og kommunens finansieringsansvar på den anden side. Det er fortsat et problem, som ikke er løst ved den begrænset øgede indsigt kommunen har fået med forsøget.

Udfordringen for kommunen er, at det er den praktiserende læge, der både henviser, men også visiterer til yderligere individuelle behandlinger på baggrund af undtagelsesredegørelsen fra den praktiserende fysioterapeut.

Fredensborg Kommune har foretaget analyse af egne undtagelsesredegørelser i 2012, tilsendt fra regionen. Analysen viser, at ca. 40 % har en meget ringe kvalitet og helt mangler både beskrivelse af borger og en begrundelse for udvidet individuel behandling.

På denne baggrund indledte Fredensborg Kommune frikommuneforsøget.

Fredensborg Kommune ønsker med forsøget at sikre og synliggøre den bedst mulige faglige kvalitet i læge henvisninger og undtagelsesredegørelser og fremme sammenhængen imellem vederlagsfri fysioterapi og borgerens eventuelle øvrige kommunale ydelser. Afslutningsvis ønskede kommunens myndighedsansvar styrket med en bedre mulighed for økonomistyring.

Fredensborg kommune deltager i forsøget sammen med Gentofte, Fredericia, Vejle og Vest Himmerland kommune og har været en del af den fælles ERFA gruppe, der undervejs har udviklet forsøget, herunder også fælles evalueringsdesign.

Forsøgshjemmel

Ifølge Sundhedsloven § 140 a, stk1 skal Kommunalbestyrelsen tilbyde vederlagsfri behandling hos en fysioterapeut i praksissektoren efter lægehenvi-
sing.

§ 140 Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan herudover tilbyde vederlagsfri behandling hos en fysioterapeut efter lægehenvi-
sing ved at etablere tilbud om fysioterapi på egne institutioner eller ved indgåelse af aftaler herom med andre kommunalbestyrelser eller private institutioner.

Frikommuneforsøget er godkendt af Folketinget d. 30. maj 2013 (Lov om ændring af lov om frikommune § 26a) og indebærer at:

”Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan stille krav om, at alment praktiserende læger skal videregive oplysninger om henvisninger i henhold til § 140 a, stk. 1 i sundhedsloven om vederlagsfri fysioterapi til frikommunen”

I bemærkninger til lovteksten er det formuleret, at der ikke ændres ved lægens henvisnings – eller afgørelses ret, men at henvisningen og herunder også undtagelsesredegørelserne gennemgår en supplerende vurdering i kommunen inden behandling og træning iværksættes.

Kommunen vurderer henvisningen i sammenhæng med borgerens øvrige behov og kommunale ydelser.

Målgruppe

Alle praktiserende læger i kommunen, der henviser til vederlagsfri fysioterapi, samt praktiserende fysioterapeuter, der behandler borgere med bopæl i Fredensborg Kommune, der henvises til vederlagsfri fysioterapi.

Med hensyn til borgere, der kan henvises til vederlagsfri fysioterapi, kræves det, at de har en sygdom indenfor en bestemt diagnosegruppe og enten er svært fysisk handicappede eller har en fysisk funktionsnedsættelse, som følge af en progredierende sygdom.

(Sundhedsstyrelsens vejledning om adgang til vederlagsfri fysioterapi 2008: www.sst.dk).

Forventede mål og resultater

De overordnede målsætninger i den oprindelige ansøgning om "at styrke kvaliteten af den vederlagsfri fysioterapi og fremme den sammenhængende opgaveløsning" og at "undgå fejlhenvisninger" er i frikommune ERFA gruppen slået sammen og yderligere udfoldet under indtryk af den faktiske implementering af forsøgene og danner grundlag for nærværende evaluering, der indeholder følgende mål og forventede resultater:

1. Tema: Øge kvaliteten i kommunikation og samarbejde med læger og fysioterapeuter, målt på:
 - Kvaliteten af henvisninger og undtagelsesredegørelser, hvor det forventes, at kvaliteten af henvisninger m.v. vil stige under forsøget.
2. Tema: Øge kvaliteten af kommunikation, samarbejde og sammenhæng både mellem den kommunale koordinator og henholdsvis lægerne og fysioterapeuterne, evalueres via
 - Interview, hvor det forventes at kommunikationen, samarbejdet og oplevelsen af sammenhæng vil vurderes forskelligt.
3. Tema: Øge kvaliteten i forhold til, at de rette borgere får det rette tilbud, målt på
 - borgere, hvor det forventes, at der efter kommunalsagsbehandling vil være et antal, der ikke er omfattet af ordningen.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget er påbegyndt 1.januar 2014 og kan fortsætte til medio 2017. Resultaterne i denne evaluering er fra tidsperioden 1.januar 2014 og frem til 30.september 2015.

I Fredensborg Kommune har vi foretaget en administrativ fysioterapeutisk sagsbehandling. Vi har bevidst fravalgt at tilbyde borgeren en personlig vurdering ved en kommunal fysioterapeut, da vi mener, denne vurdering allerede ligger hos de praktiserende læger og fysioterapeuter jævnfør Sundhedsstyrelsens vejledning om adgang til vederlagsfri fysioterapi.

I den administrative sagsbehandling er der på baggrund af de tilsendte henvisninger og undtagelsesredegørelser foretaget en vurdering af sammenhæng med diagnose og borgerens fysiske funktionsnedsættelse. Ved undtagelsesredegørelserne er der desuden foretaget en vurdering af begrundelserne for mere end 20 individuelle behandlinger om året.

Med et ønske om at synliggøre kvaliteten er der i vurderingen af henvisningen og undtagelsesredegørelsen lagt vægt på, at lægen og fysioterapeuten har udfyldt de respektive blanketter, som sundhedsstyrelsen vejledning foreskriver.

Borgerens øvrige kommunale visiterede ydelser er afdækket og på denne baggrund er der foretaget en anbefaling og vejledning.

Det har været den samme kommunale koordinator, der har arbejdet med sagsbehandlingen igennem hele forsøgsperioden og som ligeledes har deltaget i den fælles frikommune ERFA gruppe, der undervejs har udviklet forsøget.

Kommunen har løbende afholdt dialogmøder med de kommunale privatpraktiserende læger og fysioterapeuter.

Evalueringsmetode

Evalueringen er en kombination af en effektevaluering med fokus på effekterne af frikommuneforsøget for vederlagsfri fysioterapi og en procesevaluering med fokus på processer, relationer og sammenhænge blandt aktørerne.

Evalueringen har et komparativt element i sammenligningen mellem de deltagende kommuner. En komparation i forhold til kommuner uden for frikommuneforsøget er ikke muligt inden for rammerne af de deltagende kommuners evaluering, da adgang til henvisninger og undtagelsesredegørelser – som er det afgørende element i forsøget – ikke er muligt i de øvrige kommuner.

De 5 frikommuner vil efterfølgende udarbejde en fælles evaluerings rapport, hvor udvalgte effektmål sammenlignes.

Der anvendes både kvantitative data – egenproducerede og træk af centrale data omkring økonomi fra E – sundhed og kvalitative data i form af interviews.

Til evalueringen er der udformet en række støttedokumenter og guidelines, der findes som bilag. Disse udgør det praktisk/metodiske grundlag. Disse er, og refereres til som:

- Indtastningsark til brug i sagsbehandlingen (i Excel) med tilhørende guideline

- Vederlagsfri fysioterapi på e - Sundhed (kommunal økonomisk sundhedsinformation)
- Interviewguides til
 - Praktiserende læger
 - Praktiserende fysioterapeuter
 - Nøglepersoner i kommunerne, der forestår arbejdet med frikommuneforsøget

Metodeovervejelser

Programteorien (virkningsteori, forandringsteori) bag forsøget er de antagelser om årsager og virkninger, der ligger bag indsatsen. De begrundede forestillinger om, hvad der giver resultater og de processer og mekanismer, der sandsynliggør, at man når de forventede resultater.

Med udvikling af en programteori får vi ikke viden om effekter af en indsats, men vi får præciseret vores forventninger til den sandsynlige effekt, dvs. at det ikke er sikkert, at en given indsats fører til en given effekt, men teorien tydeliggør, hvilke betingelser der skal være til stede, for at vi forventer en given effekt.

De forventede resultater og de metodiske overvejelser omkring disse er beskrevet under 3 temaer i afsnittet Forventede mål og resultater.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Målgruppebeskrivelse

I hele forsøgsperioden har Fredensborg kommune modtaget 162 henvisninger og 75 undtagelsesredegørelser.

Ifølge E – sundhed har Fredensborg kommune i gennemsnit 829 borgere, der tilsammen i 2014 og 2015 har modtaget mindst 1 ydelse i vederlagsfri fysioterapi. De modtagne henvisninger i frikommuneforsøget udgør således kun ca. 30 % af sagerne.

De henviste i frikommuneforsøget fordeler sig med 82 %, der er svært fysiske handicappede og 18 %, der er i den progressive gruppe. I forbindelse med sagsbehandlingen er der ikke fundet borgere, der modtager dublering af tilbud.

Aldersfordelingen hos de henviste borgere fordeler sig med 55 %, der er 65 år og derover.

35 % er imellem 18 og 64 år og 10 % er under 17 år.

Kønsfordelingen er 63 % kvinder og 37 % mænd.

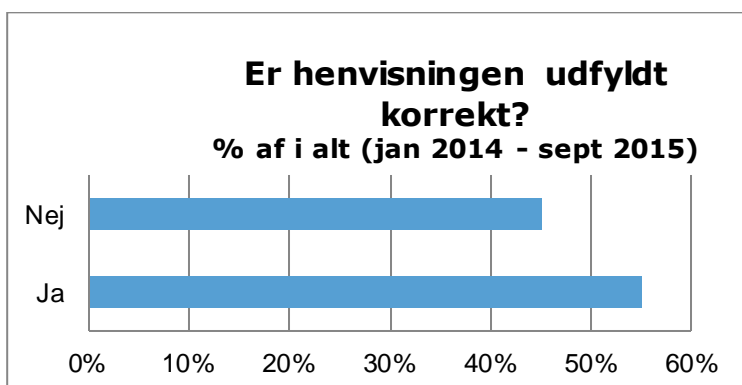
1. Tema: Kvalitet af henvisninger og undtagelsesredegørelser

Opnåede resultater i forhold til lægehenvvisninger:

Ifølge Sundhedsstyrelsens vejledning om adgang til vederlagsfri fysioterapi skal lægens henvisning indeholde *"en beskrivelse af personens aktuelle sygdomsbillede, samt den funktionsnedsættelse, som fysioterapien skal rettes imod"*.

Kvaliteten i de 162 lægehenvvisningerne i frikommuneforsøget er vurderet ud fra ovennævnte vejledning og er vurderet til at være behæftet med væsentlige mangler. I 45 % af alle tilfælde er henvisningen vurderet til ikke at være udfyldt korrekt. (Se tabel B)

Tabel B – vurdering af om henvisningerne er udfyldt korrekt i % af alle henvisningerne.

Kvaliteten ændrer sig desværre ikke som forventet i løbet af forsøgsperioden og den kommunale sagsbehandling påvirker ikke kvaliteten af lægehenvvisningerne. I september 2015 er det fortsat 45 % af henvisningerne, der ikke er udfyldt korrekt. I 65 % af tilfældene, er det den manglende beskrivelse af aktuelle sygdomsbillede og funktionsnedsættelse, der er årsag til, at henvisningerne er vurderet til ikke at være udfyldt korrekt. Dette er langt den overvejende årsag.

Opnåede resultater i forhold til undtagelsesredegørelserne under punkterne "funktionsproblem", "beskrivelse af borger" og "indstilling til udvidet behandling":

Hvis fysioterapeuten vurderer, at borgeren har behov for udvidet individuel behandling "mere end 20 gange pr. år på samme henvisning" skal det ifølge Sundhedsstyrelsens vejledning dokumenteres i en undtagelsesredegørelse.

Undtagelsesredegørelsen er en blanket, hvor fysioterapeuten skal beskrive borgerens funktionsproblem, herunder opliste resultatet af den fysioterapeutiske funktionsundersøgelse og begrunde indstillingen til mere en 20 individuelle behandlinger relateret til borgerens funktionstab.

Kvaliteten i undtagelsesredegørelserne i frikommuneforsøget er vurderet ud fra ovennævnte vejledning.

Samlet set er de 75 undtagelsesredegørelser i frikommuneforsøget vurderet til at være behæftet med væsentlige mangler. De enkelte afsnit på blanketten: *funktionsproblem beskrivelse* og *indstilling* er beskrevet særskilt efterfølgende.

Det positive er, at kvaliteten forbedres i forsøgsperioden og fysioterapeuterne hermed synliggør borgerens funktionsproblem og behov for udvidet individuel behandling.

Funktionsproblem

Borgerens funktionsproblem er vurderet til at være beskrevet med tilstrækkelige oplysninger i 57 % af alle undtagelsesredegørelserne i frikommuneforsøget. Tilsvarende ses der 43 %, der er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger.

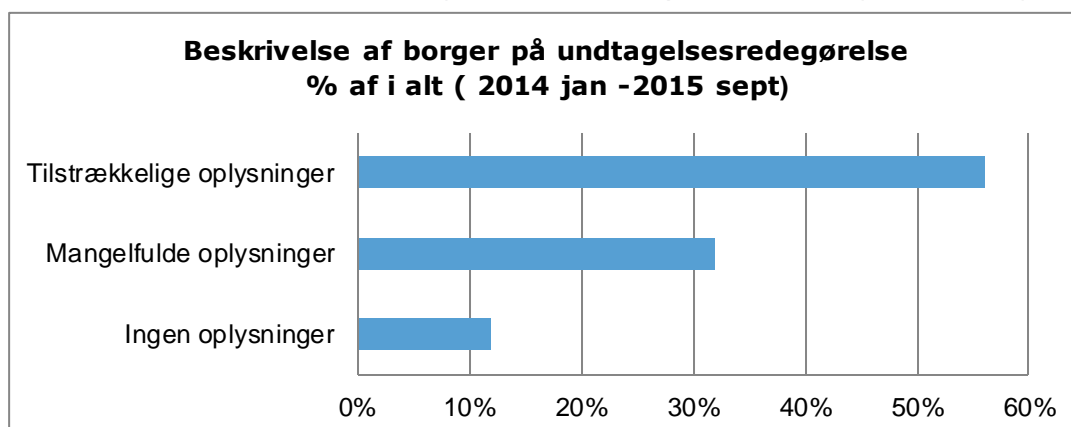
Kvaliteten forbedres, som forventet, i løbet af forsøgsperioden til 65 % med tilstrækkelige oplysninger og tilsvarende falder til 35 %, der stadig er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger.

Beskrivelse

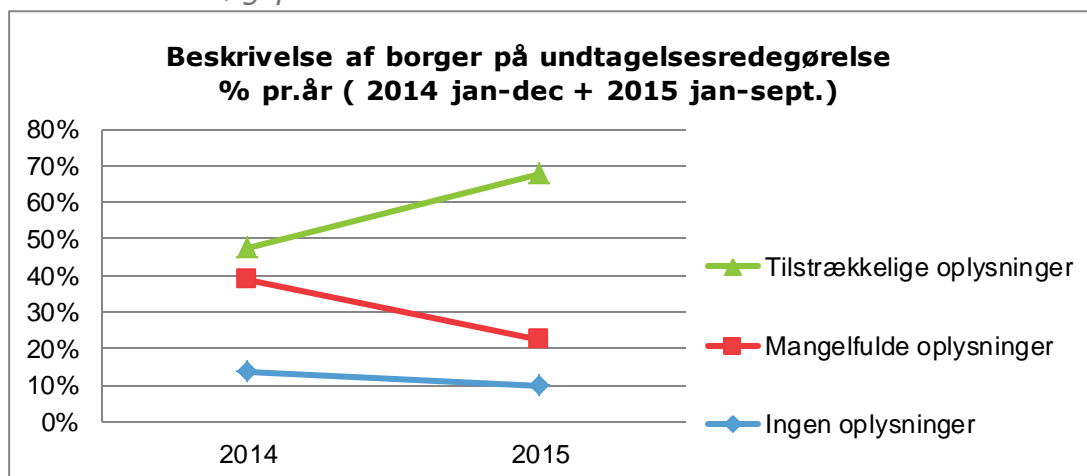
Beskrivelsen af borgeren i den fysioterapeutiske funktionsundersøgelse er vurderet til at være beskrevet med tilstrækkelige oplysninger i 56 % af alle undtagelsesredegørelserne i frikommuneforsøget. Tilsvarende ses der 44 %, der er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger (se tabel G).

Kvaliteten forbedres, som forventet, i løbet af forsøgsperioden til 68 % med tilstrækkelige oplysninger og tilsvarende falder til 32 %, der stadig er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger (se tabel H).

Tabel G – beskrivelse af borger – vurderet på alle undtagelsesredegørelser

Tabel H – beskrivelse af borger – vurderet på alle undtagelsesredegørelser – vist over tid i hele forsøgsperioden.

Indstilling

Undtagelsesredegørelsens indstillings-felt, hvor fysioterapeuten begrundet indstillingen til mere end 20 behandlinger om året, relateret til borgerens funktionsevnetab er vurderet til at være udfyldt med tilstrækkelige oplysninger i 47 % af alle undtagelsesredegørelser i frikommuneforsøget. Tilsvarende ses 53 %, der er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger.

Kvaliteten forbedres eller udlignes i løbet af forsøgsperioden til 55 % med tilstrækkelige oplysninger og tilsvarende falder til 55 %, der stadig er mangelfulde eller ikke har nogen oplysninger.

Samlet set ser det ud til at den kommunale sagsbehandling påvirker kvaliteten af undtagelsesredegørelserne i en positiv retning, idet de praktiserende fysioterapeuter i løbet af frikommuneforsøget forbedre beskrivelsen af borgeren.

2. Tema: kvalitativ evaluering – interview.

Den oplevede kvalitet af kommunikationen, samarbejde og sammenhæng set fra læger, fysioterapeuter og kommunal koordinators side.

Det er en del af frikommuneprojektets målsætning, at der bliver øget kommunikation både mellem den kommunale nøgleperson og hhv. lægerne og fysioterapeuterne og de to parter imellem. Der forventes dog indledningsvis, at der vil være én dilemmafyldt kommunikation mellem parterne i forsøget, da fysioterapeuterne og lægerne kan opfatte den kommunale vurdering som unødig. Ligeledes er en sikring af sammenhæng i tilbuddene på træningsområdet en del af frikommuneprojektets målsætning, også her forventes det, at læger, fysioterapeuter og kommune vil vurdere det forskelligt.

Lægerne synes generelt godt om forsøget og mener det er en styrke, at kommunen er med i vurderingen. Forsøget har sat fokus på samarbejdet med kommunen og har været med til at skabe dialog imellem lægen, patienten og den praktiserende fysioterapeut.

Fysioterapeuterne mener generelt, at forsøget har givet ekstra arbejde og øget ventetid. Har blandt andet oplevet, at det er blevet mere besværligt at få en henvisning og har svært ved at se, at forsøget handler om kvalitet, mener snarere, at kvaliteten er blevet forringet, da nogle patienter er kommet til at stå i et vakuum og vente og har oplevet, at der kunne være risiko for, at deres henvisning ville udløbe.

Fysioterapeuterne oplever alligevel, at forsøget har sat ekstra fokus på, hvordan der kommunikeres med lægerne og de er blevet mere opmærksomme på ordvalget, når der skrives en undtagelsesredegørelse.

Den kommunale koordinator (DKK) har indledningsvis oplevet modstand imod forsøget fra de praktiserende fysioterapeuter og til en vis grad også fra lægerne. DKK oplevede, at fysioterapeuterne følte sig truet på deres faglighed, når det blev synligt, at undtagelsesredegørelsens tekstfelt ikke var udfyldt. Denne holdning har ændret sig i løbet af forsøgsperioden og især på det individuelle plan. Mange fysioterapeuter ringer til DKK og efterspørger vejledning til at udfylde blanketten. Ligeledes har lægerne i begyndelsen af forsøgsperioden givet udtryk for irritation, hvis DKK var uenig i vurderingen af for eksempel borgerens handicapgrad. I løbet af forsøgsperioden er tonen blevet mere positiv og 2 år inde i forsøgsperioden kontakter lægerne uopfordret DKK med spørgsmål til vederlagsfri fysioterapi.

Samlet set kan der konkluderes, at forsøget har øget hyppigheden og forbedret kvaliteten af kommunikationen imellem læger, fysioterapeuter og kommune. Det er ikke muligt på baggrund af de eksisterende udtalelser, at konkludere om forsøget har påvirket sammenhængen hos den enkelte borger.

Det må dog fremhæves, at forsøget har været med til at øge synligheden i kommunen. Det er blevet tydeligt, hvilke borgere der modtager vederlagsfri fysioterapi og denne oplysning kan fremadrettet være med til at kvalificere kommunens samlede tilbud til borgeren.

Ingen borgere har i forsøgsperioden kontaktet kommunen og udtrykt utilfredshed med forsøget eller eventuelle følger heraf.

Alle samarbejdspartnerne oplever at forsøget har medført øget opmærksomhed omkring vederlagsfri fysioterapi.

Lægerne oplever, at forsøget har medført en tilbagevendende øget opmærksomhed på reglerne og det har resulteret i, at lægen har afvist behandling, fordi det ikke falder indenfor reglerne. Fysioterapeuterne har observeret, som noget positivt, at der er kommet færre fejlhenvisninger. DKK sætter fokus på, at mange interessenter mangler

viden om og udviser en varieret tolkning af lovgivning og overenskomst i den vederlagsfri fysioterapi.

På trods af de praktiske udfordringer, der har været ved at arbejde med en ekstra kommunal sagsgang, vil lægerne fremadrettet ikke have noget i mod at supplere ordinationen til vederlagsfri fysioterapi med en kommunal visitation. Det vil være hensigtsmæssigt med denne form for kvalitetssikring. Lægerne udtaler, at reglerne er svære at forstå og forvalte i en travl hverdag og derfor er det positivt, at der sidder en anden faglig person og ser på det, man skriver under på. Man håndterer det på en anden måde, når man bliver kigget i kortene og det er positivt rent samfundsmæssigt.

Fysioterapeuterne mener, at det er helt uacceptabelt, hvis kommunen skal foretage en vurdering/visitation efter, at lægen har henvist og mener ikke, at kommunen har større kompetencer til at vurdere. De oplever det som, at der ligger en skjult dagsorden, hvor patienten ikke får lov til at have et frit valg.

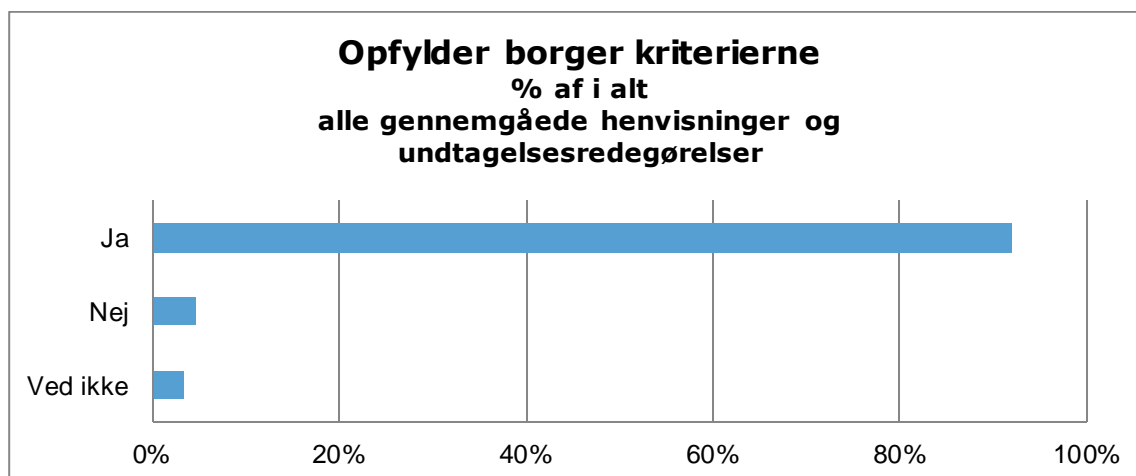
Fysioterapeuterne giver udtryk for, at frikommuneforsøget med den ekstra forretningsgang er en fordyrende proces og at det vil være nemmere, hvis lægen var mere inde i ordningen og kun lavede korrekte henvisninger.

3. Tema: Opfylder borgerne kriterierne for vederlagsfri fysioterapi?

I en opgørelse og vurdering af om frikommuneforsøget har ført til øget kvalitet i form af, at borgerne får det rette tilbud, viser resultaterne, at borgeren er vurderet til at være omfattet af ordningen ved 92 % af alle henvisninger i frikommuneforsøget. Der er således imod forventning ikke et stort antal borgere, der ikke opfylder kriterierne for vederlagsfri fysioterapi (se tabel K). Det er få procent, der er vurderet til ikke at være omfattet af ordningen.

Vurderingen af om borgeren opfylder kriterierne for vederlagsfri fysioterapi ændrer sig ikke over tid, og på denne baggrund kan der konkluderes, at borgerne også over tid opfylder kriterierne for vederlagsfri fysioterapi.

Tabel K – vurdering af om borgeren på alle henvisninger og undtagelsesredegørelser opfylder kriterierne for vederlagsfri fysioterapi

Øvrige virkninger af forsøget

Økonomiske effekter

Det er ikke en målsætning hverken i ansøgningen eller frikommuneloven, at antallet af borgere, der får vederlagsfri fysioterapi skal falde, eller at udgifter til ordningen skal falde. Dog er det et klart ønske at afdække om frikommuneforsøget har ført til strukturelle ændringer af økonomisk art og i arten af ydelser i ordningen om vederlagsfri fysioterapi.

Derfor har den fælles ERFA gruppe indført et nyt evalueringsmål i forhold til den oprindelige ansøgning. Det nye mål inddeles i 3 temaer:

- Antal borgere, der modtager vederlagsfri fysioterapi før forsøgets start og årligt under forsøgets løbetid.
- Den samlede pris for vederlagsfri fysioterapi og pris pr. borger før forsøgets start og årligt under forsøgets løbetid.
- Antal og art af ydelser samlet og pr. borger før forsøgets start og årligt under forsøgets løbetid.

Tidsmæssigt evalueres der fra før forsøgets start og under forsøget for den firårige periode 2012 – 2015.

Data til brug for den økonomiske evaluering er de kommunale grunddata for vederlagsfri fysioterapi fra E-sundhed. Det bemærkes, at den økonomiske evaluering foretages på alle borgere, som har modtaget vederlagsfri fysioterapi i perioden, dvs. også de borgere, der ikke har deltaget i frikommuneforsøget.

Resultater vedrørende antal borgere.

Ved forsøgets opstart var forventningen, at den nye administrative sagsbehandling ville øge opmærksomheden på, at kun borgere med de rette diagnoser ville blive henvist til vederlagsfri fysioterapi og at tilgangen derfor generelt ville blive mindre.

Der er som forventet sket et fald i tilgangen af borgere til vederlagsfri fysioterapi.

Det samlede antal af borgere, der har modtaget vederlagsfri fysioterapi på speciale 62 er faldet med 3,1 % i årene 2012 til 2015 (se tabel N).

Det største fald ses på 6,3 % fra 2013 til 2014.

Med hensyn til fordelingen hen over året, måned for måned ses en tendens til færrest borgere hvert år i juli måned (se graf O).

En mulig årsag til det faldende antal borgere i ordningen kan være, at Fredensborg Kommune medio 2015 har oprettet kommunalt vederlagsfri fysioterapi til svært fysisk handicappede, der bor på institution. De borgere, der vælger det kommunale tilbud falder ud af E-sundheds registrering og kan derfor være med til at påvirke tallet. Men da det største fald i antal borgere forekommer fra 2013 til 2014, ved frikommuneforsøgets opstart og hvor kommunen ikke havde noget kommunalt tilbud, må det formodes, at opmærksomheden generelt omkring frikommuneforsøget kan have været medvirkende årsag til en ændret praksis ved fornyelse af henvisninger og dermed medført, at der er færre borgere i ordningen.

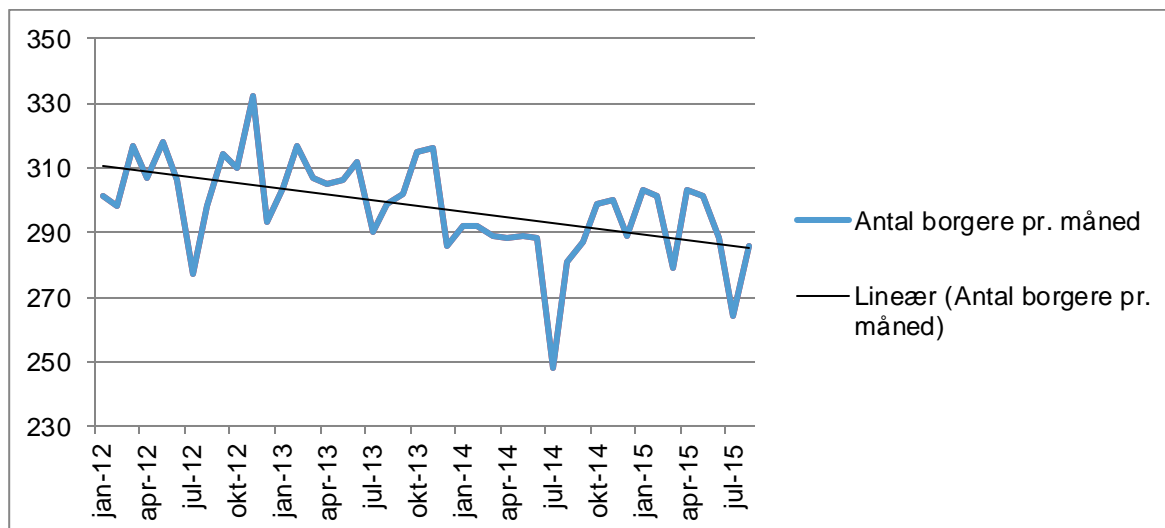
Tabel N - Antal unikke cpr numre (speciale 62) i tidsperioden fra 2012 - 2015.

	2012	2013	2014	2015*
Antal borgere	430	438	412	417
Årlig ændring		1,8 pct.	-6,3 pct.	1,2 pct.
Ændring 2012 - 15, antal				-13
Ændring 2012 - 15, pct.				-3,1 pct.

Tal fra E - sundhed.

*2015-tallet er fremskrevet med et gennemsnit af maj-august, da data er opdateret til og med august 2015.

Graf O - Antal unikke cpr - numre pr. måned i tidsperioden fra januar 2012 til juli 2015.

Tal fra E – sundhed.

Resultater vedrørende den samlede pris for vederlagsfri fysioterapi og pris pr. borger før forsøgets start og årligt under forsøgets løbetid

Ved forsøget opstart var forventningen, at den nye administrative sagsbehandling ville øge opmærksomheden på, at kun borgere med de rette diagnoser ville blive henvist til vederlagsfri fysioterapi og at tilgangen derfor generelt ville blive mindre og medføre en samlet lavere udgift.

Der ses som forventet et økonomisk lavere forbrug med den største reduktion (målt i faste priser) på 12 % i årene fra 2013 til 2014. (se tabel P).

Prisen pr. borger er fundet ved at dividere antal borgere pr. år (tabel N) med den samlede pris for året. Ses på den årlige gennemsnitlige udgift pr. borger er der en vis variation, først med et fald på 917 kr. i forsøgets første periode (målt i faste priser, fra 14.586 kr. til 13.609 kr.). Dernæst med en stigning på 539 kr. i forsøgets sidste periode. (målt i faste priser fra 12.902 kr. til 13.441 kr.).

Samlet set ender udgiften pr. borger målt i faste priser, med at været 1145 kr. mindre i 2015 i forhold til prisen i 2012.

Tabel P - Samlet pris og pris pr. borger pr. år, vederlagsfri fysioterapi (speciale 62)

	2012	2013	2014	2015*
Antal borgere i alt pr. år	430	438	412	417
Samlet pris, løbende priser	6.272.104	6.021.072	5.414.540	5.789.908
Samlet pris,	6.272.104	5.960.861	5.315.995	5.605.210

faste priser				
Årlig ændring, faste priser		-5 pct.	-12 pct.	5 pct.
Pris pr. borger, løbende priser	14.586	13.747	13.142	13.885
Pris pr. borger, Faste priser	14.586	13.609	12.902	13.441

Tal fra E – sundhed.

*2015-tallet er fremskrevet med et gennemsnit af maj-august, da data er opdateret til og med august 2015

Resultater vedrørende antal og art af ydelser samlet og pr. borger før forsøgets start og årligt under forsøgets løbetid.

Forventningen til frikommuneforsøget var ligeledes, at det ville påvirke fordelingen imellem ydelserne i ordningen. Betragtes udviklingen i antallet af ydelser ses der, som forventet, en ændring af sammensætning af ydelser i løbet af forsøgsperioden.

Antal individuelle ydelser er pr. borger, som forventet, faldet med 17 % i perioden fra 2012 til 2015 og antal holdydelser er ligeledes i samme tidsperiode som forventet steget med 48 % (se tabel Q).

Tabel Q - Antal ydelser pr. borger

		2012	2013	2014	2015*	Ændring 2012 - 2014
	Antal borgere	430	438	412	417	
pr. borger	Individuelle ydelser i alt	38,5	36,1	31,8	32,9	-17 pct.
	- Heraf korte individuelle	1,7	1,8	1,4	1,6	
	Holdydelser i alt	9,5	9,8	12,6	14,1	48 pct.
	- Heraf bassin	1,6	1,9	2,4	2,8	
	Antal ydelser i alt	48,0	45,9	44,4	47,0	-2 pct.

*Fremskrivning af året, da data kun foreligger til og med august 2015

Ride fysioterapi

Der er små ændringer i ride fysioterapi (speciale 65). Antal af personer, der modtager ride fysioterapi varierer fra 9 personer i 2012 til 15 personer i 2015. Den samlede udgift øges fra 186.435 kr. i 2012 til 211.698 kr. i 2015.

Sammenfatning

Det er ikke muligt at pege på en direkte sammenhæng imellem forsøget, det faldende antal borgere i ordningen og den samlede økonomiske lavere udgift.

I modsætning til den generelle udgiftsstigning på landsplan, formodes det, at opmærksomheden omkring frikommuneforsøget i Fredensborg Kommune har været medvirkende årsag til ændring af forbruget i den vederlagsfri fysioterapi.

Øvrige virkninger af forsøget

Forsøget har skabt øget opmærksomhed generelt på vederlagsfri fysioterapi. Den har sat fokus på ordningen og synliggjort hvilke borgere, der henvises til vederlagsfri fysioterapi.

Kommunen har i forsøgsperioden valgt, at blive leverandør af kommunal vederlagsfri fysioterapi til beboere på institutioner. Borgeren har fortsat fri valg imellem den kommunale og den private vederlagsfrie fysioterapi. Baggrunden er, at kommunen gennemførte en analyse af borgere på institution, som modtog vederlagsfri fysioterapi. Analysen afdækkede, at privat praktiserende fysioterapeuter i flere tilfælde kun behandler en borger pr. institution.

Denne praksis, er med til at påvirke de ret høje befodringsudgifter og vanskeliggør også samarbejdet med det faste personale, da personalet skal forholde sig til mange forskellige privat praktiserende fysioterapeuter i løbet af den samme dag.

Kommunen forventer, at det nye tilbud, vil lette samarbejdet, samt være med til at inddrage fysioterapien i borgeren hverdag og dermed skabe større sammenhæng.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Resultaterne i frikommuneforsøget, kan med stor fordel overføres til andre kommuner og fremhæves i følgende temaer:

- den administrative sagsbehandling i forbindelse med forsøget har øget og forbedret kommunikationen imellem kommune, den praktiserende læge og fysioterapeut.

- Det er blevet synligt i kommunen hvilke borgere, der modtager vederlagsfri fysioterapi. Denne oplysning kan fremadrettet være med til at kvalificere kommunens samlede tilbud til borgeren.
- Ingen borgere har i forsøgsperioden kontaktet kommunen og udtrykt utilfredshed med forsøget eller eventuelle virkninger heraf.
- Fysioterapeutens beskrivelse af borgeren på undtagelsesredegørelsen har forbedret sig i forsøgsperioden.

Det formodes, at opmærksomheden omkring forsøget har været medvirkende årsag til det økonomiske lavere forbrug.

3. Kommunal levering af tilkøbsydelser i hjemmeplejen (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Merete Becker

Forsøgschef: Hans Bækvang

Kopiforsøg fra Vejle og Odsherred Kommuner

Sammenfatning

Siden 1. april 2014 har borgere, der får hjemmehjælp haft mulighed for at tilkøbe ydelser af hjemmeplejen. Forsøget tillader, at borgere i Fredensborg Kommune får mulighed for at tilkøbe ydelser indenfor praktisk hjælp. Ydelser, som ellers ikke er inddækket i de ydelser, som borgeren allerede modtager i forhold til funktionsniveau og behov. Private leverandører af hjemmepleje har allerede muligheden for at tilbyde tilkøbsydelser. Forsøget vil således sidestille kommunale og private leverandører.

Tilbuddet er udviklet i samarbejde med hjemmeplejen. Informationsmateriale er uddelt til borgere og hjemmepleje. Tilbuddet har været annonceret i lokale aviser. Prisen har været fastsat lavere end de øvrige frikommuner, der har kopieret forsøget. Trods denne indsats har der kun været 24 forespørgsler på tilkøbsydelser.

Indledning

Formål

- At levere en mere fleksibel kommunal service til borgere i eget hjem
- At fremme borgertilfredsheden blandt de ældre i Fredensborg Kommune
- At udnytte den fulde arbejdstid mere effektivt
- At fremme tilfredsheden blandt social- og sundhedspersonale i Fredensborg Kommune

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune ønskede i lighed med Vejle og Odsherred Kommuner at ansøge om mulighed for, at borgere i Fredensborg.

Med forsøget får kommunen mulighed for at tilbyde ydelser indenfor praktisk hjælp og personlig pleje m.m.. Ydelser som ellers ikke er inddækket i de ydelser, som borgeren

allerede modtager i forhold til funktionsniveau og behov. De borgere, der vil blive inkluderet i ordningen, er således borgere, der allerede modtager hjælp efter en eller flere af Servicelovens §§ 83.

Private leverandører af hjemmepleje har allerede mulighed for at udbyde tilkøbsydelser. Forsøget sidestiller således kommunale og private leverandører. Den kommunale leverandør er kapacitetsmæssigt udfordret af, at de fleste plejekrævende borgere vælger den kommunale leverandør, mens halvdelen af modtagere af praktisk hjælp vælger en privat leverandør. Det medfører, at der er stort pres på den kommunale leverandør i tidsrummet 8-12, hvor de fleste plejeopgaver udføres. Derimod har den kommunale leverandør kun få opgaver om eftermiddagen, hvor de praktiske opgaver udføres.

Dette vanskeliggør den kommunale leverandørs mulighed for at tilbyde attraktive fuldtidsstillinger til social- og sundhedspersonale.

Eksempler på kommunale tilkøbsydelser i private hjem:

- rengøring
- bad
- ledsagelse uden for hjemmet
- afløsning i hjemmet.

Der er udarbejdet et katalog indeholdende de tilkøbsydelser, som borgeren kan tilkøbe samt en prisliste.

Forsøgshjemmel

Frikommunelovens § 28 giver dispensation fra servicelovens § 83.

Forsøgets målgruppe

Borgere der modtager hjælp efter en eller flere af Servicelovens §§83.

Forventede mål og resultater

Målet er:

- At tilbyde fleksible velfærdsydelser som matcher borgernes behov for hjælp til andre ydelser, end de er visiteret til.
- At bidrage til større tilfredshed blandt de ældre.

Det forventede resultat er:

- At borgere med behov for hjælp til andre ydelser, end de allerede er visiteret til, vælger den kommunale leverandør.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget er iværksat 1.april 2014. Det stopper med udgangen af 2015.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget. Forsøget evalueres desuden i regi af statslig finansieret evaluering (KORA).

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget har været anvendt i 3 ud af 4 bysamfund.

9 borgere har tilkøbt ydelser. De eftersøgte ydelser er: rengøring, bad, sytøj og vask af gardiner. Rengøring udgør den overvejende andel.

Det er uklart hvorfor forsøget ikke er blevet anvendt mere. Der har dog været nogen modstand fra nogle af hjælperne, så projektet er ikke blevet "solgt" så proaktivt, som man kunne ønske.

Erfaringer

Vi kan se at tilkøbsydelser i højere grad er efterspurgt i sidste halvår af forsøgsperioden frem for det foregående hele år.

Perspektiver for forsøget

Tilkøbsydelser lader til at have haft en længere implementeringsperiode end forventet. Borgerene efterspørger tilkøbsydelser i højere grad i sidste tredjedel af forsøgsperioden end tidligere. Set i lyset af at tilkøbsydelser med tiden er blevet mere eftertragtede af borgerne, så ønsker Fredensborg Kommune at fortsætte forsøget.

4. Anmeldte embedslægetilsyn på plejehjem hvert andet år (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Hans Bækvang

Forsøgsschef: Hans Bækvang

Sammenfatning

Med forsøget indføres udover uanmeldte tilsyn anmeldte, således at der veksles mellem et anmeldt og et uanmeldt tilsyn hvert andet år.

Forsøget har for lille datagrundlag til en egentlig evaluering, men Fredensborg Kommune vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt at fortsætte forsøget, da meldingerne fra de anmeldte besøg, der er gennemført, er positive. Det gælder både meldinger fra personalet på plejecentre samt fra Embedslægeinstitutionen.

Der er i projektperioden sket ændringer i forhold til hyppigheden af tilsyn. Tidligere var der faste årlige uanmeldte tilsyn. Dette blev ændret således, at når et tilsyn det ene år har været uden anmærkninger, gennemføres ikke tilsyn det kommende år. Dermed er ordningen ikke regelmæssigt gennemført med anmeldte tilsyn hvert andet år.

Indledning

Formål

Formålet er, at kvalitetsudviklingen vurderes at være bedre ved anmeldt tilsyn frem for uanmeldt.

Baggrund for forsøget

Sundhedsstyrelsen ved embedslægeinstitutionen fører tilsyn med de sundhedsmæssige forhold for ældre på plejehjem. Der gennemføres i dag én gang årligt et uanmeldt tilsynsbesøg vedrørende de sundhedsmæssige forhold på plejehjem m.v.

Fredensborg Kommune ønsker fremover at veksle mellem et anmeldt og et uanmeldt tilsyn hvert andet år. Begrundelsen er, at det læringsmæssige aspekt, og dermed kvalitetsudvikling på længere sigt, har langt bedre kår ved et struktureret planlagt tilsyn end ved et uanmeldt tilsyn.

Forslaget har været drøftet med Embedslægeinstitutionen for Hovedstaden, der finder, at de ikke er i tvivl om, at kvaliteten af et veltilrettelagt tilsyn er større end kvaliteten af et ikke tilrettelagt tilsyn.

Embedslægen fremfører bl.a. følgende argumenter:

- Lederen kan planlægge at være til stede på tilsynsdagen, hvilket de fleste ledere foretrækker.
- Det er vigtigt, at Tilsynet har mulighed for en dialog med lederen både før, under og efter tilsynet. Der er oplysninger, som har betydning for tilsynet, som kun lederen kan give.
- Det er væsentligt, at lederen ved tilsynets afslutning bliver orienteret om resultatet af tilsynet, således at lederen umiddelbart kan tage en dialog med medarbejderne herom.
- Lederen af plejehjemmet kan tilrettelægge sine opgaver den pågældende dag, således at der ikke er behov for at aflyse møder mv.
- Lederen og medarbejderne kan planlægge, hvem af medarbejderne, der skal deltage i tilsynet. Erfaringen viser, at det er vanskeligere at samle problemområder op til et møde, som ingen ved, hvornår kommer.

Formål

Formålet med forsøget er derfor, at kvalitetsudviklingen ved tilsynet af bl.a. embedslægen vurderes at være bedre ved et anmeldt tilsyn frem for et uanmeldt. Lederen og medarbejderne har mulighed for at drøfte eventuelle spørgsmål til de tilsynsførende umiddelbart før tilsynet.

Forsøgshjemmel

Reglerne vedrørende sundhedsstyrelsens tilsyn med plejehjem m.v. fremgår af:

- § 219 i sundhedsloven
- Vejledning om tilsyn med plejehjem, plejeboligbebyggelser og tilsvarende boligenheder

Forsøgets målgruppe

Sundhedspersonale på pleje- og aktivitetscentre

Forventede mål og resultater

- At der ved anmeldte tilsyn sikres øget kvalitetsudvikling på plejehjem og dermed færre fejl, der medfører patientmæssige risici.
- At kvalitetsudviklingen forbedres jf. embedslægens argumenter

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget er påbegyndt 01.05.2012.

Der er i projektperioden sket ændringer i forhold til hyppigheden af tilsyn. Tidligere var der faste årlige uanmeldte tilsyn. Dette blev ændret således, at når et tilsyn det ene år har været uden anmærkninger, gennemføres ikke tilsyn det kommende år.

Dermed er ordningen ikke regelmæssigt gennemført med anmeldte tilsyn hvert andet år.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Der har været 4 anmeldte tilsyn. De er gennemført på 4 forskellige plejecentre. Flere er det ikke blevet til, da der er sket ændringer i hyppigheden for tilsyn.

Erfaringer

Plejecentrene er meget tilfredse med anmeldte tilsyn, idet det er muligt at have det relevante personale tilstede og der bliver mulighed for at afsætte tid til dialog og læring.

Perspektiver for forsøget

Af samme årsag ønsker Fredensborg Kommune at fortsætte forsøget, og ser også at forsøget kan have værdi for andre kommuner.

5. Flytning af enker/enkemænd fra ægtefælleboliger på kommunens pleje- og aktivitetscentre (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Camilla Cyano

Forsøgsschef: Hans Bækvang

Sammenfatning

Fredensborg Kommune kan med forsøget flytte enken/enkemanden, der bebor en af kommunens ægtefælle plejeboliger på kommunens pleje- og aktivitetscentre, til andet lejemål, når den ene ægtefælle dør.

Forsøget har været i gang siden d. 1/7-2015. Det er ikke blevet anvendt, da der ikke har været situationer, hvor det har været aktuelt at benytte forsøget. Fredensborg Kommune ønsker dog fortsat at have muligheden for at flytte en efterlevende ægtefælle, så der bliver plads til et nyt ægtepar på plejecentret.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at sikre ensartede rammer for alle plejehjemsbeboere samtidig med, at plejeboligkapaciteten udnyttes bedst muligt.

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune får med forsøget mulighed for at flytte enke/enkemanden, der bebor en af kommunens ægtefælle plejeboliger på kommunens pleje- og aktivitetscentre, til andet lejemål, når den ene ægtefælle dør.

I dag er der ikke lovhjemmel til at flytte den efterladte enke/enkemand, når ægtefællen dør (jf. lov om almene boliger).

Forsøget er betinget af, at det i boligkontrakten, som underskrives ved indflytning, fremgår, at længstlevende efter et varsel på 6 måneder kan flyttes til andet lejemål uden omkostninger.

Forsøgshjemmel

Frikommunelovens § 27e giver dispensation fra Lov om almene boliger § 5, 54 – 59 og § 71.

Forsøgets målgruppe

Beboere på plejecenter

Forventede mål og resultater

- At kommunen kan tilbyde flere ægtepar en ægtefælle plejebolig, hvor der har vist sig behov for fast personale til varetagelse af omfattende personlig pleje/praktisk hjælp til en eller begge ægtefæller.
- At færre ægtepar skal opleve ikke at have den sidste tid sammen på grund af manglende ægtefælle plejeboliger.
- At overgangen fra ægtefælle plejebolig til anden pleje- eller ældrebolig for den tilbageblevne bliver gennemført professionelt og ansvarsfuldt af kommunen.
- At enke/enkemanden ikke skal betale nyt indskud, udgifter ved renovering af ægtefællebolig m.v.

Forsøgets forløb og varighed

Fra den 1. juli 2013 orienteres fremtidige ægtepar/samlevere om at længstlevende flyttes til andet og mere relevant lejemål i samme pleje- og aktivitetscenter.

I boligkontrakt, som ægtefællerne/samleverne underskriver inden indflytning, tilføjes at længstlevende efter et varsel på 6 måneder flyttes til andet lejemål uden omkostninger for den længstlevende.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Fredensborg kommune har i øjeblikket kun et ægtepar, der ved tilbud af ægteparplejebolig er informeret om, at den længstlevende, med varsel på 6 måneder, flyttes til andet lejemål uden omkostninger.

Forsøget er anvendt i den grad det har været muligt, men har været afhængig af behovet/udbuddet af ægteparboliger.

Erfaringer

Vi har endnu ikke haft mulighed for at afprøve forsøget, idet ingen af ægtefællerne endnu er gået bort.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er fortsat relevant. Vi tror, at det kan have en positiv effekt, fordi der er stor behov for ægteparboliger. Det varierer blot fra år til år.

På nuværende tidspunkt er der ikke behov for ændringer i forsøget, og Fredensborg Kommune ønsker at fortsætte forsøget.

En klima-, miljø- og energilovgivning af tiden

Med frikommuneforsøget vil vi udvikle værktøjer, der giver kommunerne mulighed for at gennemføre sammenhængende, enkle og effektive miljø- og klimainsatser på strateginiveau, på plan/programniveau og på projektniveau. Vi ønsker, at de involverede parter skal opleve processerne som mere enkle og gennemskuelige og opleve indsatsen som mere fokuseret på mærkbare resultater og mindre fokuseret på bureaukrati. Vi vil finde måder at gøre myndighedsbehandlingen mere fleksibel, uden at borgernes retssikkerhed, helheden og bæredygtigheden sættes over styr. Nye initiativers skæbne skal afgøres af deres kvaliteter set i forhold til lovgivningens formål og Byrådets strategier, og ikke standses eller forringes alene på grund af proceskrav.

Fredensborg Kommune er en klimakommune, og opgaven bliver taget seriøst med krav om konkrete resultater. Fredensborg Kommune vil bidrage til omstillingen af det danske samfund til at blive fossilfrit med et klart fokus på effektivt energiforbrug, energibesparelser og øget brug af vedvarende energi. Som klimakommune har Fredensborg Kommune forpligtet sig til at reducere eget CO₂-udslip med mindst 2 pct. årligt frem til 2025, og derudover arbejder vi for at nedsætte borgere og virksomheders CO₂-udslip, og for at tilpasse kommunen til klimaændringer som øget nedbør. Det handler om at imødegå den globale opvarmning og skabe en grøn og robust energiforsyning i fremtiden. Udfordringerne er de samme globalt, nationalt og lokalt. Kommunen vil gå forrest i klimainsatsen og spare på eget energiforbrug. Via innovative løsninger skal klima tænkes ind på tværs af kommunens opgaver, hvor det er relevant. Nye klima- og energitiltag skal igangsættes, alt sammen for at gøre Fredensborg Kommune endnu mere attraktiv for nuværende borgere og tilflyttere og til en bedre arbejdsplads.

Fredensborg Kommune vil have mest muligt miljø for pengene. Vi vil have et højt informationsniveau til virksomheder, landbrug og borgere omkring miljø og skabe en god dialog, således at vi kan fungere som faglige sparringspartnere på miljøområdet. Vi vil fungere både som myndighed og rådgiver, der kan hjælpe og vejlede virksomheder, landbrug og borgere i deres egen indsats for miljøet. Visse regler på miljø- og planområdet er overlappende, men kræver hver sin proces. Det komplicerede samspil svækker gennemskueligheden. Samtidig risikerer fokus og ressourcer at blive flyttet fra at skabe bæredygtige initiativer til at fortabe sig i koordinering og gennemførelse af lovgivningens proceskrav. Yderligere synes tendensen i fremtiden at gå i retning af, at der opstår flere og flere hurtigt skiftende behov og ønsker til udviklingen i by og på land. Dette står i skarp kontrast til de relativt tids- og ressourcekrævende lovbundne processer, der kræves for at ændre kommunens planlægning.

På forsøgsområdet **En klima-, miljø- og energilovgivning af tiden** er gennemført følgende forsøg:

- Muliggøre generelle dispensationer fra lokalplaner
- Midlertidige aktiviteter som mulighed i lokalplaners anvendelsesbestemmelser (kopiforsøg)
- Hæve grænsen for lokalplanpligt (kopiforsøg)
- Uddelegering af projektgodkendelsen for kollektive varmforsyningsanlæg
- Opdatering af beskyttede vandløb (kopiforsøg)

6. Muliggøre generelle dispensationer fra lokalplaner

Forsøgsansvarlig: Claus Steffensen

Forsøgschef: Lise Kongsgaard

Kopiforsøg fra Viborg Kommune.

Sammenfatning

I henhold til planloven skal dispensationer ske ved en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Der kan således ikke meddeles generelle dispensationer ifølge nuværende lovgivning (Jf. lov om planlægning med kommentarer, side 208).

Frikommuneforsøget med at kunne gennemføre generelle dispensationer fra lokalplaner betyder et mindre ressourceforbrug og en mere effektiv sagsbehandling. Forsøget har positive perspektiver i forhold at kunne fremme vækst og udvikling for borgerne og virksomhederne. Samtidig vil det skabe en større gennemsigtighed i forhold til, at det vil blive lettere for den enkelte borger at se, hvad der er givet dispensation til i et lokalplanområde. I et bredere perspektiv vil landets øvrige kommuner få positiv udbytte af frikommuneforsøget.

Indledning – om forsøget

Formål

Det er målet at fremme vækst og udvikling for virksomheder og borgere.

Forventede resultater:

- Mindre og mere effektiv sagsbehandling
- Mindre ressourceforbrug på dispensationer og lokalplanlægning
- Øget gennemsigtighed for borgere og bygherrer
- Mere ensartede områder, da dispensationer vil kunne

Baggrund for forsøget

I henhold til planloven skal dispensationer ske ved en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Der kan således ikke meddeles generelle dispensationer ifølge nuværende lovgivning (Jf. lov om planlægning med kommentarer, side 208). Dette betyder, at der skal gennemføres naboorientering og sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde på hver enkelt ejendom, uanset om der i et område gentagne gange dispenseres til den samme ændring. Dette medfører et stort ressourceforbrug i administrationen, og gør det samtidig svært for borgere og bygherrer at gennemskue, om man reelt må bygge

i 1½ etager, som der står i lokalplanen, eller i to etager, som der er givet tilladelse til på nabogrunden.

Forsøgshjemmel

§ 17 i Frikommuneloven samt godkendelsesbrev af 15. oktober 2013 med vilkår.

Forsøgets målgruppe

Borgere, bygherre, virksomheder samt sagsbehandlere i Center for Byudvikling, Miljø og Erhverv. Det er primært Team Byg og Ejendom samt Tema Plan, som har at gøre med sager hvor dispensation fra lokalplan er relevant. Det drejer sig om ca. 10 medarbejdere.

Forventede mål og resultater

Det er målet at fremme vækst og udvikling for virksomheder og borgere.

Forventede resultater:

- Mindre og mere effektiv sagsbehandling
- Mindre ressourceforbrug på dispensationer og lokalplanlægning
- Øget gennemsigtighed for borgere og bygherrer
- Mere ensartede områder, da dispensationer vil kunne gælde for hele området

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget er organisatorisk forankret i Center for Byudvikling, Miljø og Erhverv. Forsøget blev påbegyndt 01.01.14.

Omfanget af nødvendige personale ressourcer vil afhænge af antallet af sager. I november 2015 er antallet af igangværende sager oppe på 3 stk.

Evalueringemetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget er i januar 2016 blevet anvendt i tre sager om dispensation fra lokalplaner og flere er på vej. Antallet af gennemførte forsøg hænger sammen med de antal sager, som administrationen modtager til behandling, og i de tilfælde, hvor det er relevant at gennemføre en procedure for generel dispensation.

Erfaringer

Der er positive erfaringer med at anvende forsøget, idet forsøget betyder et mindre ressourceforbrug og en mere effektiv sagsbehandling. Når kommunen har afsluttet sager hurtigere end ellers betyder det, at borgere og virksomheder vil kunne gå i gang med at etablere det ansøgte tidligere end hvis de skal afvente normalt dispensationsprocedure for hver enkelt ejendom.

Administrationen anbefaler forsøget fortsætter frem til juni 2017.

Perspektiver for forsøget

Forsøget har positive perspektiver i forhold at kunne fremme vækst og udvikling for borgerne og virksomhederne. Samtidig vil det skabe en større gennemsigtighed i forhold til, at det vil blive lettere for den enkelte borger at se, hvad der er givet dispensation til i et lokalplanområde. I et bredere perspektiv vil landets øvrige kommuner kunne få positiv udbytte af frikommuneforsøget.

Kommunen har erfaret, at det kan være en udfordring, at forsøget ikke indeholder mulighed for at stille vilkår til dispensationer i henhold til Planlovens § 55. Ofte er der behov for at supplere dispensationer med betingelser, der sikrer, at der fortsat er en regulering af et givent forhold. Konkrete eksempler på dette kan være:

- Generel dispensation til hegn i et område på vilkår af at det etableres som levende hegn
- Generel dispensation til skure i en tæt-lav bebyggelse på vilkår af, at skuret sammenbygges med den nordlige gavl

De gennemførte forsøg med generel dispensation fra lokalplan giver, således anledning til at foreslå, at der kan gives generel dispensation på vilkår i henhold til § 55 i Planloven. Herudover bør der ikke ændres i forsøget eller i implementeringen.

7. Midlertidige aktiviteter som mulighed i lokalplaners anvendelsesbestemmelser (redegørelse)

Forsøgschef: Lise Kongsgaard

Forsøgsansvarlig: Frode Andersen

Kopiforsøg fra Odense Kommune.

Sammenfatning

Hensigten med forsøget er at sikre, at større områder, der står overfor en omdannelse, der endnu ikke kan gennemføres, ikke står ubrugte hen i en årrække, men kan bruges til midlertidige formål i en overgangsperiode. Det gælder både i tilfælde, hvor der er en ældre lokalplan, der ikke længere er aktuel, eller hvor der er udarbejdet en ny lokalplan, som endnu ikke er gennemført.

Forsøget giver mulighed for at fravige planlovens § 19, stk. 2 og dispensere fra en lokalplans anvendelsesbestemmelser til midlertidige anvendelser. Der er en række forudsætninger for at kunne anvende ordningen.

Indledning – om forsøget

Formål

Formålet med forsøget er, at borgerne får glæde af midlertidige udviklingsprojekter i lokalplanlægningen.

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune ønsker at forny arbejdet indenfor lokalplanlægning.

Udvikling af større byområder har en lang udviklingsperiode. I udviklingsprojekter kan der med fordel arbejdes med eksperimenter og midlertidige aktiviteter i perioden mellem en hidtidig anvendelsesnedlæggelse, og indtil den endelige anvendelse skal etableres. Dette er i øjeblikket aktuelt for det 58 ha store byudviklingsområde Humlebæk Syd.

Det er særligt lokalplanens anvendelsesbestemmelser, der skal laves forsøg med. Derfor foreslås, at der i anvendelsesbestemmelserne gives mulighed for midlertidige aktiviteter, f.eks. anlæg af idræts- eller legefaciliteter, parkering, historie- og projektformidling mv. i en tidsbestemt periode, mens den endelige anvendelse sendes i konkurrence, finansieres eller projekteres.

De midlertidige anvendelser og aktiviteter kan både omfatte ubebyggede arealer eller eksisterende bygninger i området. Som eksempler på anvendelser kan nævnes midlertidige øvelokaler, kunststillinger, parkering på terræn, musikarrangementer, teater, sportsaktiviteter mv.

Dispensationsmuligheden er ikke tænkt anvendt til enkeltstående arrangementer, men kun ved anlæg eller aktiviteter af længere, men ikke blivende karakter. Dispensationer kan ikke meddeles til anvendelser, som der ikke lovligt vil kunne lokalplanlægges for, herunder f.eks. anvendelse i strid med planlovens regler om planlægning til butiksformål.

Forsøget giver mulighed for at fravige planlovens § 19, stk. 2, og dispensere fra en lokalplans anvendelsesbestemmelser til midlertidige anvendelser på følgende vilkår:

1. Området er i kommuneplanens rammer for lokalplanlægning udlagt til byomdannelsesområde efter § 11 b. stk. 1, nr.5, eller i kommuneplanens hovedstruktur eller retningslinjer til et større sammenhængende byområde med væsentlige ændringer i den hidtidige anvendelse af området.
2. Dispensationen kan ikke meddeles til anvendelser, som der ikke lovligt vil kunne planlægges for.
3. Dispensation kan kun meddeles til midlertidige anlæg og anvendelser, og skal tidsbegrænses til at gælde i maksimalt tre år.
4. Dispensationen skal meddeles efter reglerne i § 20. Høringsperioden er minimum to uger, og naboorienteringen skal i øvrigt tilpasses den indflydelse på omgivelserne, som den midlertidige anvendelse kan forventes at give.
5. I tilfælde, hvor der udarbejdes et nyt forslag til lokalplan for et område, som opfylder betingelserne i 1, og hvor beføjelsen til at meddele midlertidige dispensationer fra anvendelsen ønskes anvendt i en overgangsperiode i overensstemmelse med 2, skal det fremgå af lokalplanforslagets redegørelse.

Forsøgshjemmel

Godkendelsesbrev af 4. april 2013 fra Naturstyrelsen (godkendelse på vilkår til at fravige Planlovens § 19, stk. 2).

Forsøgets målgruppe

Borgere der midlertidigt ønsker at anvende områder til noget andet end det, de er planlagt til.

Forventede mål og resultater

At udviklingsarealer også i venteperioder fungerer som en aktiv del af byen og dermed indgår i befolkningens bevidsthed og daglige brug.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget er organisatorisk forankret i Center for Byudvikling, Miljø og Erhverv.

Forsøget blev påbegyndt 01.01.14 og afsluttes 31.12.2015.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget har ikke været anvendt, da der ikke har været konkrete ansøgninger.

Erfaringer

Der er ingen erfaringer, da forsøget ikke har været anvendt.

Perspektiver for forsøget

Fredensborg Kommune vurderer, at forsøget stadig er relevant fremadrettet, hvis kommunen modtager konkrete ansøgninger.

8. Hæve grænsen for lokalplanligt (redegørelse)

Forsøgschef: Gitte Jørgensen

Forsøgsansvarlig: Steinar Bakke

Kopiforsøg fra Viborg Kommune.

Sammenfatning

Byzonetilladelse er et alternativ til at udarbejde en ny lokalplan, som kan anvendes, når en grundejer søger om et konkret projekt, som ikke er i overensstemmelse med en lokalplan eller kræver en ny lokalplan. Byzonetilladelse er aktuelt, når kommunen ikke har mulighed for at give en dispensation. En ny lokalplan vil være nødvendigt i de situationer, hvor kommunen ikke kan give en dispensation eller en byzonetilladelse. Der er en række forudsætninger for at kunne anvende ordningen.

Ordningen er en væsentlig forenkling i forhold til de gældende regler, og bidrager til kortere sagsbehandlingstid og mindre ressourceforbrug for alle parter.

Ordningen gælder konkrete projekter, og bidrager således også positivt til borgerinddragelse.

Fredensborg Kommune har kun få – men meget positive – erfaringer. Administrationen anbefaler, at ordningen fortsætter med nogle mindre justeringer.

Indledning – om forsøget

Formål

- Enklere og mere målrettet sagsbehandling af konkrete enkeltprojekter.
- Kortere sagsbehandlingstid.
- Bidrage positivt til borgerinddragelse.
- Mindre ressourceforbrug for borgere og virksomheder og kommunen.

Baggrund for forsøget

Forsøget tager udgangspunkt i planlovens § 13, stk. 2. En lokalplan skal tilvejebringes, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- eller anlægsarbejder, herunder nedrivninger af bebyggelse, og i øvrigt når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse.

Forsøget medfører en ændring i forhold til Naturklagenævntes praksis for, hvornår der er tale om væsentlig ændring af det eksisterende miljø, da det er denne praksis, der

bl.a. danner grundlag for vurdering af lokalplanpligt. Forsøget medfører, at grænsen for lokal-planpligt hæves, og der i stedet gives hjemmel til at vedtage en "byzonetilladelse" inspireret af bestemmelserne i planlovens § 35 (landzonetilladelser).

Baggrunden for forsøget er, at der udarbejdes mange projektlokalplaner for konkrete projekter med en afgrænset udstrækning fx en dagligvarebutik.

Sagsbehandlingen omkring lokalplanlægningen er omfattende, men der er i disse tilfælde reelt tale om udvidet byggesagsbehandling af de konkrete projekter, ikke egentlig planlægning.

Forsøgshjemmel

- Frikommuneloven, § 24
- Planlovens § 13, stk. 2

Forsøgets målgruppe

- Borgere og virksomheder med et konkret projekt af begrænset udstrækning (i byzonen), som efter de gældende regler forudsætter en ny lokalplan.
- Målgruppen har i udgangspunktet ikke mange fælles kendetegn, men er karakteriseret ved at være grundejere i byzone, med et projekt som normalt kræver en ny lokalplan.
- Kommunen har haft få sager, og kan derfor ikke vurdere hvor stor målgruppen er. Kommunen har kun få sager, hvor konkrete enkeltprojekter udløser en lokalplan. Potentielt kan en udbredelse af forsøget dog medføre mange flere sager, fordi det vil blive langt enklere at opnå tilladelse til projekter som nu kræver en lokalplan.

Forventede mål og resultater

- Hurtigere sagsbehandling af konkrete projekter.
- Igangsætning af konkrete byggeprojekter.
- Færre lokalplaner for konkrete projekter og heraf følgende
- Mindre ressourceforbrug.
- Tydeligere grundlag for borgerinddragelse

Forsøgets forløb og varighed

Grundet almindelig afmatning i bygge- og anlægsaktiviteten har forsøget de første år af forsøgsperioden ikke været i faktisk anvendelse. Kommunen har derfor ikke haft en procedure for implementering af forsøget, og kommunen har derfor heller ikke nået

de ønskede mål og resultater. Fra 2015 har bygge- og anlægsaktiviteten været stigende og Fredensborg Kommune har påbegyndt flere sager. Endvidere har kommunen erfaret frikommuneforsøgets anvendelsespotentialer på nye sagstyper, som for eksempel mobilmaster.

Evalueringemetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Kommunen har i 2015 påbegyndt sagsbehandlingen af 3 sager, og overvejer at benytte forsøget i yderligere 3 sager, hvor der i 2015 har foregået en forhåndsdialog med grundejerne.

Erfaringer

Erfaringer med forsøget indtil nu er:

- Kortere sagsbehandlingstid.
- Mulighed for mere fleksibel håndtering af borgernes og kommunens ønsker.
- Der kan i konkrete sager være en gråzone mellem kommunens dispensationskompetence og lokalplanpligt, hvor kommunen med fordel kan anvende byzonetilladelse, blandt andet fordi det giver mulighed for at inddrage en lang række hensyn i vurderingen af sagen, som også kan bidrage positivt til borgerinddragelse.
- Byzonetilladelse kan betragtes på 2 måder:
 - Mulighed for at hæve grænsen for lokalplanpligt.
 - Udvidet mulighed for dispensation fra lokalplanbestemmelse.
- Forsøget tager ikke højde for de tilsvarende behov i landzonen, at konkrete enkeltprojekter udløser lokalplanpligt fx fordi projektet ikke er i overensstemmelse med principperne i en landzonenlokalplan, eller ikke kan rummes af mulighederne for en landzonetilladelse.

Perspektiver for forsøget

Fredensborg Kommune vurderer, at forsøget er særdeles relevant fremadrettet, men at ordningen bør justeres på enkelte punkter. Kommunen er overbevist om, at 'byzonetilladeler' kan have en positiv effekt.

Fredensborg Kommune foreslår følgende ændringer:

1. At ordningen også omfatter lokalplanlagte områder i landzonen.
2. At forudsætningerne for at være omfattet af ordningen forenkles, så der ikke er krav om at ejendommen ikke er i et område med kystnærhed, naturbeskyttelse eller kulturmiljø, men at dette er forhold som kommunen skal inddrage i sin vurdering af, om kommunen vil give en tilladelse – på samme måde som kommunen inddrager sådanne forhold i vurderingen af landzonetilladelser.

9. Uddelegering af projektgodkendelsen for kollektive varmforsyningsanlæg (redegørelse)

Forsøgschef: Malene Holm Johansen

Forsøgsansvarlig: Daniel Matalon

Sammenfatning

Varmeforsyningsloven foreskriver, at kompetencen til at godkende projektforslag for kollektiv varmforsyning kun kan uddelegeres fra kommunalbestyrelsen til et stående udvalg. Dette giver en lang sagsbehandlingstid for godkendelse af projekter om kollektiv varmforsyning.

Indholdet af varmforsyningsprojekter, der i henhold til projektbekendtgørelsen, er godkendelsespligtige kan variere meget. Derfor er der også stor forskel på, hvor mange parter en projektgodkendelse vil berøre, og hvor betydningsfuld beslutningen vil være for de pågældende (f.eks. borgere eller varmforsyningsanlæg).

Mindre projekter og projekter af driftsmæssig karakter kan derfor med fordel uddelegeres til administrationen, der samtidig vurderer, at det er ressourcebesparende og rationelt at uddelegere godkendelse af mindre projektforslag (fx et tillæg til projektforslag), der ofte opstår i forbindelse med allerede godkendte projektforslag for kollektiv varmforsyning, til administrationen.

Det politiske system inddrages stadig i forbindelse med godkendelse af større eller komplicerede projektforslag, tilslutningspligt eller forblivelsespligt m.m.

Forsøget er ikke blevet anvendt, da naturgasprisen i perioden er faldet betydeligt, hvilket har betydet at der ikke har været nogle konverteringsprojekter i forsøgsperioden.

Indledning – om forsøget

Formål

Formålet med forsøget er at opnå en mere effektiv administration, herunder at reducere sagsbehandlingstiden for godkendelse af mindre projektforslag og projektforslag af driftsmæssig karakter med eksempelvis 2 måneder fra i dag 6 måneder til 4 måneder.

Baggrund for forsøget

Varmeforsyningsloven og Energistyrelsen foreskriver, at kompetencen til at godkende projektforslag for kollektiv varmforsyning kun kan uddelegeres fra

kommunalbestyrelsen til et stående udvalg. Dette giver en lang sagsbehandlingstid for godkendelse af projekter om kollektiv varmforsyning.

Indholdet af varmforsyningsprojekter, der i henhold til projektbekendtgørelsen, er godkendelsespligtige kan variere meget. Derfor er der også stor forskel på, hvor mange parter en projektgodkendelse vil berøre, og hvor betydningsfuld beslutningen vil være for de pågældende (f.eks. borgere eller varmforsyningsanlæg).

Fredensborg Kommune vurderer, at det er ressourcebesparende og rationelt at uddelegere godkendelse af mindre projektforslag (fx et tillæg til projektforslag), der ofte opstår i forbindelse med allerede godkendte projektforslag for kollektiv varmforsyning, eller mindre projekter af driftsmæssig karakter, til administrationen / forvaltningen..

Forsøgshjemmel

Forsøget kræver dispensation fra Varmeforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 1184 af 14. december 2011) § 4 og projektbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 795 af 12. juli 2012) § 3.

I skrivelse fra Energistyrelsen af 23. august 2013, fremgår det, at efter Energistyrelsens vurdering kan Fredensborg Kommune delegere mindre projektforslag for kollektive varmforsyningsanlæg og projektforslag af driftsmæssigt karakter til administrationen / forvaltning.

Forsøgets målgruppe

Borgere, virksomheder, bygherrer, forsyningsvirksomheder og den kommunale administration.

Forventede mål og resultater

Kortere sagsbehandlingstider og en mere effektiv administration.

Forsøgets forløb og varighed

Fra 1. juli 2013 – 31. december 2015.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget blev ikke anvendt.

Det er et grundvilkår for fjernvarmekonvertering, at samfunds- og selskabsøkonomien hænger sammen jf. varmforsyningsloven, men lige så vigtigt er det, at brugerøkonomien er attraktiv.

Naturgasprisen spiller derfor en afgørende rolle. Siden påbegyndelse af forsøget er naturgasprisen faldet så meget, at det for de fleste ejendomme med naturgas ikke i forsøgsperioden har været økonomisk attraktivt at konvertere til fjernvarme. Økonomien ved konvertering af olieopvarmede ejendomme er fortsat attraktiv.

Det har betydet, at udbygningstakten for konvertering fra naturgas / olie til fjernvarme faldet så meget, at udarbejdelse af konverteringsprojekter ikke har været eksisterende. Udviklingen er som forventet set i lyset af den lave naturgaspris, hvilket gør det svært at udarbejde nye projektforslag, herunder at afprøve uddelegering af mindre projekter til administrationen.

Erfaringer

Ingen erfaringer, da forsøget ikke blev anvendt.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er fortsat relevant.

Det er udefrakommende parameter (naturgasprisen), som har påvirket antallet og graden af konverteringsprojekter fra naturgas/olie til fjernvarme.

Da naturgasprisen er bestemt af hhv. den internationale olie- og gasmarked samt de nationale afgifter, påvirker det ikke forsøget relevans.

10. Opdatering af beskyttede vandløb (redegørelse)

Forsøgschef: Karen Tommerup

Forsøgsansvarlig: Mille Krambeck Hansen

Kopiforsøg fra Vesthimmerlands Kommune.

Sammenfatning

Vandløb der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er i sin tid udpeget af amterne og godkendt af Skov- og Naturstyrelsen. Der er ikke sket en opdatering af beskyttede vandløb siden 1982. Flere steder i kommunen er der fejl i registreringen af de beskyttede vandløb. Det kan skyldes, at vandløbets forløb er blevet ændret i forbindelse med regulerings- eller restaureringsprojekter eller upræcise registreringer. Derudover er der dele af vandløb, der er beskyttede, mens andre dele af samme vandløb ikke er, hvor der ikke umiddelbart er begrundelse herfor.

Ønsker en kommune at opdatere udpegningerne af de beskyttede vandløbstrækninger, skal dette ske ved en samlet revision af kommunens vandløb.

Dette frikommuneforsøg giver mulighed for, at revidere vandløbene løbende. Det giver mulighed for en mere smidig administration af de beskyttede vandløb, som skal være med til at sikre, at kommunens udpegning af beskyttede vandløb i højere grad stemmer overens med de faktiske forhold og at kortmaterialet bliver opdateret og at de værdifulde strækninger beskyttes og evt. fejl i udpegninger rettes.

Forsøget er blevet anvendt en gang, hvor der stadig afventes svar fra ministeriet. Forsøget er dog fortsat relevant.

Indledning – om forsøget

Formål

At forenkle administrationen af de beskyttede vandløb.

At sikre at kommunens udpegning af beskyttede vandløb i højere grad stemmer overens med de faktiske forhold.

At sikre et bedre administrationsgrundlag.

At sikre beskyttelse af de værdifulde strækninger.

Baggrund for forsøget

Vandløb der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er i sin tid udpeget af amterne og godkendt af Skov- og Naturstyrelsen. Der er ikke sket en opdatering af beskyttede vandløb siden 1982. Derfor er der flere steder i kommunen fejl i registreringen af de beskyttede vandløb. Det kan skyldes, at vandløbets forløb er blevet ændret i forbindelse med regulerings- eller restaureringsprojekter eller upræcise registreringer. Derudover er der dele af vandløb, der er beskyttede, mens andre dele af samme vandløb ikke er, hvor der ikke umiddelbart er begrundelse herfor.

Ønsker en kommune at opdatere udpegningerne af de beskyttede vandløbstrækninger, skal dette ske ved en samlet revision af kommunens vandløb. Dette er meget ressourcekrævende, hvorfor Fredensborg Kommune ønsker med forsøget at få mulighed for, at revidere vandløbene løbende. Det giver mulighed for en mere smidig administration af de beskyttede vandløb, som skal være med til at sikre, at kommunens udpegning af beskyttede vandløb i højere grad stemmer overens med de faktiske forhold

Forsøgets målgruppe

Vandløbs- og naturmedarbejdere i kommunerne.

Borgere med interesser i og omkring vandløbene.

Forsøgshjemmel

§ 1 i BEK nr 1382 af 06/12/2013 (Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper.)

Forventede mål og resultater

- At kommunens udpegning af beskyttede vandløb i højere grad stemmer overens med de faktiske forhold.
- At kortmaterialet bliver opdateret
- At de værdifulde strækninger beskyttes og evt. fejl i forhold til udpegninger rettes.

Forsøgets forløb og varighed

Planlægning (Implementeringsplan, overblik)	1. – 20. september 2015
Udarbejde materiale, klargøre til høring	September - oktober 2015
8 ugers høring	Primo december – primo februar 2016
Opdatere kort i databaser	Når der er svar fra ministeriet (2016)

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget er anvendt på et enkelt vandløb, hvor vi på forhånd vidste, at der var uoverensstemmelse mellem de faktiske forhold og udpegningerne. Det er endnu ikke afsluttet, idet der afventes svar fra Miljøministeriet.

Forsøget er ikke blevet anvendt mere på grund af mangel på ressourcer. Der har ikke været tid til at revidere beskyttelsen på de andre vandløbsstrækninger, selvom det er vores overbevisning, at der også her er brug for en revision.

Erfaringer

Forsøget er endnu ikke fuldført.

Perspektiver for forsøget

Det er vores vurdering, at det vil give god mening at udbrede forsøget til alle landets kommuner. §3 revision af vandløb er en meget ressourcekrævende proces, når man skal revidere alle kommunens vandløb samlet. Muligheden, for at revidere enkelte strækninger eller vandløbssystemer ad gangen, vil medføre at dette arbejde kan gøres løbende, hvorved kommunens udpegning af beskyttede vandløb i højere grad vil stemme overens med de faktiske forhold.

Vi mener derfor fortsat, at det vil have en positiv effekt, at kunne revidere enkelte strækninger eller vandløbssystemer ad gangen.

Flere i beskæftigelse

Den beskæftigelsesrettede indsats i Fredensborg Kommune har til formål at støtte kommunens borgere i at få eller bevare fodfæstet på arbejdsmarkedet og medvirke til, at virksomhederne i både kommunen og udenfor kommunen kan få den ønskede arbejdskraft.

Med status som frikommune har Fredensborg Kommune en enestående mulighed for at målrette den beskæftigelsesrettede indsats og sikre, at flere ledige borgere kommer hurtigere i job og ud af offentlig forsørgelse.

Mindre bureaukrati og administration, frigørelse fra besværliggørende lovkrav, sammenhængende borgerservice og frigørelse af ressourcer er nøgleordene i frikommuneforsøgene på beskæftigelsesområdet. Ambitionen er, at borgerne oplever en mere målrettet og individuel konkret indsats over for de ledige borgere. Samtidig skal der frigøres yderligere ressourcer til de borgere, hvor der efter en konkret faglig vurdering kræves en yderligere indsats for, at borgerne kommer i job og ud af offentlig forsørgelse. Det gælder ikke mindst ungeområdet, hvor kommunen har som politisk vision at have landets laveste ungdomsarbejdsløshed.

Det kræver et opgør med det omfattende regelkompleks, der er på beskæftigelsesområdet. På trods af en nylig ændring af reglerne, der har bidraget til at rydde ud i lovgivningen, er den på mange områder fortsat så omfattende, at der bruges unødigt meget tid på administration frem for at sikre, at de ledige kommer i arbejde.

Fredensborg Kommune ønsker som udgangspunkt at blive fritaget for alle regler på beskæftigelsesområdet, hvor det er muligt, og blive målt i forhold til de resultater, kommunen opnår. Midlet skal være motivationsfremmende og målrettet individuelle jobplaner, og resultaterne skal sættes i forhold til sammenlignelige kommuner og vurderes under hensyntagen til de samfundsøkonomiske konjunkturer. Ikke blot overfor de unge, men overfor alle de borgere, der har brug for kommunens hjælp til at få job eller bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

På forsøgsområdet **Flere i beskæftigelse** er gennemført følgende forsøg:

- Én samlet indgang til borgerservice
- Rimelighedskrav ved etablering af virksomhedspraktik
- Samtaler for sygemeldte, når det giver mening
- Udvidet praktik er vejen til uddannelse
- Ensretning af reglerne for udbetalinger til personer i aktive tilbud (kopiforsøg)

- Flexibilitet i samtaleformer
- Udvidelse af virksomhedspraktikperiode fra 4- 26 uger
- Seniorjob i private virksomheder (samarbejdsforsøg)

11. Én samlet indgang til borgerservice (fælles modtagelse)

Forsøgsansvarlig: Uffe Rask Mikkelsen og Heidi Skovbo Wolters

Forsøgsschef: Henrik Vendelbo

Sammenfatning

Jævnfør gældende lovgivning er kommunerne forpligtet til at have en særskilt indgang til Jobcenter. Ud fra et ønske om at levere en helhedsorienteret borgerservice, er der søgt om dispensation til at oprette *en fælles modtagelse* for Borgerservice og Jobcenter i Fredensborg Kommune. Forsøget implementeredes i 2 faser, hvor først modtagelsesopgaven blev flyttet fysisk til samme sted, for derefter også organisatorisk at blive lagt under samme center, Center for Borgerservice. Resultatet heraf har været en bedre borgeroplevet service, da borgerne nu kun skal henvende sig et sted i sin kontakt med kommunen. Dertil kommer en bedre udnyttelse af ressourcer, da flytningen af en medarbejder fra Jobcenter til Center for Borgerservice har sikret ressourcer til løsning af den samlede borgerserviceopgave.

Indledning

Formål

Formålet med projektet *Én fælles modtagelse* er at understøtte Fredensborg Kommunes ønske om at levere en helhedsorienteret kommunal borgerservice. Det skal forenkle borgernes indgang til kommunen og sikre en effektiv service af høj kvalitet.

Baggrund for forsøget

Som følge af gældende lovgivning var der på Rådhuset oprettet to modtagelsesfunktioner, en til Borgerservice og en til Jobcenter. Indgangen til de to modtagelser var gennem samme hoveddør, hvor man først kom til Borgerservice og derefter til Jobcenter. Dette oplevedes forvirrende for borgerne, der blev usikre på hvor de skulle henvende sig med deraf afledte situationer, hvor borgere først henvendte sig i Borgerservice og derefter i Jobcenter eller omvendt. Særligt Borgerservice udøvede en form for vejviserfunktion for borgere til Jobcenter. I sådanne tilfælde oplevede borgerne en ikke tilfredsstillende servicekvalitet.

Modtagelsen i Jobcenter foregik i centerets storrumskontor. Borgere kom ind i lokalet, hvor sagsbehandlere sad og arbejdede. Det betød et forhøjet støjniveau og skabte væsentlige forstyrrelse i forhold til baglandsarbejdet. Der var i Jobcenter ansat én medarbejder til varetagelse af modtagelsesopgaven. Med til denne opgave hørte indledende samtaler, straks-aktivering af borgerne samt diverse administrative baglandsopgaver. I forbindelse med ferie og sygdom blev modtagelsesopgaven varetaget af baglandssagsbehandlere. Overordnet var opfattelsen, at der blev brugt uforholdsmæssig mange administrative ressourcer til løsning af modtagelsesopgaven i Jobcenter.

Forsøgets målgruppe

- Borgere med henvendelser vedrørende tilmelding i Jobcenter
- Medarbejdere i Jobcenter og modtagelsen i Borgerservice

Forsøgshjemmel

Forsøget er gennemført med hjemmel i Bekendtgørelse om forsøgsordninger med frikommuneforsøg efter Lov om ansvaret for og styring af den aktive beskæftigelsesindsats, Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats samt Lov om sygedagpenge § 2, hvor frikommuner undtages for reglerne om i Lov om ansvar for og styring af den aktive beskæftigelsesindsats – herunder reglen om at indsatsen skal varetages af et jobcenter. Dette indebærer, at en frikommune kan vælge at organisere den kommunale beskæftigelsesindsats i en anden enhed end jobcenteret.

Forventede mål og resultater

Ved at organisere den indledende beskæftigelsesindsats (modtagelsen i Jobcenter) under samme enhed, som varetager den generelle modtagelse på Rådhuset, forventes det, at borgeren vil opleve *øget kvalitet i service*. Ydermere forventes det, at medarbejderne i Jobcenter såvel som Borgerservice vil opleve *en øget produktivitet i opgavevaretagelsen*

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev gennemført i to faser, hver med sin model.

Model 1: Modtagelsen i Jobcenter flyttede fysisk til modtagelsen i Borgerservice. Medarbejderen, der varetog opgaven i Jobcenter, blev placeret side om side med medarbejderne i Borgerservice. Opgaven og ressourcen var fortsat organiseret under jobcenter, hvorfor medarbejderen udelukkende varetog opgaven med modtagelse af borgere til Jobcenter. Model 1 blev benyttet i 6 måneder.

Model 2: Ud fra erfaringerne med model 1 blev der aftalt en ressourcefordeling mellem Jobcenter og Borgerservice. Dette, da model 1 havde tydeliggjort et potentiale i forhold til en mere effektiv udnyttelse af ressourcer i løsning af såvel jobcenter- som borgerserviceopgaven.

Evalueringsmetode

Grundet manglende nulpunktsmåling på borgertilfredshed i forhold til modtagelse i Jobcenter, udføres en evaluering af forsøget ved hjælp af forandringsteoretiske hypoteser. Disse hypoteser danner grundlag for en eftermåling i form af kvalitative interviews, som underbygges af statistisk materiale for nuværende praksis.

Hypotese 1: For at opnå det overordnede mål om øget borgeroplevet tilfredshed, sammenlægges de to modtagelser. Personalet i Borgerservice kompetenceudvikles til at kunne varetage modtagelsesopgaven for Jobcenter. Effekterne heraf vil være, at borgerne henvender sig det rette sted ved første henvendelse. Borgerne kan få råd og vejledning i forhold til Jobcenter, ydelsesudbetaling og ordinære borgerservice områder samme sted. Borgerne vil opleve en kortere ventetid, idet der vil være mere personale til rådighed.

Hypotese 2: For at opnå det overordnede mål om øget produktivitet i opgaveløsningen, flyttes nøglemedarbejder i Jobcenter til Borgerservice, således at budgetansvar og opgave følges ad. Effekten af dette vil være at sårbarheden i opgaveløsningen nedsættes, da flere medarbejdere kan løse opgaven og en øget andel af tid vil gå til løsning af skal-opgaver i forhold til modtagelse generelt set.

Der er udført kvalitative interviews ud fra en hypotesegegeneret spørgeguide, med henblik på afdækning af 3 perspektiver ved forsøget:

- Før flytning af opgave
- Efter fysisk flytning af opgave
- Efter organisatorisk flytning af ressource

Respondenterne vil være:

- den medarbejder, der blev overflyttet fra jobcenter til Borgerservice
- sagsbehandler i Jobcenter
- medarbejdere i Borgerservice
- teamleder i Borgerservice

Kvantitativ måling vil bestå af en aktivitetsopgørelse på den borgerrettede funktion. En sådan kan synliggøre ressourceforbrug i forbindelse med henvendelser vedrørende jobcenteropgaven. Det er derfra muligt at udlede et estimat for en tidsmæssig gevinst ved opgave- og ressourceflytning.

Metodeovervejelser

Ved projektets start er der lavet en brugertilfredshedsundersøgelse i Center for Borgerservice. Der er ikke lavet en tilsvarende i Jobcenter. Skulle man lave en ny brugertilfredshedsundersøgelse, ville den derfor ikke være sammenlignelig med data fra før implementering.

En tilfredshedsmåling blandt borgerne, der benytter den fælles modtagelse, vil med stor sandsynlighed ikke bidrage til et reelt billede af udviklingen i den oplevede service, da det vil være svært at finde respondenter, der både er tidligere brugere af modtagelsen i Jobcenter og nuværende brugere af den fælles modtagelse. Det må derfor antages, at det er de færreste af de nuværende brugere, der har et grundlag for at sammenligne før og nu.

Der er valgt at gennemføre individuelle interviews med relevant personale og ledelse, for igennem deres konkrete vurdering af og refleksion over opgaveløsning i modtagelsen før og efter implementering, at kunne drage konklusioner om den borgeroplevede service. Denne metode er valgt, da personalet kan levere førstehåndsindtryk af serviceoplevelsen.

Der er over en længere periode ført statistik på henvendelser i modtagelsen i Center for Borgerservice. Lignende er ikke gjort i Jobcenter, hvorfor der ikke findes håndfaste kvantitative data til en vurdering af volumen og gennemløbstid. Under antagelse af at antallet af henvendelser til Jobcenter før og efter implementering ligger på samme niveau, vurderes det muligt at lave et estimat på ressourceforbrug på opgaveløsning før og efter implementering ud fra data på henvendelser efter implementering.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

1) øget borgeroplevet tilfredshed

Det er en generel opfattelse hos alle respondenter, at den borgeroplevede tilfredshed blev øget ved den fysiske flytning af modtagelsesopgaven, idet borgerne nu kun skal henvende sig et sted. Ved flytningen blev der gjort foranstaltninger – der blev oprettet en knap til Jobcenter i det eksisterende nummersystem - som gjorde det nemt for borgerne at finde frem til den rette skranke. Den borgeroplevede tilfredshed blev yderligere øget, da nøglepersonen fra Jobcenter blev organisatorisk overflyttet til Borgerservice. Der skete i den forbindelse en kompetenceudvikling for både nøgleperson og for personalet i Borgerservice, idet nøglepersonen nu også varetager ordinære borgerserviceopgaver, samt at borgerservicepersonalet nu varetager opgaver vedrørende modtagelsen til Jobcenter. Dette har muliggjort en mindre sårbarhed i en mere helhedsorienteret sagsbehandling, hvor borgerne i samme

moment kan få hjælp til tilmelding i Jobcenter, til NemID, digital post og til digitale selvbetjeningsløsninger.

Det kan derfor konkluderes, at der ved implementering af en fælles modtagelse er opnået *en øget borgeroplevet service*.

2) øget effektivitet i opgaveløsningen

Som effekt af model 1, hvor opgaven blev flyttet fysisk sammen med Borgerservice fortæller flere fra personalet i Borgerservice, at det var rart at have en fagkyndig på Jobcenterområdet i nærheden. I perioder, hvor der var pres på jobcenterdelen, oplevede flere det som pinligt, hvis der var kø dertil, og de ikke kunne hjælpe. Det var ikke rart at være medarbejder i sådanne situationer. Ved den organisatoriske flytning af såvel opgave som ressource, blev denne problematik løst, idet alle medarbejdere i Modtagelsen skal kunne besvare spørgsmål og hjælpe med alt indenfor de givne rammer for Borgerservice.

Det fremgår af interviews med såvel medarbejdere i Jobcenter som i Borgerservice, at der i perioden frem til den organisatoriske flytning blev brugt uforholdsmæssig mange ressourcer på løsning af kerneopgaven. Nøglepersonen udgjorde et årsværk, og det ansås for ressourcekrævende at skulle afløse ved ferie og sygdom.

Model 2, den organisatoriske flytning, gav en ressourcemæssig gevinst til både det afgivende og modtagende center. Jobcenter slip modtagelsesopgaven helt og skulle ikke længere bidrage med ressourcer til afløsning. Disse ressourcer kunne nu bruges på den dybere sagsbehandling. Centret skulle dog fremadrettet selv varetage mindre ad hoc opgaver, som nøglepersonen tidligere varetog.

For Center for Borgerservice har den organisatoriske flytning betydet, at der er frigjort ressourcer til anden opgaveløsning. Centret fik tilført et fuldt årsværk. Ud fra statistisk materiale estimeres et tidforbrug på den samlede jobcenteropgave til 55 timer om måneden, dvs. at der frigives ca. 60 % af det samlede årsværk til anden opgaveløsning.

Model 2 gav rum til en mere fleksibel vagtplan i den forstand, at der nu er ressourcer til at dække vagter ind i ferier og ved sygdom. Ydermere er der i dag større volumen i forhold til henvendelser. Dette giver et bedre flow i antal af henvendelser, som igen gør at ingen fra personalet står stille, forstået således at de i åbningstiden er beskæftiget med løsning af kerneopgaverne i Borgerservice. Det er dermed langt nemmere at planlægge en effektiv arbejdsdag.

Det kan derfor konkluderes at der ved implementering af en fælles modtagelse er opnået *en øget produktivitet i opgaveløsningen*.

Øvrige virkninger fra forsøget

Der blev skabt arbejdsro for sagsbehandlerne i Jobcenter, da modtagelsen blev flyttet fysisk ud af deres kontorer.

Der er skabt et godt arbejdsfællesskab omkring modtagelsen. Nøglepersonen har tilkendegivet, at det var en ensom opgave inden flytningen, da der kun var én person til løsning af opgaven. Efter særligt den organisatoriske flytning er der etableret en velfungerende arbejds- og kollegafællesskab. Dette har skabt større arbejdsglæde for særligt nøglepersonen.

Sammenhænge og kontekst

Flere elementer har været medvirkende til, at der i forsøget er opnået ovenstående resultater. For det første er forsøget gradvist implementeret, således at medarbejderne har haft tid til at omstille sig. Flere af de adspurgte respondenter fremhæver, at det har været godt, at ændringen ikke er sket fra dag til dag, men at det har været en glidende proces.

For det andet har der været stort ledelsesmæssigt fokus på forsøget – og dermed også fokus på at gøre de tiltag der skulle til for at få opgaveløsningen til at fungere bedst muligt.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Det vurderes, at læring, gjort i Fredensborg Kommune i forbindelse med forsøget, med stor sandsynlighed kan anvendes i andre kommuner.

Lokalt i Fredensborg er erfaringer med flytning af opgaver og ressourcer sat i spil i forbindelse med etablering af Kontaktcenter Fredensborg i Center for Borgerservice. Dette fungerer i dag som borgernes kommunikative indgang til kommunen. Kanalstrategisk er det lagt an på at flytte så mange borgere som muligt over på de billigste kontaktkanaler – digitale løsninger og telefoner.

Der er pågået en analysearbejde i forhold til hvilke typer opgaver, der kan løses i et kontaktcenter. Resultatet er blevet at en række opgaver, som kan straksafklares, er blevet overflyttet til kontaktcentret. Ligeledes er der fulgt ressourcer i form af personale eller lønsum med fra hvert center. En del af læringen fra *En fælles modtagelse* har været, at flytning af den initiale kontakt med borgerne skaber arbejdsro i baglandet. Dette ses også som effekt af etablering af Kontaktcenter Fredensborg. Ressourcer i baglandet benyttes mere effektivt på løsning af den tungere sagsbehandling, da der er færre afbrydelser fra telefoner.

Medarbejderne i kontaktcentret har alle oparbejdet kompetencer, således at de nu kan afhjælpe en stor del af borgernes henvendelse ved første kontaktpunkt. Borgerne undgår derved at blive kastebold mellem forskellige afdelinger.

Samlet set har det givet en øget borgeroplevet tilfredshed samt en øget produktivitet i opgaveløsning af den initiale kontakt med borgeren såvel som i baglandet.

12. Rimelighedskrav ved etablering af virksomhedspraktik

Forsøgsansvarlig: Charlotte Hoegh

Forsøgschef: Birgit Bagge

Kopiforsøg fra Vesthimmerland Kommune

Sammenfatning

Formålet med forsøget er at få mulighed for at etablere virksomhedspraktikker i mindre virksomheder. Målgruppen for forsøget er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der for eksempel har socialfobi eller andre psykiske problemer, og som ofte har gavn af at være i praktik på virksomheder med få medarbejdere. Forsøget giver mulighed for, at der kan være flere borgere i praktik på samme tid på mindre virksomheder. Forsøget har betydet, at kommunen i et øget omfang kan anvende mindre virksomheder, som erfaringsmæssigt evner at skabe de rammer, målgruppen har brug for.

Overordnet har forsøget været let at implementere og arbejde med i hverdagen. Medarbejderne har oplevet det som et brugbart redskab, der både gør det lettere at finde flere praktikpladser, matche borgere med egnede virksomheder og samtidig spare noget af den tid, de bruger på opsøgende arbejde.

I forsøgsperioden har mellem 15-20 personer borgere været placeret i tilbud, hvor der er dispenseret fra rimelighedskravet. Det drejer sig udelukkende om praktikpladser på mindre virksomheder, hvor sagsbehandleren har vurderet, at virksomhederne både har haft kapacitet og ressourcer til at have flere borgere i praktikforløb. I enkelte tilfælde er virksomhedspraktikkerne blevet forlænget med løntilskudsansættelser.

Der er tale om virksomheder, som kommunen i forvejen har et godt samarbejde med. Det har vist sig, at disse virksomheder i flere tilfælde gerne vil tage et ekstra socialt ansvar, hvis de får mulighed for det.

Det er svært at udlede den direkte effekt af den beskæftigelsesrettede indsats som følge af forsøget. Men alt andet lige har forsøget gjort det lettere for medarbejderne at matche borgernes behov og kompetencer med de rette virksomheder. Før forsøget trådte i kraft oplevede medarbejderne, at det kunne tage lang tid at finde en virksomhed, hvor borgeren kunne komme i praktik. Muligheden med frikommuneforsøget betyder derfor, at jobcenteret i dag kan levere en bedre og mere kvalificeret indsats overfor målgruppen.

Forsøget har medført, at medarbejderne sparer tid, som de tidligere brugte på at finde praktikpladser. Herudover spares der tid, fordi medarbejderne kan placere flere borgere på samme virksomhed, når der er tale om det virksomhedsmatch. Der er dog tale om en mindre gruppe borgere, og den samlede besparelse af personaleressourcer vurderes at være så lille, at den ikke kan måles på tidsforbruget.

Det er vurderingen, at forsøget også ville give god mening at anvende overfor de aktivitetsparate unge på uddannelseshjælp, som forsøget også omfattede indtil kontanthjælpsreformen trådte i kraft 1. januar 2014. Denne målgruppe har de samme udfordringer i forhold til skånehensyn og -behov, som gruppen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at dispensere fra rimelighedskravet ved etablering af virksomhedspraktik i de tilfælde, hvor rimelighedskravet står i vejen for at placere aktivitetsparate borgere i de bedst egnede tilbud. Forsøget skal overordnet være med til at:

”Øge kvaliteten af kommunens virksomhedsrettede indsatser”.

Baggrund for forsøget

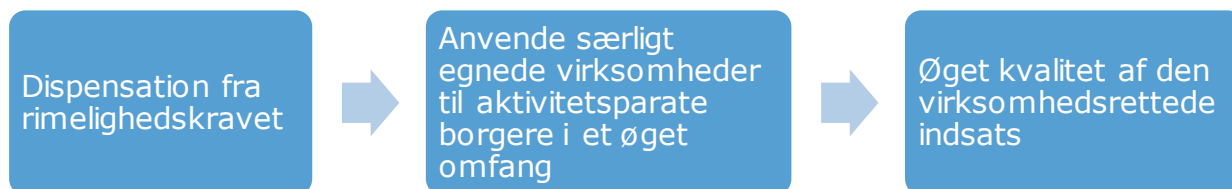
Fredensborg Kommune ønsker at udvide antallet af virksomhedspraktikpladser til en gruppe aktivitetsparate borgere, som kommunen har svært ved at finde egnede virksomhedstilbud til. Det drejer sig særligt om borgere, der for eksempel har social fobi eller andre psykiske problemer, og som ofte har gavn af at være i praktik på virksomheder med få medarbejdere, så der ikke er så mange mennesker, de skal forholde sig til. Kommunen har samarbejde med en række mindre virksomheder, som erfaringsmæssigt evner at skabe de rammer, som særligt udsatte borgere har brug for.

Ifølge gældende regler for virksomhedspraktik skal der være et rimeligt forhold mellem antal af ordinært ansatte i virksomhederne og antallet af personer, der er i virksomhedspraktik (opfyldelse af rimelighedskrav). Kravet betyder, at virksomheder med under 10 ansatte må have én person ansat i virksomhedspraktik af gangen, og derefter en person for hvert fem ordinært ansatte i virksomheder med 0-50 ansatte.

I en række tilfælde har rimelighedskravet stået i vejen for at placere målgruppen i de bedst egnede virksomheder, da der i forvejen har været borgere placeret i en virksomhedspraktik. Kommunen har med forsøget, derfor ønsket at have mulighed for at kunne dispensere fra rimelighedskravet for denne gruppe borgere.

Forandringsteori/hypotese

Frikommuneforsøget "Rimelighedskrav ved etablering af virksomhedspraktik" er igangsat for at etablere flere egnede virksomhedsrettede tilbud til aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Det er forventningen, at forsøget vil have følgende virkning:

Som illustreret er det forventningen, at forsøget vil forbedre kvaliteten af den virksomhedsrettede indsats, der ydes overfor en gruppe borgere, som kommunen i dag har svært ved at finde egnede virksomhedstilbud til.

Forsøgshjemmel

Bekendtgørelse om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 16.

Forsøgets målgruppe

Forsøgets primære målgruppe er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der har psykiske, fysiske eller sociale vanskeligheder, og som har gavn af at være på en arbejdsplads, hvor der er få medarbejdere at forholde sig til. Det er en målgruppe, som er svært placerbare, og som ikke sidestilles med ordinært ansatte, hverken i forhold til udfyldelse af arbejdsfunktioner eller ugentligt timetal.

Forventede mål og resultater

Målene med forsøget er:

- At forbedre muligheden for at etablere flere kvalificerede virksomhedsrettede tilbud til målgruppen
- At forbedre kvaliteten af den virksomhedsrettede indsats

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat september 2013. Fredensborg Kommune har erfaring med at etablere virksomhedspraktikker til aktivitetsparate borgere i mindre virksomheder, der evner at skabe gode rammer for udsatte borgere. Disse erfaringer er anvendt i forbindelse med etablering af praktikaftaler, hvor der er dispenseret fra rimelighedskravet. Forsøget er fortsat i gang.

Frem til december 2013 var en del af målgruppen visiteret til anden aktør, der stod for arbejdsprøvning og virksomhedsrettet aktivering af borgerne. Kommunen hjemtog

den 1. januar 2014 arbejdsprøvningen af denne gruppe borgere og har herefter anvendt forsøget på alle relevante borgere i målgruppen.

Evalueringemetode

Hvad måler vi på?

Evalueringen skal afdække effekten af forsøget og skal svare på følgende:

- Er det blevet lettere at etablere kvalificerede/egnede tilbud til målgruppen?
- Er virksomhedskontakter, der er særligt velegnede og gode til målgruppen, anvendt i et øget omfang end tidligere?
- Har virksomhederne ønsket at have flere aktivitetsparate borgere i tilbud – udover rimelighedskravet?
- Oplever borgerne, at kvaliteten af den virksomhedsrettede indsats er forbedret?

Evalueringemetode

Evalueringens datagrundlag baserer sig primært på to kvalitative interviews med medarbejdere og ledere.

Interview nr. 1: Indledende møde med relevante medarbejdere og ledere for at kvalificere evalueringdesign.

Interview nr. 2: Gennemførelse af semistruktureret interview med medarbejderne for at få belyst virkningen af forsøget. Samtlige medarbejdere der har arbejdet med forsøget har deltaget i interviewet. Interviewet er gennemført med afsæt i en semistruktureret interviewguide, som er tilpasset målgruppen for interviewet. Både jobkonsulenterne og virksomhedskonsulenterne er blevet interviewet.

Metodiske overvejelser

Der er opstillet en hypotese for, hvilket virkninger der forventes med forsøget. Det er denne hypotese, som evalueringen skal afdække. Hypotesen er følgende:

"Kvaliteten af kommunens beskæftigelsesrettede indsatser øges ved at dispensere fra rimelighedskravet ved ansættelse af aktivitetsparate borgere i virksomhedsrettede tilbud i tilfælde, hvor rimelighedskravet står i vejen for at placere borgerne i egnede virksomheder".

Hypotesen afprøves ved at foretage kvalitative interview med relevante medarbejdere, der har arbejdet med forsøget. Interviewene vil blive anvendt til at afdække, om de forventede resultater og mål er opnået.

De kvalitative interviews gør det muligt at foretage en analyse af, hvordan forsøget har været anvendt og er blevet oplevet af medarbejderne. Vurderingen er, at

interviewmetoden er den metode, der giver det bedste billede af, hvordan det har været at arbejde med forsøget, samt hvad resultatet af forsøget har været. Det er ligeledes vurderingen, at der vil opnås et lignende resultat, hvis interviewene blev gennemført på et senere tidspunkt, samt at resultaterne kan generaliseres til andre kommuner.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

Formålet med forsøget er at dispensere fra rimelighedskravet ved etablering af virksomhedspraktik i særlige tilfælde, hvor rimelighedskravet står i vejen for at placere aktivitetsparate borgere i de bedst egnede tilbud. Forsøget har opfyldt målene om at øge kvaliteten af kommunens virksomhedsrettede indsatser over for målgruppen.

Resultater

1. Øget antal egnede tilbud i virksomheder, som kommunen allerede samarbejder med

I forsøgsperioden har mellem 15-20 borgere i målgruppen været placeret i tilbud, hvor der er dispenseret fra rimelighedskravet. Det drejer sig udelukkende om praktikpladser på mindre virksomheder, hvor medarbejderne har vurderet, at virksomhederne både har haft kapacitet og ressourcer til at have flere borgere i praktikforløb. I enkelte tilfælde er virksomhedspraktikkerne blevet forlænget med løntilskudsansættelser.

Der er tale om virksomheder, som kommunen i forvejen har et godt samarbejde med. Det har vist sig, at disse virksomheder i flere tilfælde gerne vil tage et ekstra socialt ansvar, hvis de får mulighed for det. Der er tale om et begrænset antal virksomheder, som kommunen i kraft af forsøget har anvendt i større omfang, end der var mulighed for, før forsøget trådte i kraft.

2. Styrke kvalitet af den beskæftigelsesrettede indsats

Det er svært at udlede den direkte effekt af den beskæftigelsesrettede indsats som følge af forsøget. Men alt andet lige har forsøget gjort det lettere for medarbejderne at matche borgernes behov og kompetencer med de rette virksomheder. Før forsøget trådte i kraft oplevede medarbejderne, at det kunne tage lang tid at placere disse borgere, og at matchet ikke nødvendigvis var særlig godt. Det betyder igen, at jobcenteret i dag yder en bedre mere kvalificeret indsats overfor målgruppen.

Økonomi - bedre ressourceudnyttelse

Forsøget har betydet, at medarbejderne sparer en del af den tid, de tidligere brugte på at finde praktikpladser. Herudover spares tid, fordi medarbejderne – på grund af de rette virksomhedsmatch – ikke længere skal etablere mange forløb. Der er dog tale om en mindre gruppe borgere, og den samlede besparelse af personaleressourcer vurderes at være så lille, at den ikke kan måles på tidsforbruget.

Øvrige virkninger fra forsøget

Erfaringerne fra forsøget har vist, at det kan have god effekt at have to eller flere aktivitetsparate borgere i samme virksomhed dog under hensyn til virksomhedens kapacitet og ressourcer. For de berørte borgere kan det give tryghed at være sammen med andre, der er i samme situation.

Sammenhænge og kontekst

Overordnet har forsøget været let at implementere og arbejde med i hverdagen. Medarbejderne har oplevet det som et brugbart redskab, der både gør det lettere at finde flere praktikpladser, matche borgere med egnede virksomheder og samtidig spare noget af den tid, de bruger på opsøgende arbejde.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Samlet set er vurderingen, at forsøget har været med til at styrke kvaliteten af den virksomhedsrettede indsats overfor målgruppen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Forsøget er udgiftsneutralt, og rent administrativt et det let at implementere og realisere. Det er derfor enkelt at overføre til andre kommuner, og det vurderes, at fordelene vil være de samme i andre kommuner, som de har været i Fredensborg Kommune.

Det vurderes, at forsøget også ville give god mening at anvende overfor de aktivitetsparate unge på uddannelseshjælp, som forsøget også omfattede indtil kontanthjælpsreformen trådte i kraft 1. januar 2014. Disse unge står med samme udfordringer i forhold til skånehensyn og -behov, som gruppen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere gør. Det eneste, der adskiller de to grupper af aktivitetsparate, er de ydelser, de er på.

13. Samtaler for sygemeldte når det giver mening

Forsøgsansvarlig: Susanne Ing-Britt Bak

Forsøgschef: Birgit Bagge

Kopiforsøg fra Vejle Kommune

Sammenfatning

Formålet med forsøget er at opnå en bedre sammenhæng mellem opfølgingsforløbet af sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere og deres forløb i sygehusvæsenet. På det tidspunkt hvor forsøgsansøgningen blev formuleret, var lovgivningen, at sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere skulle indkaldes til opfølgningssamtaler efter en bestemt kadence. Samtalerne skulle afholdes for at sikre, at rettidigheden blev overholdt og refusion kunne hjemtages. Det var til gene for både borgere og medarbejdere, at der skulle afholdes unødige samtaler, når man samtidig afventede svar på et igangsat behandlingsforløb.

Overholdelse af lovgivningen medførte, at nogle samtaler blev afholdt uden formål. Resultatet var en dårlig service over for borgeren, som kunne være uforstående over for systemets manglende fleksibilitet. Hertil kom spild af offentlige ressourcer, da medarbejderne kunne anvende tiden til sagsbehandling i forhold til andre borgere.

Med igangsættelsen af frikommuneforsøget var ønsket at opnå bedre koordination i borgerens sag, så opfølgningsindsatsen kunne løbe parallelt med borgerens forløb i sygehusvæsenet. Frikommuneforsøget har derfor muliggjort, at sagsbehandleren har kunnet vente med at tale med borgeren, indtil resultatet af en undersøgelse var klar.

Ved hver samtale med borgerne bliver det individuelt og konkret planlagt, hvornår næste samtale skal afholdes. Dette indgår som et fast element i opfølgningsplanen. Alle opfølgingsforløb bliver planlagt sådan, at opfølgningen følger borgernes forløb i behandlingssystemet. I forsøgsperioden har det været vigtigt, at samtaler ikke udskydes for længe, og der er derfor blevet sat en grænse på udskydelse af samtalen på maksimum fire uger.

Forsøget er i høj grad blevet anvendt. Det har givet god mening, at samtalerne først er blevet afholdt, når de nødvendige lægepapirer er modtaget. Før forsøget blev implementeret oplevede medarbejderne, at borgerne var uforstående overfor, hvorfor de skulle indkaldes, når de nødvendige lægepapirer ikke var modtaget. Forsøget er nemt at anvende, og det bliver anvendt af alle medarbejdere. Den tid der spares ved ikke at afholde samtale, når lægeoplysningerne mangler, bliver anvendt til øvrig sagsbehandling.

Formål

Formålet med forsøget er at opnå en bedre sammenhæng mellem opfølgingsforløbet af sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere og deres forløb i sygehusvæsenet. Forsøget skal være med til at sikre:

- En forbedring af den kommunale service
- En bedre ressourceudnyttelse

Baggrund for forsøget

På det tidspunkt hvor forsøgsansøgningen blev formuleret, var lovgivningen, at sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere skulle indkaldes til opfølgningssamtaler efter en bestemt kadence. Samtalerne skulle afholdes for at sikre, at rettidigheden blev overholdt og refusion kunne hjemtages. Det var til gene for både borgere og medarbejdere, at der skulle afholdes unødige samtaler, når man samtidig afventede svar på et igangsat behandlingsforløb.

Overholdelse af lovgivningen medførte, at nogle samtaler blev afholdt uden formål. Resultatet var en dårlig service over for borgeren, som kunne være uforstående over for systemets manglende fleksibilitet. Hertil kom spild af offentlige ressourcer, da medarbejderne kunne anvende tiden til sagsbehandling i forhold til andre borgere.

Med igangsættelsen af frikommuneforsøget var ønsket at opnå bedre koordination i borgerens sag, så opfølgningsindsatsen kunne løbe parallelt med borgerens forløb i sygehusvæsenet. Frikommuneforsøget har derfor muliggjort, at sagsbehandleren har kunnet vente med at tale med borgeren, indtil resultatet af en undersøgelse var klar.

Forsøgshjemmel

Gældende hjemmel pr. august 2015 er:

Bekendtgørelse nr. 711 af 27. maj 2015 om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 21.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen for forsøget er sygedagpengemodtagere og indtil 1. januar 2014 sygemeldte kontanthjælpsmodtagere, der er i et udrednings- eller behandlingsforløb. Det vurderes, at målgruppen af sygedagpengemodtagere udgør ca. 25-35 pct. af den samlede gruppe af sygedagpengemodtagere. Det er uvist, hvor mange pct. målgruppen udgør af den samlede gruppe af kontanthjælpsmodtagere.

Forventede mål og resultater

Mål og forventede resultater for forsøget:

- At borgeren får en oplevelse af en kvalificeret og individuelt tilrettelagt sagsbehandling

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat efteråret 2012 og anvendes fortsat i forhold til sygedagpengemodtagere. Forsøget blev brugt på sygemeldte kontanthjælpsmodtagere frem til 1. januar 2014. Ny lovgivning har medført, at forsøget ikke længere er relevant for denne målgruppe. Der har ikke været egentlige udfordringer i forhold til at implementere forsøget. Forsøget vil blive brugt frem til 30. juni 2017.

Ved hver samtale med borgerne bliver det individuelt og konkret planlagt, hvornår næste samtale skal afholdes. Dette indgår som et fast element i opfølgingsplanen. Alle opfølgingsforløb bliver planlagt sådan, at opfølgningen følger borgernes forløb i behandlingssystemet. I forsøgsperioden har det været vigtigt, at samtaler ikke udskydes for længe, og der er derfor blevet sat en grænse på udskydelse af samtalen på maksimum fire uger.

Evalueringmetode

Forsøget evalueres i regi af statslig finansieret evaluering (Rambøll/BDO).

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget er i høj grad blevet anvendt. Det har givet god mening, at samtalerne først er blevet afholdt, når de nødvendige lægepapirer er modtaget. Før forsøget blev implementeret oplevede medarbejderne, at borgerne var uforstående overfor, hvorfor de skulle indkaldes, når de nødvendige lægepapirer ikke var modtaget. Forsøget er nemt at anvende, og det bliver anvendt af alle medarbejdere. Den tid der bliver sparet, ved ikke at afholde samtale når lægeoplysningerne mangler, bliver anvendt til øvrig sagsbehandling.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er fortsat relevant for Fredensborg Kommune, da det giver mening at afholde samtaler, når de nødvendige lægeoplysninger foreligger. Medarbejderressourcerne anvendes mere hensigtsmæssigt, og borgerne skal ikke møde op til en unødvendig samtale. Forsøget er nemt at implementere, og vurderingen er, at andre kommuner også vil have gavn af forsøget.

14. Udvidet praktik er vejen til uddannelse

Forsøgsansvarlig: Lillian Christensen og Charlotte Hoegh

Forsøgschef: Birgit Bagge

Sammenfatning

Formålet med forsøget har været at give unge ledige mulighed for et længerevarende uddannelses- og beskæftigelsesrettet praktikforløb i op til 13 uger. Muligheden med forsøget skal sikre, at flere unge bliver grundigere afklaret og/eller opkvalificeret i forhold til uddannelse og job. Målgruppen er unge dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere, der ikke lever op til gældende kriterier for at komme i et forlænget praktikforløb. I følge gældende lov kan målgruppen være i virksomhedspraktik i fire uger (dimittender kan være i praktik i otte uger). Forsøget har kun været anvendt i forhold til gruppen af dagpengemodtagere.

Den samlede vurdering, at det længerevarende praktikforløb har haft positiv effekt i forhold til de borgere, der har deltaget i forsøget. Det er også vurderingen, at de opstillede mål er indfriet for denne gruppe.

Ca. 60-70 unge dagpengemodtagere har været i et 13-ugers praktikforløb. Det er medarbejdernes vurdering, at denne målgruppe har haft gavn af praktikforløbene for at blive grundigere afklaret, opkvalificeret og få afdækket deres kompetencer. På denne måde er de blevet klædt bedre på i forhold til et ordinært job. De har fået stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet og erhvervs erfaring indenfor deres fagområde.

I forsøgsperioden blev præmisserne for forsøget ændret som følge af kontanthjælpsreformen, hvilke medførte, at en del af målgruppen udgik af forsøgsordningen. Ændringerne har haft den betydning, at forsøget ikke længere kan kunnet anvendes til at uddannelsesafklare unge under 30 år uden uddannelse.

Mål om flere unge kommer tættere på arbejdsmarkedet

De længerevarende virksomhedspraktikker har været indgang til et job på ordinære vilkår for flere af dagpengemodtagerne. Om forsøget har bidraget til øget beskæftigelse i denne målgruppe kan ikke dokumenteres, men vurderingen er, at det har bidraget positivt til at afklare, opkvalificere og sikre oplæring af en række unge, der er blevet bedre rustet til at komme ud på arbejdsmarkedet end med kortere praktikforløb.

Effekt i forhold til virksomheder

Forsøget har også haft effekt i forhold til virksomhederne, fordi det er mere attraktivt at tage imod unge ledige i forløb, der har længere varighed. Virksomhederne investerer tid og ressourcer i at oplære og opkvalificere de unge, og længere praktikperiode har gjort det lettere de unge at gøre sig attraktive overfor virksomhederne.

Økonomien

Forsøget har ikke umiddelbart haft økonomiske konsekvenser for kommunen i forsøgsperioden, og medarbejderne vurderer ikke, at deres arbejdsopgaver er ændret væsentligt som følge af forsøget.

Igennem hele forsøgsperioden har de medarbejdere, der arbejder med unge dagpengemodtagere haft vedholdende fokus på forsøget og anvendt det i det omfang, det fagligt har givet mening. Det er deres oplevelse, at forsøget har været ukompliceret at implementere. De har oplevet det som et meningsfuldt initiativ, der har givet dem en større fleksibilitet og flere muligheder i forhold til at få de unge ud på/eller tilbage på arbejdsmarkedet.

Samtidigt er ordningen udgiftsneutralt, og rent administrativt er det let at anvende. Det er derfor enkelt at overføre til andre kommuner, og det vurderes, at fordelene vil være de samme i andre kommuner, som de har været i Fredensborg Kommune. Det er dog vurderingen, at lignende resultater ville kunne opnås i forhold til gruppen af unge jobparate kontanthjælpsmodtagere.

Det vurderes, at forsøget også ville give god mening at anvende overfor de uddannelsesparate unge på uddannelseshjælp, som forsøget også omfattede indtil kontanthjælpsreformen trådte i kraft 1. januar 2014. Erfaringerne viser, at netop denne målgruppe havde gavn af længerevarende praktikforløb for at blive afklaret i forhold til valg af uddannelse.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at udvide virksomhedspraktikperioden fra fire til 13 uger for unge dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere. Forsøget skal overordnet være med til at sikre:

"At flere unge kommer i uddannelse eller tættere på arbejdsmarkedet".

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune ønsker at give alle ledige job- og uddannelsesparate under 30

år mulighed for at være i et længerevarende praktikforløb, der kan være med til at afklare og/eller opkvalificere de unge i forhold til job og uddannelse.

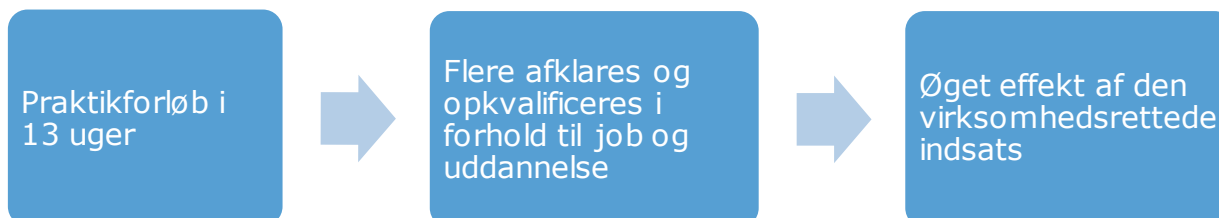
Ifølge gældende lovgivning kan unge ledige kun være i praktik op til 13 uger, hvis de ikke har erhvervserfaring, har langvarig ledighed eller i øvrigt har vanskeligheder ved at opnå beskæftigelse med løntilskud. For ledige (jobparate kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere), der ikke lever op til kriterierne, er der kun mulighed for at etablere virksomhedspraktik i op til fire uger dog otte uger for ledige dimittender.

Ofte er fire uger ikke tilstrækkeligt til, at den ledige når at finde sig til rette på virksomheden og til at få indsigt og forståelse for de opgaver, der knytter sig til et bestemt fagområde. Hvis virksomhedsrettede praktikforløb reelt skal medvirke til, at de unge bliver afklarede om job og uddannelsesvalg, så er det vigtigt, at forløbene er længerevarende og sammenhængende.

Fredensborg Kommune har derfor med forsøget ønsket at blive fritaget fra de gældende kriterier, der er fastsat for at forlænge praktikperioder, så alle unge ledige under 30 år kan være i et praktikforløb i op til 13 uger.

Forandringsteori/hypotese

Frikommuneforsøget "Udvidet praktik er vejen til uddannelse" blev igangsat for at styrke effekten af kommunens virksomhedsrettede indsats over for unge ledige. Det var forventningen, at forsøget ville have følgende virkning:

Figuren illustrerer, at et længerevarende forløb på kort sigt vil føre til, at flere unge bliver grundigere afklaret/opkvalificeret i forhold til job og bedre rustet til at vælge den rette uddannelse. Det vil igen bidrage til, at flere kommer (hurtigere) i job og uddannelse, hvorved målet om at øge effekten af kommunens virksomhedsrettede indsats nås.

Forsøgshjemmel

Bekendtgørelse om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 13.

Forsøgshjemlen gav oprindeligt mulighed for både at etablere virksomhedspraktik med henblik på afklaring af uddannelsesvalg, at afdække eller optræne den lediges faglige, sociale eller sproglige kompetencer samt at afklare beskæftigelsesmål.

Forsøgshjemlen blev ændret i forsøgsperioden, da kontanthjælpsreformen blev indført den 1. januar 2014. Ændringen betød, at forsøgsordningen ikke længere kunne anvendes som del i at uddannelsesafklare de unge.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen var ved forsøgets opstart dels dagpengemodtagere under 30 år og dels unge i matchgruppe 1 under 30 år, der ikke opfyldte kriterier for at komme i praktik i 13 uger.

Målgruppen blev senere ændret til at omfatte dagpengemodtagere under 30 år og de jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år.

Forventede mål og resultater

- At flere unge bliver grundigere afklaret og/eller opkvalificeret i forhold til uddannelse og job
- At flere unge kommer i uddannelse (og gennemfører den) og/eller tættere på arbejdsmarkedet.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat i sommeren 2013 og er fortsat i gang. Kontanthjælpsreformen, der trådte i kraft 1. januar 2014 betød ændringer i forhold til den oprindelige målgruppe. Den tidligere matchgruppe 1 kontanthjælpsmodtagere under 30 år, blev opdelt i to nye hovedgrupper:

- Jobparate kontanthjælpsmodtagere (unge med en erhvervs-kompetencegivende uddannelse)
- Uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere (unge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse).

I den forbindelse blev forsøgshjemlen ændret til udelukkende at omfattede de jobparate kontanthjælpsmodtagere samt de forsikrede ledige under 30 år. Den store målgruppe af unge ledige uden uddannelse, var dermed ikke længere omfattet af forsøget og kunne derfor ikke få et længerevarende virksomhedspraktikforløb.

Ifølge medarbejderne gav forsøget, inden reformen trådte i kraft, god mening i forhold til unge uden uddannelse. Det gav dem større fleksibilitet i arbejdet med at afklare de unges uddannelsesvalg, og det gav dem større mulighed for at etablere mere målrettede og sammenhængende forløb på baggrund af de unges ønsker. Sagsbehandlernes vurdering er, at forsøget var med til at ruste de unge bedre til at vælge den rette uddannelse. Det havde den effekt, at de unge efterfølgende

gennemførte den uddannelse, de startede på. Forsøget gav yderligere øget mulighed for at etablere praktikpladser til unge, der havde gennemført et grundforløb på en erhvervsskole, men havde svært ved at finde en læreplads, og hvor praktikforløbet efterfølgende mundede ud i en læreplads på den pågældende virksomhed.

Overordnet har det betydet, at forsøget tidligt i forløbet ikke længere kunne anvendes i forhold til en stor del af den målgruppe, som forsøget oprindeligt var tiltænkt at skabe resultater overfor, nemlig de unge uden uddannelse. Det har igen betydet, at forsøgsordningen heller ikke kunne anvendes som led i at uddannelsesafklare de unge.

Det har resulteret i at dele af medarbejderstaben mistede fokus på forsøgsmuligheden. De medarbejdere, der arbejder med de unge kontanthjælpsmodtagere har ikke anvendt forsøget efter kontanthjælpsreformen trådte i kraft 1. januar 2014. Forsøget har herefter udelukkende været anvendt i forhold til gruppen af dagpengemodtagere under 30 år.

Evalueringemetode

Hvad måler vi på?

Evalueringen skal afdække effekten af forsøget og skal svare på følgende:

- Hvor mange unge har påbegyndt og gennemført et udvidet praktikforløb?
- Er de unge blevet afklaret og/eller opkvalificeret i forhold til job og uddannelse?
- Er de unge kommet i uddannelse, job eller tættere på arbejdsmarkedet som følge af den udvidet praktikmulighed?

Evalueringemetode

Evalueringens datagrundlag baserer sig på to kvalitative interview med medarbejdere og ledere.

Interview nr. 1: Indledende møde med relevante medarbejdere og ledere for at kvalificere evalueringens design. 3 personer blev interviewet.

Interview nr. 2: Gennemførelse af semistruktureret interview med medarbejderne for at få belyst virkningen af forsøget. Både de medarbejdere, der arbejder med de forsikrede og ikke-forsikrede ledige er blevet interviewet. Interviewet er gennemført med afsæt i en semistruktureret interviewguide, som er tilpasset målgruppen for interviewet. 3 personer blev interviewet.

Metodiske overvejelser

Der er opstillet en hypotese for, hvilket virkninger der forventes med forsøget. Det er denne hypotese, som evalueringen ønsker at afdække. Hypotesen er følgende:

"Et længerevarende praktikophold i op til 13 uger giver større mulighed for, at den unge bliver afklaret og/eller opkvalificeret i forhold til job og uddannelse."

Hypotesen afprøves ved at gennemføre kvalitative interviews med relevante medarbejdere, der har arbejdet med forsøget. Interviewene vil blive anvendt til at afdække om de forventede resultater og mål er opnået. De kvalitative interviews gør det muligt at foretage en analyse af, hvordan forsøget har været anvendt, og hvordan det er blevet oplevet af medarbejderne. Vurderingen er, at denne metode giver det bedste billede af, hvordan det har været at arbejde med forsøget, og hvilke resultater der er opnået. Det er ligeledes vurderingen, at der vil opnås et lignende resultat, hvis interviewene blev gennemført på et senere tidspunkt, og at resultaterne kan generaliseres til andre kommuner.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

I forsøgsperioden blev præmisserne for forsøget ændret som følge af reformtiltag, der betød, at dele af målgruppen tidligt udgik af forsøgsordningen. Det betød, at forsøgshjemlen ikke længere gav mulighed for at anvende forsøget til at uddannelsesafklare unge ufaglærte ledige, men kun omfattede unge jobparate kontanthjælpsmodtagere samt dagpengemodtagere. I kommunen har forsøget kun været anvendt på dagpengemodtagerne.

Resultater fra interviews

Som omtalt tidligere har forsøget ikke været anvendt fuldt ud på hele den målgruppe, som forsøgshjemlen giver mulighed for. Alligevel er den samlede vurdering, at forsøget har haft positiv effekt i forhold til den målgruppe, der har deltaget i det. Det er vurderingen, at de opstillede mål er indfriet for denne gruppe.

1. At flere unge bliver grundigere afklaret/opkvalificeret i forhold til job og uddannelse

Ca. 60-70 unge dagpengemodtagere har været i et 13-ugers praktikforløb.

Erfaringerne viser, at et længerevarende praktikforløb er særligt egnet over for:

- Langtidsledige, der ikke kan finde job indenfor deres fagområde, og som derfor står overfor et brancheskift og har behov for afklaring af branche og afdækning af kompetencer. Det kan for eksempel være i forhold til gruppen af

arbejdsmarkedsydelsesmodtagere, der har været længe væk fra arbejdsmarkedet.

- Ny-ledige, der får mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet, få oplæring/opkvalificering indenfor deres fagområde og få den praktiske erfaring, de mangler.
- Nyuddannede med en bred uddannelsesbaggrund, som har brug for mere specifikt at afklare, hvilken gren af deres fagområde, de ønsker at arbejde indenfor.

Det er medarbejdernes vurdering, at disse grupper har haft gavn af praktikforløbene for at blive grundigere afklaret, opkvalificeret og få afdækket deres kompetencer, og at de er blevet klædt bedre på i forhold til et ordinært job. De har fået stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet og erhvervs erfaring indenfor deres fagområde.

2. Mål om flere unge kommer tættere på arbejdsmarkedet

De længerevarende virksomhedspraktikker har været indgang til et job på ordinære vilkår for flere af dagpengemodtagerne. Om forsøget har bidraget til øget beskæftigelse i denne målgruppe kan ikke dokumenteres, men vurderingen er, at det har bidraget positivt til at afklare, opkvalificere og sikre oplæring af en række unge, der er blevet bedre rustet til at komme ud på arbejdsmarkedet end med kortere praktikforløb.

Økonomien

Forsøget har ikke umiddelbart haft økonomiske konsekvenser for kommunen i forsøgsperioden. Medarbejderne vurderer ikke, at deres arbejdsopgaver er ændret væsentligt som følge af forsøget. Hovedparten af de forsikrede ledige har selv fundet en praktikplads, der matcher deres kompetencer og jobønsker, og medarbejderne bruger derfor heller ikke ret mange ressourcer på at etablere forløb for denne gruppe.

Øvrige virkninger fra forsøget

Det er medarbejdernes erfaring, at forsøget også har haft effekt i forhold til virksomhederne, fordi det er mere attraktivt at tage imod unge ledige i forløb, der har længere varighed. Virksomhederne investerer tid og ressourcer i at oplære og opkvalificere de unge, og længere praktikperiode har gjort det lettere for de unge at gøre sig attraktive i forhold til en ansættelse på virksomhederne.

Sammenhænge og kontekst

Igennem hele forsøgsperioden har de medarbejdere, der arbejder med unge

dagpengemodtagere haft vedholdende fokus på forsøget og anvendt det i det omfang, det har givet mening ud fra en faglig vurdering. Det er deres oplevelse, at forsøget har været ukompliceret at implementere. De har oplevet det som et meningsfuldt initiativ, der har givet dem en større fleksibilitet og flere muligheder i forhold til at få de unge ud på/eller tilbage på arbejdsmarkedet. De oplever også, at det fagligt er let at vurdere, hvornår den unge ledige vil få gavn af et længerevarende forløb.

Forsøget har ikke haft samme forankring i den medarbejderstab, der arbejder med de unge jobparate kontanthjælpsmodtagere. Det skyldes hovedsageligt, at målgruppen i forsøgsperioden blev kraftigt reduceret tidligt i forløbet som konsekvens af kontanthjælpsreformen, hvorefter unge ledige på uddannelseshjælp ikke længere var omfattet. Denne gruppe udgjorde hovedparten af de unge kontanthjælpsmodtagere, der med forsøgshjemlen kunne få et længerevarende virksomhedspraktikforløb. Der opstod derfor uklarhed blandt medarbejderne om, hvem der var den reelle målgruppe for forsøget.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Samlet set er vurderingen, at forsøget har været med til at styrke effekten af den virksomhedsrettede indsats for de unge. Samtidigt er ordningen udgiftsneutralt og rent administrativt let at implementere og at føre ud i praksis. Forsøget er derfor enkelt at overføre til andre kommuner. Det er forventningen, at andre kommuner kan opnå de samme gevinster, som Fredensborg Kommune har fået.

Forsøget har ikke været udnyttet fuldt ud på hele den målgruppe, der var lovhjemmel til. Det er dog vurderingen, at lignende resultater ville kunne opnås i forhold til gruppen af unge jobparate kontanthjælpsmodtagere.

Vurderingen er også, at forsøgets potentiale blev begrænset, da det – efter 1. januar 2014, ikke længere kunne bruges over for unge uddannelsesparate. Erfaringerne viser, at netop denne målgruppe havde gavn af længerevarende praktikforløb for at blive afklaret i forhold til valg af uddannelse.

15. Ensretning af reglerne for udbetalinger til personer i aktivt tilbud

Forsøgsansvarlig: Charlotte Hoegh

Forsøgschef: Birgit Bagge

Kopiforsøg fra Vejle Kommune

Sammenfatning

Formålet med forsøget er at opnå en mere ensartet, hurtigere og mere effektiv sagsbehandling af bevillinger til borgerne, der er omfattet af integrationsloven. Det gælder bevillinger vedrørende befordringsgodtgørelse og økonomisk tilskud til hjælpemidler, når borgeren deltager i et aktivt tilbud. I følgende gældende lovgivning for borgere der er omfattet af integrationslovgivningen, skal der udarbejdes en trangsvurdering, når der skal bevilliges befordringsgodtgørelse og økonomiske tilskud til hjælpemidler. Frikommuneforsøget har bevirket, at de regler der gælder for øvrige kontanthjælpsmodtagere, der er i aktive tilbud, nu også gælder for borgere, der er omfattet af integrationsloven.

Samlet set er de forventede mål med forsøget blevet opfyldt:

Hurtigere og mere effektiv sagsbehandling

Det er medarbejdernes vurdering, at forsøget har lettet sagsgangen betydeligt, og at de bruger væsentligt mindre tid på administration i dag. Samtidigt har medarbejderne fået færre regler at forholde sig til. Det betyder, at sagerne kan afklares hurtigere og mere smidigt end før. Forsøget har dermed skabt rammerne for mere effektive arbejdsgange og hurtigere sagsbehandling.

Bedre borgeroplevelse i mødet med jobcenteret

Borgerne får deres sager behandlet hurtigere end tidligere. Eksempelvis får gruppen af nyttilkomne flygtninge hjælp til transportgodtgørelse og hjælpemidler til deltagelse i sprogskole og virksomhedspraktik. Medarbejderne oplever, at de færre regler har gjort det væsentligt lettere for borgerne at gennemskue, hvad deres muligheder er. Vurderingen er derfor, at forsøget har bidraget til en bedre borgeroplevelse samtidig med, at der er sparet administrative ressourcer.

Økonomi

Ifølge sagsbehandlerne er der sparet ressourcer ved at ensrette reglerne. Vurderingen er, at der er sparet 3 timer pr. borger pr. år i forhold til, at der ikke har skullet foretages trangsvurderinger. Den sparede tid er anvendt til at håndtere de nye flygtningesager.

Forsøget har fået fornyet aktualitet som følge af den nuværende flygtningesituation, der betyder, at antallet af borgere i målgruppen er øget markant i den mellemliggende periode. Det betyder igen, at medarbejderne sagsbehandler et langt større antal sager end tidligere, og derved udgør forsøget en større besparelse i dag end ved forsøgets opstart.

Forsøget har medvirket til en hurtigere sagsbehandlingstid, medarbejderne bruger mindre tid på administration, reglerne er blevet mere enkelte og gennemskuelige, og serviceniveauet er øget overfor borgerne. Forsøget har været anvendt på samtlige relevante borgere i målgruppen.

Forsøget er administrativt enkelt at implementere og at føre ud i praksis, da det handler om, at sagsbehandlerne undlader at foretage trangsvurderinger og revurderinger i forbindelse med udbetalingerne til hjælpemidler og befordringsgodtgørelse til personer i aktive tilbud. Forsøget er derfor enkelt at overføre til andre kommuner, og det vurderes, at fordelene vil være de samme i andre kommuner, som de har været i Fredensborg Kommune.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er:

”At forbedre kvaliteten af den kommunale service overfor borgerne”

”At opnå en bedre udnyttelse af ressourcerne i jobcenteret”

Baggrund for forsøget

I følgende gældende lovgivning skal der for borgere omfattet af integrationslovgivningen, udarbejdes en trangsvurdering, når der skal bevilges befordringsgodtgørelse og økonomiske tilskud til hjælpemidler, når borgeren deltager i et aktivt tilbud. En trangsvurdering belyser den lediges økonomiske situation, herunder om den pågældende ledige kan dække sine udgifter på anden måde. For integrationsborgerne skal der derfor udarbejdes en trangsvurdering, inden det er muligt at få udbetalt henholdsvis befordringsgodtgørelse og økonomisk tilskud til

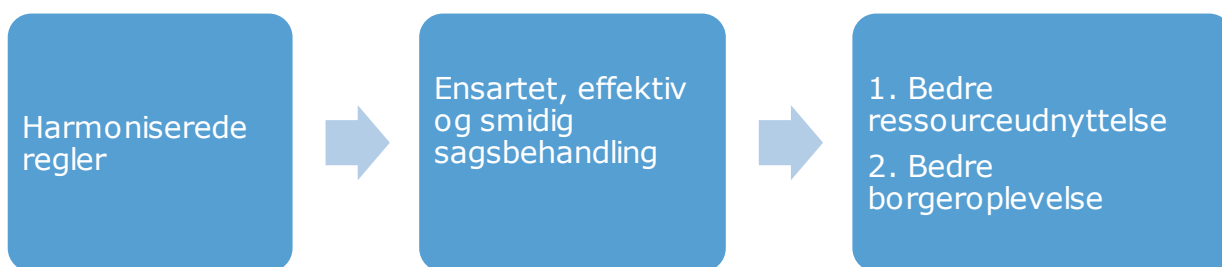
hjælpemidler i forbindelse med aktive tilbud. Denne procedure er tids- og ressourcekrævende for de medarbejdere, der arbejder med denne målgruppe.

I modsætning til de regler der gælder for integrationsborgerne, kan ledige kontanthjælpsmodtagere få befordringsgodtgørelse og hjælpemidler, når de er i et aktivt tilbud, uden at der skal udarbejdes en trangsvurdering.

Ønsket med forsøget har derfor været at få samme regler for borgere, der er omfattet af integrationsloven, som de regler der gælder for øvrige kontanthjælpsmodtagere.

Forandringsteori/hypotese

Frikommuneforsøget "Ensretning af regler for udbetalinger til personer i aktivt tilbud" er igangsat ud en forventning om, at er muligt at udnytte de eksisterende personaleressourcer bedre, når kommunen har lov til ikke at skulle udarbejde trangsvurderinger for borgere, der er omfattet af integrationsloven. På baggrund af det igangsatte frikommuneforsøg er forventningen, at forsøget vil have følgende virkning:

Figuren illustrerer den forventede effekt af forsøget. Forventningen er, at harmoniseringen vil føre til en mere ensartet, effektiv og smidig sagsbehandling, da der ikke længere behøves at blive foretaget en trangsvurdering af borgernes økonomiske situation. Det er samtidigt forventningen, at det på sigt vil give mulighed for at udnytte de eksisterende personaleressourcer bedre og samtidigt sikre en bedre borgeroplevelse af den kommunale service.

Forsøgshjemmel

Bekendtgørelse om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 7 b.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen for forsøget er kontanthjælpsmodtagere, der er omfattet af integrationslovens bestemmelser og som deltager i et aktivt tilbud.

Forventede mål og resultater

De overordnede mål for forsøget er:

- Der frigøres medarbejderressourcer forbundet med udarbejdelse af trangsvurderinger
- Borgerne oplever et mere ensartet sagsforløb
- Det bliver lettere for borgerne at gennemskue reglerne

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat i januar 2014 og betyder, at sagsbehandlerne ikke skal foretage trangsvurderinger af integrationsborgere, når der skal bevilges befodringsgodtgørelse og økonomiske tilskud til hjælpemidler ved deltagelse i aktive tilbud.

Evalueringsmetode

Hvad måler vi på?

Evalueringen skal afdække effekten af forsøget og skal svare på følgende:

- Er der opnået et mere ensartet sagsforløb for borgere i aktive tilbud?
- Er der skabt lettere og mere gennemskuelige regler?
- Er sagsbehandlingstiden blevet kortere og sagsforløbet mere effektivt?
- Bruger medarbejderne mindre tid på administration forbundet med trangsvurderinger?

Evalueringsmetode

Evalueringsens datagrundlag baserer sig på to kvalitative interviews med medarbejdere og ledere.

Interview nr. 1:

Indledende møde med relevante medarbejdere og ledere for at kvalificere evalueringdesign.

Interview nr. 2:

Gennemførelse af semistruktureret interview med medarbejderne for at få belyst virkningen af forsøget. Samtlige af de medarbejdere, der har arbejdet med forsøget har deltaget i interviewet. Interviewet er gennemført med afsæt i en semistruktureret interviewguide, som er tilpasset målgruppen for interviewet.

Metodiske overvejelser

Der er opstillet en hypotese for, hvilke virkninger der forventes med forsøget. Det er denne hypotese, som evalueringen skal afdække. Hypotesen er følgende:

"Der vil ske en mere ensartet, effektiv og smidig sagsbehandling ved at harmonisere reglerne for bevillinger til personer i aktive tilbud."

Hypotesen afprøves ved at foretage kvalitative interview med relevante medarbejdere, der har arbejdet med forsøget. Interviewene vil blive anvendt til at afdække, om de forventede resultater og mål er opnået.

De kvalitative interviews gør det muligt at foretage en dybdegående analyse af, hvordan forsøget har været anvendt og er blevet oplevet af medarbejderne. Vurderingen er, at interviewmetoden er den metode, der giver det bedste billede af, hvordan det har været at arbejde med forsøget, samt hvad resultatet af forsøget har været. Det er ligeledes vurderingen, at der vil opnås et lignende resultat, hvis interviewene blev gennemført på et senere tidspunkt, samt at resultaterne kan generaliseres til andre kommuner.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

Formålet med forsøget var at opnå en mere ensartet, hurtigere og mere effektiv sagsbehandling af bevillinger, og dermed sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne i jobcenteret og et bedre serviceniveau for borgere omfattet af integrationsloven. Det blev gjort ved at ensrette reglerne for udbetalinger til ledige i aktive tilbud, således at borgere, der er omfattet af integrationsloven, uanset indtægts- og formueforhold, blev sidestillet med andre kontanthjælpsmodtagere i aktive tilbud.

Resultater

Samlet set er de forventede mål nået, og det er vurderingen, at harmoniseringen af regler har haft afgørende betydning for, at målene er indfriet:

1. Hurtigere og mere effektiv sagsbehandling

Det er medarbejdernes vurdering, at forsøget har lettet sagsgangen betydeligt, og at de bruger væsentligt mindre tid på administration i dag. Medarbejderne skal ikke længere foretage trangsvurderinger af de enkelte borgere før de udbetaler transportgodtgørelse og tilskud til hjælpemidler. Samtidigt har medarbejderne fået færre regler at forholde sig til. Det betyder, at sagerne kan afklares hurtigere og mere smidigt end før. Forsøget har dermed skabt rammerne for mere effektive arbejdsgange og hurtigere sagsbehandling.

2. Bedre borgeroplevelse i mødet med jobcenteret

Udover at frigøre administrative ressourcer, har forsøget også bidraget til at sidestille borgere i samme situation. Uden forsøget skal der foretages en trangsvurdering for

integrationsborgere, men ikke for kontanthjælpsmodtagere. Med ensretningen af reglerne har borgerne fået en mere ensartet sagsbehandling, idet integrationsborgere, uanset indtægts- og formueforhold, er blevet ligestillet med andre kontanthjælpsmodtagere i aktive tilbud. Det betyder, at der ikke skal forelægge en økonomisk trangsvurdering før sagsbehandlerne kan udbetale penge til transportomkostninger og/eller udgifter til hjælpemidler.

Medarbejderne oplever, at de færre regler har gjort det væsentligt lettere for borgerne at gennemskue, hvad deres muligheder er. Vurderingen er derfor, at forsøget har bidraget til en bedre borgeroplevelse med den kommunale service.

Økonomien

Ifølge sagsbehandlerne er der sparet væsentlige ressourcer ved at ensrette reglerne. Deres vurdering er, at der er sparet to timer pr. borger på administration og en time samlet over et år til revurdering. Tid der tidligere blev brugt på at foretage trangsvurderinger.

Et estimat over besparelse i pr. borgere på integrationsydelse over et år:

Antal timer pr. borger pr. trangsvurdering	2 timer
Revurdering 4 x 15 minutter	1 time
Antal timer sparet pr. borger over et år	3 timer

Der er sparet 3 timer pr. borger pr. år i forhold til, at der ikke har skullet foretages trangsvurderinger. Den sparede tid er anvendt til at håndtere de nye flygtningesager.

Forsøget har fået fornyet aktualitet som følge af den nuværende flygtningesituation, der betyder, at antallet af borgere i målgruppen øget markant. Det betyder, at medarbejderne sagsbehandler et langt større antal sager end tidligere. Besparelsen er derfor større end forventet.

Øvrige virkninger fra forsøget

Forsøget har ikke i perioden givet anledning til dårlige erfaringer eller andre uforudsete virkninger.

Med indførelsen af den nye sats for integrationsydelsen, vil indkomstniveauet for målgruppen blive væsentligt nedsat. Det vil fremover betyde, at alle borgere under integrationsloven vil have et indkomstniveau, så de vil være berettiget til befordringsgodtgørelse og økonomiske tilskud til hjælpemidler ved deltagelse i aktive tilbud.

Det kan oplyses, at KL i december 2015 i forbindelse med afbureaukratiseringen af reglerne i den offentlige sektor har fremlagt forslag til, at reglerne om bevilling af transportgodtgørelse forenkles for borgere, der er omfattet af

integrationsprogrammet. Forslaget går ud på, at sagsbehandleren ikke skal foretage en individuel økonomisk vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Sammenhænge og kontekst

Resultaterne af forsøget er blevet opnået ved at give borgere mulighed for bevillinger i forbindelse med deltagelse med aktivt tilbud, uanset indtægts- og formueindkomst. Forsøget har været ukompliceret at implementere og anvende for medarbejderne i hverdagen. Medarbejderne har haft nemt ved at arbejde med forsøget, da det blev oplevet som meningsfuldt. Det sparer tid og gør arbejdet lettere. Forsøget har været anvendt på samtlige relevante borgere i målgruppen.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Forsøget er administrativt enkelt at implementere og at føre ud i praksis. Det kræver kun, at sagsbehandlerne undlader at foretage trangsvurderinger og revurderinger i forbindelse med udbetalingerne til hjælpemidler og befordringsgodtgørelse til personer i aktive tilbud. Forsøget er derfor enkelt at overføre til andre kommuner, og det vurderes, at fordelene vil være de samme i andre kommuner, som de har været i Fredensborg Kommune.

16. Flexibilitet i samtaleformer

Forsøgsansvarlig: Charlotte Hoegh og Lillian Christensen

Forsøgschef: Birgit Bagge

Sammenfatning

Forsøget giver sagsbehandlerne mulighed for at vurdere, hvilken samtaleform der skal benyttes i samtale med de ledige borgere (telefonisk eller personligt fremmøde). Valg af samtaleform foretages ud fra en faglig vurdering af, hvilken samtaleform der giver den bedste effekt i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Resultatet af forsøget har medført, at der sker en hurtigere afklaring for en del borgere, da forskellige forhold vedrørende jobsøgning hurtigere har kunnet afklares ved en telefonsamtale. Ofte er det sådan, at borgeren har nogle få afklarings spørgsmål, der nemt kan besvares i telefonen. Da samtalerne kan afholdes pr. telefon betyder det, at borgeren ikke oplever at skulle møde op til unødvendige samtaler. Samtidig er den tid, der er sparet på at afholde personlige samtaler blevet anvendt på anden sagsbehandling.

Medarbejderne vurderer, at forsøget har givet mulighed for en mere individuel og målrettet sagsbehandling. Flexibiliteten i valg af samtaleform giver mulighed for at prioritere de forskellige opgaver/sager ud fra en faglig vurdering og ikke i forhold til at overholde rettidigheden. Den sparede tid på personlige samtaler har medført, at der har været anvendt mere tid til de borgere, der har et større behov for støtte i jobsøgnings- og afklaringsprocessen i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Vurderingen er, at forsøget bliver anvendt på ca. 30 pct. af samtalerne indenfor de forskellige målgrupper. I gennemsnit vurderes det, at varigheden af en personlig samtale er 30 minutter, og en telefonsamtale tager 15 minutter (samtaler på integrationsområdet tager typisk længere tid, da tolkning af samtalen tager ekstra tid).

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at give sagsbehandleren en større fleksibilitet i forhold til at vælge, hvilken samtaleform med borgeren, der giver den bedste effekt. Forsøget skal

overordnet være med til at sikre, at medarbejderne ud fra en faglig vurdering, udnytter deres ressourcer bedst muligt.

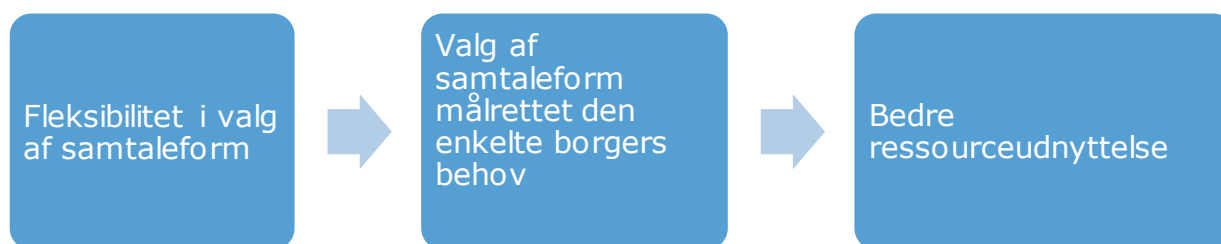
Baggrund for forsøget

Ifølge lovgivningen skal jobsamtaler afholdes personligt (personligt fremmøde), når borgeren ikke deltager i et aktivt tilbud. Det er sagsbehandlerens erfaring, at en del af samtalerne kan afholdes pr. telefon, og den sparede tid med fordel kan anvendes i samtaler med borgere, der har et større behov for personlige samtaler. Som eksempel på samtaler der kan afholdes pr. telefon kan nævnes samtaler, hvor pension vurderes at være nært forestående, og borgere der er friholdt fra aktivering. Derimod kan der på ungeområdet og for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere være et større behov for hyppigere samtaler og tæt opfølgning.

Frikommuneforsøget giver sagsbehandlerne mulighed for at vurdere, hvilken samtaleform der skal benyttes i samtale med de ledige borgere (telefonisk eller personligt fremmøde). Valg af samtaleform foretages ud fra en faglig vurdering af, hvilken samtaleform der giver den bedste effekt i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Ved at fravælge den personlige samtale dér, hvor det efter en faglig vurdering ikke giver mening at afholde en sådan samtale, bliver der frigjort ressourcer til at afholde hyppigere samtaler med andre borgere, hvor det vurderes, at det har en større uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig effekt.

Forandringsteori/hypotese

Frikommuneforsøget "Fleksibilitet i samtaleformer" er igangsat ud fra en forventning om, at det er muligt at udnytte de eksisterende personaleressourcer bedre. Det sker ved, at sagsbehandleren vælger, hvilken samtaleform der er mest effektiv i forhold til at borgerens situation. På baggrund af det igangsatte frikommuneforsøg er forventningen, at forsøget vil have følgende virkning:

Figuren illustrerer den forventede effekt af forsøget.

Forsøgshjemmel

Bekendtgørelse af frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 5.

Forsøgets målgruppe

Det er ledige kontanthjælps-, uddannelseshjælps- og dagpengemodtagere, der er målgruppen for forsøget.

Forventede mål og resultater

- At målrette medarbejderressourcer til borgere med størst behov
- At effektiviteten øges

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev i gangsat 1. oktober 2012 og til at starte med, var alle målgrupper omfattet af forsøget. I maj 2013 blev målgruppen afgrænset til alene at omfatte den daværende matchgruppe 3. Siden marts 2014 har både jobparate-, og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, dagpengemodtagere og uddannelsesmodtagere været omfattet af forsøget. På grund af reformimplementering, og heraf afledte organisationsændringer, er forsøget ikke blevet anvendt konsekvent gennem hele forsøgsperioden. Forsøget afsluttes 30. juni 2017 ved frikommuneforsøgsperiodens afslutning.

Evalueringemetode

Evalueringen skal belyse effekten af forsøget og skal svare på følgende:

- Har forsøget frigjort ressourcer, og i givet fald hvad er ressourcerne anvendt til?
- Hvor ofte benyttes digitale medier (telefoniske samtaler), når den personlige samtale ikke vurderes nødvendig i forhold til den jobmæssige effekt?

Evalueringemetode

Evalueringens datagrundlag baserer sig på to kvalitative interviews med medarbejdere og ledere.

Interview nr. 1: Indledende møde med relevante medarbejdere og ledere for at kvalificere evalueringdesign.

Interview nr. 2: Gennemførelse af semistruktureret interview med medarbejderne for at få belyst virkningen af forsøget. Til interviewet er der udvalgt en gruppe af de

medarbejdere, der har arbejdet med forsøget. Interviewet er gennemført med afsæt i en semistruktureret interviewguide, som er tilpasset målgruppen for interviewet.

Metodiske overvejelser

Der er opstillet en hypotese for, hvilke virkninger der forventes med forsøget. Det er denne hypotese, som evalueringen skal afdække. Hypotesen er følgende:

"Fleksibilitet i valg af samtaleform vil føre til en bedre udnyttelse af medarbejderressourcerne. Ressourcerne anvendes til hyppigere samtaler med andre borgere, hvor det giver en uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig effekt"

Hypotesen afprøves ved at foretage kvalitative interview med relevante medarbejdere, der har arbejdet med forsøget. Interviewene vil blive anvendt til at afdække, om de forventede resultater og mål er opnået.

De kvalitative interviews gør det muligt at foretage en dybdegående analyse af, hvordan forsøget har været anvendt og er blevet oplevet af medarbejderne. Vurderingen er, at interviewmetoden er den metode, der giver det bedste billede af, hvordan det har været at arbejde med forsøget, samt hvad resultatet af forsøget har været. Det er ligeledes vurderingen, at der vil opnås et lignende resultat, hvis interviewene blev gennemført på et senere tidspunkt, samt at resultaterne kan generaliseres til andre kommuner.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

Formålet med forsøget er at give sagsbehandleren en større fleksibilitet i forhold til at vælge, hvilken samtaleform med borgeren, der giver den bedste effekt. Forsøget har opfyldt målet i forhold til at sikre en bedre udnyttelse af medarbejderressourcerne.

Forsøget har medført en hurtigere afklaring for en del borgere, da forskellige forhold vedrørende jobsøgning hurtigere har kunnet afklares ved en telefonsamtale. Ofte er det sådan, at borgeren har nogle få afklarings spørgsmål, der nemt kan besvares i telefonen. Da samtalerne kan afholdes pr. telefon betyder det, at borgeren ikke oplever at skulle møde op til unødvendige samtaler. Samtidig er den tid, der er sparet på at afholde personlige samtaler blevet anvendt på anden sagsbehandling. Det er medarbejdernes oplevelse, at det specielt er de ressourcestærke ledige, der nyder gavn af forsøget, og det er ikke indtrykket, at der er borgere, der er utilfredse med de telefoniske samtaler.

Medarbejderne vurderer, at forsøget har givet mulighed for en mere individuel og målrettet sagsbehandling. Flexibiliteten i valg af samtaleform giver mulighed for at

prioritere de forskellige opgaver/sager ud fra en faglig vurdering og ikke i forhold til at overholde rettidigheden. Den sparede tid på personlige samtaler har medført, at der har været anvendt mere tid til de borgere, der har et større behov for støtte i jobsøgnings- og afklaringsprocessen i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Der er i forsøgsperioden blevet implementeret diverse reformer på beskæftigelsesområdet. Et af de nye tiltag indebærer et udvidet samarbejde med a-kasserne og administration af nye uddannelsespuljer. Aktiviteter som de sparede medarbejderressourcer også anvendes til.

Økonomi

Medarbejderne vurderer, at forsøget bliver anvendt på ca. 30 pct. af samtalerne indenfor de forskellige målgrupper. I gennemsnit vurderes det, at varigheden af en personlig samtale er 30 minutter, og en telefonsamtale tager 15 minutter (samtaler på integrationsområdet tager typisk længere tid, da tolkning af samtalen tager ekstra tid).

Øvrige virkninger fra forsøget

Det er en fordel, at de telefoniske samtaler kan afholdes uden for rådhusets åbningstid, hvilket betyder, at sagsbehandlerne bedre kan planlægge deres arbejde.

Sammenhænge og kontekst

Der har undervejs været forskellige udfordringer knyttet til anvendelsen af forsøget. Følgende forhold har haft betydning for anvendelse af forsøget:

- Ny lovgivning og heraf nye målgrupper
- Organisationsændringer undervejs i forsøgsperioden
- Nye kollegaer og skiftende ledere

Vurdering af forsøgets perspektiver

Vurderingen er, at det fremadrettet vil give god effekt at arbejde videre med forsøget, og at det vil være muligt at implementere forsøget i andre kommuner. Der er i forbindelse med indførelsen af refusionsreformen 1. januar 2016 øget opmærksomhed på at få borgerne hurtigere afklaret og tilbage på arbejdsmarkedet. Muligheden for at afholde telefonsamtaler, hvor det fagligt vurderes at give mening, betyder at der kan anvendes medarbejderressourcerne kan målrettes til så hurtigt som muligt at få støttet og afklaret de ledige på vej i uddannelse og/eller job.

17. Udvidelse af virksomhedspraktikperiode fra 4 – 26 uger (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Lillian Christensen og Charlotte Hoegh

Forsøgsschef: Birgit Bagge

Forsøget er et samarbejds/temaforsøg.

Sammenfatning

Formålet med frikommuneforsøget "Udvidelse af virksomhedspraktikperiode fra 4 - 26 uger" er at øge effekten af kommunens virksomhedsrettede indsatser overfor kommunens ledige borgere. Forsøget giver forsikrede ledige og jobparate kontanthjælpsmodtagere mulighed for at være i praktik i op til 26 uger i udvalgte vækstvirksomheder. Formålet er, at den ledige kan bidrage til at realisere en vækstskabende idé i en virksomhed med vækstpotentiale og samtidig øge sine muligheder for efterfølgende at skabe sit eget job i den pågældende virksomhed.

I forsøgsperioden har det udelukkende været muligt at matche to borgere med potentielle vækstvirksomheder. Forsøget har derfor ikke været anvendt i det omfang, det var ønsket ved forsøgets opstart. Det skyldes blandt andet udfordringer i forhold til at finde egnede virksomheder, der faldt ind under de kriterier, der var opstillet for vækstvirksomheder. Ligeledes har det været vanskeligt at finde ledige, der både matchede virksomhedernes behov og samtidigt var interesserede til et udvidet praktikforløb. Mange ledige har oplevet det som et problem at skulle være i praktik i 26 uger uden at være sikret et job i virksomheden efterfølgende.

Forsøget har ikke haft den forventede effekt i forhold til mål om vækst og jobskabelse. Der er ingen af de to berørte ledige, der er blevet ansat i de pågældende virksomheder efterfølgende. I det ene tilfælde var der ikke den rette kemi mellem arbejdsgiver og den ledige, og den ledige følte ikke, at arbejdsopgaver stod mål med det, hun var blevet lovet på ansættelsestidspunktet. Derudover har begge berørte ledige haft svært ved at se, at praktikken kunne føre til job efterfølgende, og begge forløb blev derfor afbrudt inden de 26 uger.

Det er dog fortsat forventningen, at forsøget er et brugbart redskab til at forbedre lediges mulighed for at skabe deres eget job. Jobcenteret vil derfor fortsat gerne kunne gøre brug af forsøgsmuligheden, hvis det rette match mellem vækstvirksomhed og ledig opstår. Forventningen er også, at andre kommuner kan have gavn af forsøget.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er at udvide virksomhedspraktikperioden i op til 26 uger for ledige, der har kompetencerne og ressourcerne til at videreudvikle en vækstskabende idé i en virksomhed med vækstpotentiale. Forsøget skal overordnet være med til at give:

”Ledige bedre mulighed for at skabe deres eget job”

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune ønsker at skabe flere jobs til ledige ved at matche ledige med virksomheder, der har en vækstskabende idé, som virksomheden ikke selv kan finde kapital til at finansiere. Idéen er, at de ledige derved kan skabe deres egen arbejdsplads i den pågældende virksomhed og samtidigt være med til at videreudvikle virksomhedens vækstpotential.

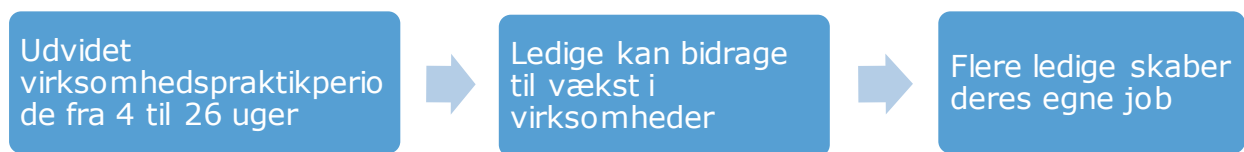
Ifølge gældende lovgivning kan forsikrede ledige og jobparate kontanthjælpsmodtagere kun være i praktik op til 13 uger, hvis de ikke har erhvervserfaring, har langvarig ledighed eller i øvrigt har vanskeligt ved at opnå beskæftigelse med løntilskud. For ledige, der ikke lever op til kriterierne, er det kun mulighed for at etablere virksomhedspraktik i op til fire uger, dog otte uger for ledige dimittender. Erfaringen er, at fire uger er for kort tid til, at den ledige og virksomheden kan nå at se, om den vækstskabende idé holder. Hvis praktikken reelt skal danne grundlag for nyt job og vækstskabelse i den pågældende virksomhed, så er det vigtigt, at forløbene er længerevarende.

Fredensborg Kommune har med forsøget derfor ønsket fritagelse fra de gældende kriterier, der er fastsat for at forlænge praktikperioder. Det betyder, at forsikrede ledige og jobparate kontanthjælpsmodtagere, der ikke lever op til kriterierne, kan være i praktik i op til 26 uger.

Med frikommuneforsøget er ønsket derfor at udvide den nuværende praktikperiode fra fire uger til op til 26 uger for alle de ledige, der kan være med til at bidrage til vækstskabelse i en virksomhed.

Forandringsteori/hypotese

Frikommuneforsøget ”Udvidelse af virksomhedspraktikperiode fra 4 - 26 uger” er igangsat ud fra en forventning om, at det er muligt at øge effekten af kommunens virksomhedsrettede indsats over for ledige. Det sker ved, at ledige gennem et længerevarende virksomhedspraktikforløb kan bidrage til at realisere en god forretningsidé i en virksomhed med vækstpotentiale. Det er forventningen, at forsøget vil have følgende virkning:

Som illustreret er det forventningen, at det vil give den ledige bedre mulighed for at være med til at skabe sit eget job i den pågældende virksomhed efterfølgende.

Forsøget betyder, at vækstvirksomheder kan få en ledig i virksomhedspraktik uden lønudgift i op til 26 uger. For at undgå konkurrenceforvridding, er der opstillet udvalgte kriterier for virksomhederne for at kunne få en ledig placeret i op til 26 uger.

Forsøgshjemmel

Bekendtgørelse om frikommuneforsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet § 15.

Forsøgets målgruppe

Forsøgets målgruppe er ledige borgere, der har de kompetencer og ressourcer, som en virksomhed efterspørger for at kunne videreudvikle en vækstskabende idé.

Forventningen er, at den primære målgruppe vil være dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere. Forsøgshjemlen giver dog mulighed for at anvende forsøget både overfor dagpengemodtagere, jobparate kontanthjælpsmodtagere samt uddannelses- og aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere.

Forventede mål og resultater

De overordnede mål for forsøget er at:

- Ledige får mulighed for at skabe deres eget job i vækstvirksomheder

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat den 1. januar 2014 ved at matche ledige, der har de kompetencer og ressourcer der efterspørges med egnede vækstvirksomheder.

I starten af forsøgsperioden blev der etableret en aftale med Væksthus Hovedstadsregionen, der skulle finde virksomheder til ordningen og godkende, at virksomhedernes idé var af en sådan karakter, at der reelt var tale om et vækstpotentiale. Jobcenterets opgave var at finde de ledige, der kunne matche arbejdet med at få idéerne til at blive til virkelighed. Det blev senere ændret til, at

kommunens egne virksomhedskonsulenter selv fandt virksomhederne og vurderede, om der var tale en virksomhed med vækstpotentiale.

På grund af vanskeligheder ved at finde egnede vækstvirksomheder og ledige, der både matchede virksomhedernes behov og samtidigt var interesserede til et udvidet praktikforløb, har det kun været muligt at matche to borgere med to vækstvirksomheder.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

I forsøgsperioden har det udelukkende været muligt at matche to borgere op med potentielle vækstvirksomheder. Forsøget har derfor ikke været anvendt i det omfang, der var ønsket ved forsøgets opstart. Det skyldes blandt andet følgende udfordringer:

1. Svært at finde oplagt vækstvirksomheder

Hovedudfordringen har været at finde virksomheder, der er åbenlyst oplagte til forsøget. I hele forsøgsperioden blev der kun fundet få virksomheder, der faldt ind under de kriterier, der var opstillet for vækstvirksomheder. Medarbejderne har oplevet, at det har været svært i de konkrete situationer at vurdere om de pågældende virksomheder har haft åbenlyse vækstpotentiale, og de har manglet rammer for definitionen på en vækstvirksomhed. I praksis har forsøget derfor været svære at implementere end forudset.

2. Manglende oplagt ledige kandidater til forløbet

Ligeledes har der været udfordringer i forhold til at finde ledige til forsøget, der samtidigt også matchede virksomhedernes behov. Forklaringen er, at mange ledige har oplevet det som et problem at skulle være i praktik i 26 uger uden at være sikret et job i virksomheden efterfølgende.

Erfaringer

Forsøget har ikke haft den ønskede effekt i forhold til mål om vækst og jobskabelse. Ingen af de to berørte ledige er blevet ansat i de pågældende virksomheder efterfølgende, og de har heller ikke haft ønske om det. I det ene tilfælde var der ikke

den rette kemi mellem arbejdsgiver og ledige, og den ledige følte ikke, at arbejdsopgaverne stod mål med det, hun blev lovet på ansættelsestidspunktet. Derudover har begge berørte ledige haft svært ved at se, at praktikken kunne føre til job efterfølgende, og begge forløb blev derfor afbrudt inden de 26 uger.

Forsøgt har ikke haft økonomiske konsekvenser for kommunen.

Perspektiver for forsøget

Samlet set har forsøget frem til evalueringstidspunktet altså ikke haft den forventede effekt.

Det er dog fortsat forventningen, at forsøget kan være med til at forbedre lediges mulighed for at skabe eget job i en vækstvirksomhed, på trods af de mindre gode erfaringer, der er gjort. Jobcenteret vil derfor fortsat gerne kunne gøre brug af muligheden, hvis det rette match mellem vækstvirksomhed og ledig opstår. Forventningen er også, at andre kommuner kan have gavn af forsøget.

18. Seniorjob i private virksomheder (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Charlotte Hoegh og Lillian Christensen

Forsøgsschef: Birgit Bagge

Sammenfatning

Formålet med forsøget er, at borgere der er berettiget til et seniorjob, får mulighed for at få et seniorjob i et privat virksomhed. Forsøget giver mulighed for at øge jobmulighederne indholds- og branchemæssigt ved at etablere seniorjob i private virksomheder.

Det har været et ønske, at der kan etableres seniorjob i private virksomheder. Dette skal ses som et supplement til kommunens forpligtigelse til at ansætte ledige i seniorjob. Målet er, at den ledige får tilsvarende muligheder for at få ansættelse på det private arbejdsmarked som på det offentlige arbejdsmarked.

Virksomhederne vil årligt modtage det årlige statstilskud på 136.410 kr. pr. fuldtidsansat (sats pr. 1. januar 2016). Virksomheden afholder herudover alle øvrige udgifter i forbindelse med ansættelsen.

På grund af ændring i vilkårene for målgruppen med indførelsen af den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, har der i perioden frem til medio 2015 været en borger, der har haft krav på et seniorjob. Fra juni 2015 har der været en tilgang på syv borgere, der er blevet ansat i seniorjob i Fredensborg Kommune.

Forsøget har derfor ikke været i anvendelse, men kommunen forventer, i takt med ydelsesperioden for den midlertidige arbejdsmarkedsydelse gradvist udfases frem juli 2016, at der vil komme nye ledige seniorer til ordningen. Derfor giver det fortsat mening fremadrettet at kunne benytte den mulighed, som forsøget giver.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget er, at borgere der er berettiget til et seniorjob, får mulighed for at få et seniorjob i et privat virksomhed. Forsøget giver mulighed for at øge jobmulighederne indholds- og branchemæssigt ved at etablere seniorjob i private virksomheder.

Forsøget skal være med til at sikre:

- Mulighed for at imødekomme et forventede forøget antal ledige, der har ret til seniorjob

Baggrund for forsøget

Det har været et ønske, at der kan etableres seniorjob i private virksomheder. Dette skal ses som et supplement til kommunens forpligtigelse til at ansætte ledige i seniorjob. Målet er, at den ledige får tilsvarende muligheder for at få ansættelse på det private arbejdsmarked som på det offentlige arbejdsmarked.

Muligheden for at blive ansat i seniorjob i en privat virksomhed er frivillig for såvel virksomhed som den ledige. Som det gælder ved ansættelse i løntilskud, skal merbeskæftigelseskravet være opfyldt, således at der er tale om en nettoudvidelse af arbejdskraft.

Økonomi

Virksomhederne vil årligt modtage det årlige statstilskud på 136.410 kr. pr. fuldtidsansat (sats pr. 1. januar 2016). Virksomheden afholder herudover alle øvrige udgifter i forbindelse med ansættelsen.

Forsøgshjemmel

Lov om frikommuner m.v. § 7f.

Forsøgets målgruppe

Forsøgets målgrupper er ledige, der er berettiget til et seniorjob og ansatte, der allerede har et seniorjob i en offentlig virksomhed. På nuværende tidspunkt er der 19 borgere (januar 2016), der allerede er ansat i et seniorjob i kommunen.

Forventede mål og resultater

Mål og forventede resultater for forsøget:

- At jobmulighederne indholds- og branchemæssigt øges
- At mulighederne for at matche den lediges kvalifikationer med reelle jobmuligheder øges
- At den lediges motivation og kvalifikationer bevares
- At imødekomme et forventet forøget antal ledige, der har ret til seniorjob i forbindelse med, at dagpengereetten ophører

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev igangsat 1. januar 2014 og forsøget er fortsat i gang.

Følgende aktiviteter er blevet sat i gang for at opnå de opstillede mål:

1. Jobkonsulenter orienterer de ledige i målgruppen om muligheden for at blive ansat i seniorjob i private virksomheder.
2. Virksomhedsservice orienterer kommunens virksomheder om muligheden for at kunne ansætte i seniorjob.

Evalueringemetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

På grund af ændring i vilkårene for målgruppen med indførelsen af den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, er der i perioden frem til medio 2015 været en borger, der har haft krav på et seniorjob. Fra juni 2015 har der været en tilgang på syv borgere, der er blevet ansat i seniorjob i Fredensborg Kommune.

De medarbejdere der allerede var ansat i seniorjob, er i maj 2014, via et brev, blevet informeret om ordningen, men ingen af dem har ønsket at skifte til en stilling i en privat virksomhed.

Forsøget har derfor ikke været i anvendelse, men kommunen forventer, i takt med ydelsesperioden for den midlertidige arbejdsmarkedsydelse gradvist udfases frem juli 2016, at der vil komme nye ledige seniorer til ordningen. Derfor giver det fortsat mening fremadrettet at kunne benytte den mulighed, som forsøget giver.

Erfaringer

Forsøget har ikke været i anvendelse i forsøgsperioden frem til medio december 2015. Det er derfor for tidligt at sige noget om jobcenterets erfaringer med forsøget.

Perspektiver for forsøget

Jobcenterets vurdering er overordnet, at forsøget giver god mening at fortsætte med. I takt med at den midlertidige arbejdsmarkedsydelse udfases vil jobcenteret løbende få flere borgere, der er i målgruppen for ordningen.

Forsøget er både med til at udvide jobcenterets muligheder for at finde egnede virksomheder til borgere, der er i målgruppen for et seniorjob. Samtidigt sparer kommunen penge ved ordningen, da en del af lønudgiften til borgeren afholdes af den pågældende virksomhed, når der er tale om private virksomheder.

Digital borgerbetjening hele livet

Øget brug af digitalisering giver mulighed for at effektivisere den kommunale administration og dermed frigøre ressourcer i en tid, hvor økonomien er stram. Digitalisering af de kommunale opgaver skal sikre, at kommunerne i en fremtid med færre medarbejdere fortsat kan løse alle opgaver og udvikle den kommunale service.

Fredensborg Kommune mener som udgangspunkt, at graden af digitalisering skal afspejle de muligheder, der er i dag, og ikke være præget af en vanetænkning, der i visse tilfælde fører til unødigt forsigtighed og gør det umuligt at være fleksibel i de kanaler, man bruger til at kommunikere med borgerne.

I dag er der flere lovgivningsmæssige forhindringer og praktiske udfordringer i forhold til at få skabt en den digitale offentlige service. Fredensborg Kommune ønsker derfor at indlede en række forsøg, der skal bidrage til øget brug af de digitale muligheder. Forsøgene vil være en kombination af digitale tilbud til borgerne og krav om, at borgerne benytter de elektroniske muligheder. Den digitale mulighed skal være borgernes førstevalg. Det kræver, at borgerne oplever velfungerende og effektive digitale løsninger.

Der eksisterer allerede i dag en række selvbetjeningsløsninger, men de bliver brugt for lidt. Fredensborg Kommune ønsker at lave konkrete kanalstrategiske tiltag, der sikrer, at borgeren benytter den digitale kanal. En del af dette kan være helt at lukke for muligheden for at bruge andre kanaler. Borgere der af den ene eller anden grund ikke har mulighed for at benytte de digitale muligheder vil naturligvis tilbydes hjælp i borgerservice, på biblioteket eller tilsvarende. En anden del er at gøre den digitale kanal så attraktiv, at borgene foretrækker at benytte den frem for andre kanaler.

De digitale løsninger er et vigtigt tværgående, strategisk satsningsområde for kommunen. Digitalisering skal således tænkes ind bredt i den kommunale opgaveløsning – også på kerneområderne.

Målet for e2012 er, at kommunikationen med borgerne i Fredensborg Kommune i videst muligt omfang sker digitalt i 2012. I den sammenhæng sikrer vi, at medarbejdernes IT-kompetencer rustes hertil. Vi skal også leve op til formålet med eDag3, som er at give borgerne en væsentlig mere effektiv og fleksibel service på internettet. Så vi er allerede godt på vej. Der er imidlertid nogle områder, som har et stort digitaliseringspotentiale, men hvor lovgivningen ikke er fulgt med tiden, eller hvor hensynet til den enkeltes retssikkerhed spiller ind.

På forsøgsområdet **Digital Borgerservice hele livet** er gennemført følgende forsøg:

- Afskaffelse af kontantkasser i Borgerservice (samarbejdsforsøg)
- Samarbejde i tværkommunale callcentre (samarbejdsforsøg)

19. Afskaffelse af kontantkasse i Borgerservice

Forsøgsansvarlig: Uffe Rask Mikkelsen og Heidi Skovbo Wolters

Forsøgschef: Henrik Vendelbo

Forsøget er et samarbejds/temaforsøg.

Sammenfatning

Ud fra et ønske om at få en mere effektiv opgaveløsning samt et tryggere arbejdsmiljø for medarbejderne i Center for Borgerservice, fjernede man i august 2013 muligheden for at betale med kontanter i forbindelse med fx udstedelse af pas og kørekort. Afskaffelse af kontantkassen medførte en reduktion i tidsforbrug i forbindelse med såvel borgerbetjening som afledte administrative opgaver som optælling og afstemning af kassebeholdning.

Der er i forsøgsforløbet ændret på ekspeditionens placering, fra at være afskærmet til nu at være i åben forbindelse med den øvrige modtagelse. Afskaffelse af kontantkassen i Center for Borgerservice har været med til at sikre et trygt arbejdsmiljø ved den nye placering.

Indledning

Formål

Afskaffelse af kontantbetaling i Borgerservice har til formål at spare på administrative ressourcer samt at sikre et tryggere arbejdsmiljø for medarbejderne.

Baggrund for forsøget

Som følge af gældende lovgivning er kommunerne forpligtet til at modtage kontant betaling for ydelser, fx pas og kørekort, med borgerbetaling tilknyttet. Sådanne opgaver varetages af Center for Borgerservice. Håndtering af kontante betalinger medførte en række administrative opgaver.

En medarbejder hentede, før åbningstid, kontantkassen i pengeskabet. Kontantkassen var på daværende tidspunkt en almindelig pengekasse med nøgle til. I forbindelse med en ekspedition med kontantbetaling skulle medarbejderen sikre rette tilbagebetaling samt udfærdige et bilag, som bevis for betaling, til borger. Dette blev lavet manuelt. Efter endt åbningstid skulle en medarbejder tælle kontantkassen op. Der forelå krav fra revisionen om optælling af hver mønt- og seddeltype. Medarbejderen skulle, hvis nødvendigt, anmode om yderligere byttepenge samt sørge for at pakke kontanter til aflevering i banken. Rådhusbetjentene havde til opgave at hente og aflevere penge i banken.

Forsøgets målgruppe

- borgere, der benytter sig af ydelser i Borgerservice, hvor der opkræves borgerbetaling, fx pas og kørekort.
- medarbejdere i borgerservice, der betjener de ydelser, hvortil der opkræves borgerbetaling, fx pas og kørekort.

Forsøgshjemmel

Forsøget er gennemført med udgangspunkt i Bekendtgørelse af lov om frikommuner m.v. §11 c, hvorefter en frikommune kan stille krav om, at borgere betaler med betalingsinstrumenter i Borgerservice. Dette betyder, at der fraviges fra reglerne i Lov om betalingstjenester og elektroniske penge, § 56, i Lov om Danmarks Nationalbank, § 8, stk. 2, samt i Møntloven § 4, stk. 1, om, at betalingsmodtager er forpligtet til at modtage kontant betaling, for så vidt angår modtagelse af kontantbetaling i borgerservice.

Forventede mål og resultater

Jf. Nationalbankens opgørelse, koster en kontantbetaling samfundet ca. 7 kr., mens en betaling med dankort el.lign. koster ca. 3 kr. Der ses derfor et væsentligt effektiviseringspotentiale i at afskaffe muligheden for at betale med kontanter i Borgerservice.

Det forventes, at forsøget med afskaffelse af muligheden for kontant betaling vil:

- Øge effektiviteten i opgaveløsningen, og derved frigøre ressourcer til mere service
- bidrage til et tryggere arbejdsmiljø i Center for Borgerservice

Forsøgets forløb og varighed

Ved forsøgets opstart 1.8.2013 nedlagde man muligheden for kontantbetaling, og stoppede de dertilhørende administrative processer.

I forsøgsperioden er der pågået en større ombygning af Modtagelsen i Center for Borgerservice. Inventar er indkøbt ud fra præmissen om, at der ikke kan betales med kontanter i Borgerservice, hvorfor der ikke er anskaffet kasser til kontantbeholdning.

Evalueringsmetode

Grundet manglende nulpunktsmåling på ressourceforbrug på håndtering af kontant betaling, udføres en evaluering ud af forsøget ud fra forandringsteoretiske hypoteser. Disse hypoteser danner grundlag for en eftermåling i form af et kvalitativt fokusgruppeinterview.

Hvis muligt tages der ydermere udgangspunkt i sidste kasseregnskab før opstart af forsøg. Dette kan give en indikation af volumen af kontant-transaktioner.

Hypotese 1: for at opnå det overordnede mål om øget effektivitet i opgaveløsningen, afskaffes kontantkassen, således at det ikke længere er muligt for borgeren at betale med kontanter. Effekten heraf vil være at ressourceforbrug til opgørelse af kassebeholdning vil blive mindre, og der vil derfor være mere tid til løsning af den egentlige borgerserviceopgave.

Hypotese 2: for at opnå det overordnede mål om øget sikkerhed i Borgerservice, afskaffes kontantkassen, således at der ikke længere forefindes kontanter i Borgerservice. Effekten heraf vil være at personalet oplever en øget sikkerhed, da risikoen for røveri mindskes.

Der er udført kvalitativt fokusgruppeinterview ud fra hypotesegenereret spørgeguide, med henblik på afdækning af ressourceforbrug før og efter implementering af forsøget. Dertil kommer en afdækning af eventuelle udfordringer i forbindelse med gennemførelse af forsøget.

Respondenter vil være relevante medarbejdere i Center for Borgerservice, som varetager opgaver, hvor der kræves betaling, fx pas og kørekort. Derudover vil udsagn fra teamleder blive medtaget i evalueringen.

Metodeovervejelser

Det er fravalgt at benytte borgerperspektivet i evaluering af forsøget, da der ikke foreligger en forudgående tilfredsundersøgelse. Det vurderes derfor at der ikke vil være materiale til en komparativ analyse. Derudover vurderes det, at en tilfredshedsundersøgelse med stor sandsynlighed ikke vil bidrage med et reelt billede af udviklingen, da det vil være vanskeligt at finde respondenter, der er både tidligere og nuværende brugere. Det må derfor antages at meget få vil have et grundlag for at sammenligne før og nu.

Der er valgt at gennemføre et fokusgruppeinterview med relevant personale for igennem deres konkrete vurdering og refleksion over opgaveløsningen, at kunne drage konklusioner ud fra de opstillede hypoteser om øget sikkerhed og øget effektivitet i opgaveløsningen.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

1) Øget effektivitet i opgaveløsningen:

Da kontantkasse blev nedlagt bortfaldt en række af de dertilhørende administrative processer. Ifølge fokusgruppens udsagn bruges der i dag ca. 30 minutter mindre dagligt på at opgøre kasse. Dette da de ikke længere skal tælle op og afstemme kassebeholdning. Denne tid bruges i stedet på håndtering af baglandsopgaver.

Dertil kommer den tid rådhusbetjentene brugte på at hente og aflevere penge i banken. Denne opgave er ligeledes bortfaldet.

Fokusgruppen vurderer ydermere at selve borgerekspeditionen er blevet hurtigere. Hvor en kontantekspedition krævede håndtering af byttepenge samt udarbejdelse af betalingsbilag, håndteres betaling i dag hovedsagligt med betalingskort eller med MobilePay. Ved kortbetaling udleveres en maskinelt udskrevet betalingskvittering; med MobilePay får borgeren kvitteringen direkte på sin telefon. Et fokusgruppemedlem udtaler: *"...en kontantekspedition kunne godt tage op til 5 minutter, mens en kortekspedition tager 2-3 minutter..."*.

Ud fra ovenstående kan konkluderes, at der ved afskaffelse af kontantkassen er sket en øget effektivitet i opgaveløsningen, i det der er frigjort tid til flere ekspeditioner i åbningstiden, samt tid til håndtering af baglandsopgaver efter åbningstid.

2) Øget tryghed:

Med afskaffelse af kontantkassen fjernede man samtidig risikoen for røveri. Adspurgt om de har oplevet situationer, hvor de som medarbejder har følt sig udsat eller utrygge i forbindelse med kassebetjening svarer fokusgruppens medlemmer, at det ikke var noget de tænkte over dengang.

I forbindelse med ombygningen af Modtagelsen i Borgerservice er ekspeditionen lagt ud i et større rum i umiddelbar tilknytning til indgangen. Fokusgruppens medlemmer fortæller, at de i dag tænker mere over deres sikkerhed, grundet deres placering. Der er mange borgere og der foregår hele tiden meget omkring medarbejderne, så det føles mere sikkert ikke at have adgang til kontanter. En respondent ræsonnerer *"nu hvor det er så svært at "få" penge i banken...så er vi da glade for ikke at have kontanter her"*.

Med udgangspunkt i ovenstående kan det konkluderes, at medarbejderne føler sig mere trygge i opgaveløsningen, nu da der ikke er direkte adgang til kontanter.

Øvrige virkninger fra forsøget

I forbindelse med ombygningen af Modtagelsen er der, som nævnt tidligere, indkøbt inventar efter, at der ikke kan betales med kontanter. En afledt effekt af forsøget har således været sparede udgifter til sikkerhedskasser ved hver skranke.

Sammenhænge og kontekst

Der er flere elementer der har medvirket til ovenstående resultater.

Ifølge Nets var der i 2015 ca. 5,8 mio dankort/visadankort i omløb. Det vil sige, at stort set alle borgere i dag har et betalingskort. Mange har derudover adgang til MobilePay, eller kan foretage en bankoverførsel via netbank. Dette har gjort overgangen fra kontantbetaling til kortbetaling nem.

I tilfælde af utilfredshed fra borgerne omkring den manglende mulighed for at betale med kontanter, har kommunens medarbejdere kunnet henvise til frikommuneforsøget og lovhjemlen til afskaffelsen. Dette har afværget mulige klager. Borgerne har, med den ny viden formidlet af medarbejderen, udvist stor forståelse herfor.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Det vurderes, at læringen, der er gjort i Fredensborg Kommune i forbindelse med forsøget, med stor sandsynlighed kan anvendes i andre offentlige sammenhænge. Potentialet for en øget effektivitet i opgaveløsningen skal som udgang ses i forhold til omfanget af den enkelte administrations processer i forbindelse med håndtering af kontantbetalinger.

Det vurderes, at uagtet den enkelte administrations rammer og forudsætninger, vil personalet opleve en større sikkerhed i udførelsen af opgaven, når der ikke længere er adgang til kontanter i Borgerservice.

20. Bedre samarbejde i tværkommunale callcentre (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Evelyn Andersen og Heidi Skovbo Wolters

Forsøgsschef: Henrik Vendelbo

Forsøget er et samarbejds/temaforsøg.

Sammenfatning

Forsøget "*Bedre samarbejde i tværkommunale callcentre (data på tværs)*" har til formål at gøre det teknisk muligt at straksafklare borgerhenvendelser indenfor udvalgte fagområder på tværs af kommunegrænser. Efter en faglig/teknisk afdækningsproces og en organisatorisk modningsproces er forsøget blevet implementeret i oktober 2015.

De foreløbige erfaringer med forsøget er positive, og det vurderes, at der er stor ræson i at videreføre forsøget.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget *Bedre samarbejde i tværkommunale callcentre (data på tværs)* er at gøre det teknisk muligt at se oplysninger om borgere på tværs af kommunegrænser for derigennem i callcenter-samarbejdet at kunne yde en optimal service til borgerne, samt at øge produktiviteten i opgaveløsningen.

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune er en del af det fællessjællandske callcenter samarbejde. Det ses som en udfordring for samarbejdet, at medarbejderne i de samarbejdende kommuner ikke har adgang til oplysninger om hinandens borgere. For at kunne leve op til samarbejdets formål om at hjælpe hinandens borgere, ses det som en fordel at kunne straksafklare deres spørgsmål om eksempelvis udbetaling af ydelser, bestilling af pas og kørekort, og spørgsmål om sundhedskort og flytning.

Forsøgshjemmel

Forsøget gennemføres med hjemmel i Lov om frikommuner, § 29 a., hvori det står anført, at "*der kan etableres et fælleskommunalt callcenter, som yder service til personer med bopæl i de kommuner, der deltager i det fælleskommunale callcenter.*"

Forsøgets målgruppe

Målgruppen for forsøget er borgere og medarbejdere i det fællessjællandske callcenter samarbejde.

Forventede mål og resultater

Det fælleskommunale callcenter skal kunne straksafklare henvendelser fra borgere, og yde råd og vejledning på tværs af kommunegrænser, også uden for almindelig åbningstid. Dette skal opnås ved, at der gives adgang til at se data på borgere i de respektive kommuner i samarbejdet.

Målsætningen er at vi kan straksafklare 80% af alle henvendelser på udvalgte fagområder på tværs af kommunegrænser.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget har været inddelt i 3 faser.

- 1) En analyse- og afklaringsfase indeholdende en kortlægning af for forsøget relevante fagområder og en afklaring i forhold til de tekniske muligheder. Denne fase løb over 12 måneder.
- 2) Organisatorisk modning i callcenter samarbejdet. Denne fase varede godt 9 måneder. Fase 1 og 2 ses som sideløbende faser.
- 3) Implementering af forsøget. Denne fase er påbegyndt, men ej fuldendt. Forsøget er sat i drift pr. 1. oktober 2015.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget er implementeret pr. 5.10.2015 og anvendes dagligt i det fællessjællandske callcenter samarbejde.

Teknik:

På den tekniske side pågik der, forud for implementering af forsøget, en længerevarende afdækningsproces i forhold til hvilke fagområder med dertilhørende spørgsmål, der kan straksafklares ved enkelte opslag i fagsystemer. Outputtet herfra var nogle gode klikvejledninger til relevante it-systemer til brug for medarbejderne. Processen foregik i samarbejde med KMD, der som leverandør havde ansvar for at kunne give adgang til de ønskede data. Som udgangspunkt er adgang til data afgrænset af kommunekoder. Da der opstod udfordringer med at åbne op for data på tværs af kommunekoder, trak den tekniske del af processen ud.

Organisation:

Forsøget køres som et delprojekt i det fællessjællandske callcenter samarbejde. Det betyder, at en række kommuner sammen forinden skulle formulere målsætning og ambitioner for forsøget. Da der er stor forskel på de organisatoriske forudsætninger, har det påkrævet en længere modningsproces i samarbejdet, inden disse målsætninger var formuleret, og forsøget derefter kunne implementeres.

Erfaringer

De umiddelbare erfaringer med brug af data på tværs af kommunegrænser er positive. Der er udarbejdet gode og let forståelige klikvejledninger, der guider medarbejderen til svar på borgerens henvendelse. Der foreligger ikke valide data for hvor mange henvendelser, der straksafklares. Det vurderes dog, at det efter en længere periode i drift er muligt at opfylde målsætningen om en straksafklaring på 80 % af alle henvendelser indenfor de valgte fagområder. Der arbejdes fortsat på at sikre statistisk materiale, der kan underbygge formål og målsætninger for det fælles samarbejde.

Da der som nævnt ovenfor er store forskelle i organisatoriske forudsætninger, herunder ressourcer og kompetencer. Det kan for nogle opleves udfordrende at skulle stille det ekstra spørgsmål, der skal til for at straksafklare en henvendelse. Denne udfordring arbejdes der løbende med, således at medarbejderne i samarbejdet kompetenceudvikles løbende.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er relevant fremadrettet, da der er stadig større fokus på at hjælpe borgeren ved første henvendelsepunkt. Det vurderes, at hypotesen, om at data på tværs af kommunegrænser muliggør, at flere borgere kan få straksafklaret deres henvendelser, når de ringer til callcenteret, fortsat holder.

Set i retrospekt, skulle der, for at sikre en mere smidig implementering, have været mere fokus på at skabe et fælles ejerskab til forsøgets indhold i hele callcenter samarbejdet. For at et sådan forsøg kan implementeres ordentligt kræver det en fælles forventningsafstemning i samarbejdet om hvilket serviceniveau man ønsker at levere, og om hvordan opgaveløsningen sikres, herunder kompetenceudvikling af medarbejdere.

Det er en forudsætning for lignende forsøg, at der kan leveres en teknisk løsning, som muliggør opslag i systemer på tværs af kommunegrænser. Det har i nærværende proces været en udfordring rent teknisk at få lukket op for sådanne adgange. Skulle vi omgøre implementeringen af forsøget ville det blive med langt større fokus på leverandørstyring, herunder med krav til leverandøren om at sikre, at der kan leveres de ønskede løsninger til projektet.

Fremtidens fleksible folkeskole

Regeringens målsætning om, at 95 % af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, er sammen med målet om høj faglighed og motiverede elever, udgangspunktet for frikommuneforsøgene på skoleområdet i Fredensborg Kommune.

Pr. 1. august 2011 er der gennemført en omfattende skolestrukturændring, der indebærer, at kommunens 11 folkeskoler sammenlægges til 6 skoler, der nu alle har en størrelse, der gør dem fagligt og økonomisk bæredygtige i fremtiden. Flere af de sammenlagte skoler organiserer den nye skole i en indskolingsafdeling og en udskolingsafdeling.

Fredensborg Kommune har store visioner for fremtidens skole, og frikommuneforsøget giver mulighed for at føre nogle af de mere vidtrækkende ud i livet. I 2009 blev der vedtaget en langsigtet skoleudviklingsstrategi. Udviklingsstrategien sætter rammen for skolernes arbejde med temaer som internationalisering, bæredygtighed, netværk og kommunikation og innovation og entreprenørskab.

Frikommuneforsøgene i Fredensborg Kommune skal således bygge oven på en allerede påbegyndt udvikling mod en udviklingsorienteret og dynamisk skole, der med basis i fællesskabet og et højt fagligt ambitionsniveau kan udfordre den enkelte elev, så denne kan udvikle sig optimalt såvel fagligt som personligt.

I Fredensborg Kommune skal eleverne være engagerede og motiverede, og ingen skal have lov til at blive skoletrætte. Skolerne vil derfor organisere en undervisning, hvor nye og eksisterende fag sammensættes på anderledes og spændende måder under hensyntagen til fremtidens behov og målrettet udvikling af særlige personlige og faglige kompetencer hos eleverne. Med en løbende 'klassedannelse' er det ideen, at eleverne indgår i forskellige faglige fællesskaber, der understøtter deres faglige og personlige/socialt behov - uanset om der er tale om ressourcetsvage elever eller talentfulde elever, der kræver særlige udfordringer.

En styrket udskoling skal sikre elevernes fortsatte motivation forud for deres valg af ungdomsuddannelse. Skolerne vil sikre øget faglighed, motivation og læringslyst ved at tilbyde nye tematiske linjer som f.eks. en international linje, innovativ linje, kreativ/musisk linje, idrætslinje, erhvervsrettet/praktisk linje, medielinje mv. Linjerne præges af det faglige tema i både indhold og metode og understøtter på den måde den enkelte elevs interesser og talent.

Faglige test skal løbende undersøge elevernes basisviden og følge deres faglige progression, og bruges til at tilpasse den enkeltes forløb. Ved forsøg med nye afgangsprøver ønsker kommunen også at afprøve elevernes forståelse for sammenhænge, evne til problemløsning, samarbejde og innovation og skal lægge sig op af de fagligheder og det indhold eleverne har arbejdet med.

Skolebestyrelserne har stor indflydelse på skolernes virksomhed og ud over medarbejder-, elev- og forældrerepræsentanter, ønsker Fredensborg Kommune at gøre det muligt at supplere skolebestyrelsen med repræsentanter fra det lokale erhvervsliv, ungdomsuddannelsesinstitutioner og foreninger, som kan give skolerne en tæt kobling til det omkringliggende samfund. Skolebestyrelserne skal bygge bro til det lokale erhvervsliv, der kan indgå i undervisningen med relevante cases og som gæstelærer samt skabe grundlag for ekskursioner og praktikophold. Med lokale foreningers repræsentation i skolebestyrelsen styrkes samarbejdet til fritidsdelen, hvor foreninger kan indgå i undervisningen, og hvor eleverne kan deltage i f.eks. idrætsaktiviteter og samtidig få indsigt i den frivillighedskultur, der er så enestående for Danmark. Ungdomsuddannelsesinstitutioners tættere tilknytning til skolerne skal bruges til at styrke brobygningen til ungdomsuddannelserne og sikre, at alle Fredensborg-elever gennemfører en ungdomsuddannelse.

Skolerne i Fredensborg Kommune har i de senere år gjort sig en række erfaringer med andre typer af undervisningstilbud, der skal motivere og udfordre alle elever på netop deres niveau. Som eksempel kan nævnes de kommunale talenthold, der retter sig mod elever i 8.-9. klasse, der har særlig interesse og kunnen indenfor et specifikt område, såsom science, engelsk/drama, EU, filosofi mv. Et andet eksempel er skolernes samarbejde med Krogerup Avlsgård, 'Projekt Haver til Maver', der giver mulighed for at tilbyde eleverne et alternativt supplement til det traditionelle klasselokale med fokus på sundhed og naturfag. Disse erfaringer trækkes der på i de konkrete ansøgninger.

På forsøgsområdet **Fremtidens fleksible folkeskole** er gennemført følgende forsøg:

- Styrket udskoling
- Fleksible hold

21. Styrket udskoling

Forsøgsansvarlig: Lone Steensig

Forsøgschef: Marianne Ingeholm Larsen

Sammenfatning

Formålet med forsøget er at tilbyde et tidssvarende udskolingsforløb, som kan motivere eleverne og give dem lyst og mod på at tage en ungdomsuddannelse.

Evalueringen viser, at det er motiverende for de fleste af eleverne, at deres interesse og aktive valg farver deres skolegang, som det gør med linjeopdeling. Det styrker elevernes engagement og læringslyst og der er grund til at tro, at det understøtter bedre faglige resultater i de fag, der er indeholdt i og beslægtede med linjens tema.

Der er en problemstilling i forhold til elever, der ikke får deres linjensønske opfyldt. Det kan måske virke demotiverende på eleven, der tilmed bliver taget ud af et evt. interessefællesskab med elever i egen klasse med samme interesser.

Det er vigtigt med opmærksomhed på elevers og forældres forventninger til linjeopdelingen. Hvis der er mismatch mellem forventninger og virkelighed, kan det formentlig virke demotiverende.

Det har stor betydning for elever og forældre, at der sker en ny klassesdannelse. Mange elever har glæde af, at kunne etablere nye relationer og 'genopfinde' sig selv i et nyt og anderledes lys og få en større skolesucces, fordi deres interesser og kompetencer kommer mere i spil. Bagsiden er, at linjeklasserne kan blive meget og måske for homogene, når alle elever med samme interesser samles.

Organisering og italesættelse af linjeskolen, herunder ledelsens fokus og opbakning, har stor betydning for linjeskolens succes. Man skal så at sige gå 'all in' for at få fuldt udbytte af konceptet.

Indledning

Formål

I forsøget 'Styrket udskoling' ændres klasserne i 7.-9. klasse til linjeklasser med en særlig faglig profil. Eleverne vælger linje i løbet af 6. klasse og skifter klasse til en af linjeklasserne fra 7. klasse. Linjernes tema kan være forskelligt fra skole til skole og fra år til år, det kan f.eks. være en naturfagslinje, en international linje, en idrætslinje, en kreativ/musisk linje, eller en medie- og it-linje.

Eleverne skal stadig leve op til samtlige faglige mål i folkeskoleloven og gå til normale afgangsprøver. Linjernes faglighed udfoldes derfor i valgfagstimerne og som en

vinkling af de øvrige fag. Skolerne har organiseret det, så en del af skoleugen (1-1,5 dag) er afsat til linjen. Det er valgfagstimer og nogle af timerne fra fag, der passer til linjen. Undervisningen på linjedagene er altså vinklet til linjens tema, men skal samtidig understøtte de faglige mål i de bidragende fag.

Ideen med forsøget er, at elevernes motivation øges når de har mulighed for at vælge en faglig retning de interesserer sig for.

Baggrund for forsøget

Forsøget tager udgangspunkt i ønsket om at øge elevernes motivation og er inspireret af skoler forskellige steder i landet, der har arbejdet med linjeopdelt undervisning.

Forsøget skal altså afdække, om linjer i undervisningen bidrager til at opnå forsøgets mål om, at:

- tilbyde passende faglige udfordringer for alle elever
- tilbyde en større grad af undervisningsdifferentiering
- eleverne oplever læringsfællesskaber centreret om den linje, de selv har valgt
- eleverne trives, er motiverede og har lyst til at lære
- øge fagligheden og skabe bedre resultater

Frikommuneforsøg gennemført på Fredensborg Skole og Nivå Skole under den fælles overskrift: Styrket undervisning.

Forsøget er designet af skolerne i Fredensborg Kommune, men inspireret af forsøg med linjeklasser flere steder i landet.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen for forsøget er lærerteam og elever i 7.-9. klasse på Fredensborg Skole og Nivå Skole.

I skoleåret 12/13 var 6. klasserne igennem et information- og valgforløb, hvorpå 7. årgang startede med linjeklasser i skoleåret 13/14. Denne første årgang, der har gennemført et fuldt linjeforløb fra 7.-9. klasse, afslutter skolegangen i foråret 2016.

Forsøgshjemmel

I godkendelsen af forsøget fra Undervisningsministeriet gives der dispensation, så der kan etableres linjer fra 7. klassetrin, herunder indføre valgfag fra 7. klassetrin, som kan gøres obligatoriske og indgå i linjen.

Der stilles som betingelse, at:

Linjerne skal være åbne for alle, der ønsker det, og optagelse på linjerne må ikke være betinget af standpunkt, evner eller øvrige forudsætninger.

Alle elever skal have mulighed for at vælge tilbudsfaget tysk, jf. folkeskolelovens §5 stk. 3

at de implicerede skoler skal kunne dokumentere, at undervisningen på de aldersintegrerede hold og klasser tilrettelægges, så trin- og slutmål for folkeskolens fagrække tilgodeses, og at folkeskolelovgivningens regler om minimumstimetal overholdes.

Forsøgets mål og forventede resultater

Forsøgets design er baseret på en forventning om en sammenhæng mellem indsats og resultater, hvor følgende forklaringsteorier ligger til grund.

1. Elevernes interesse/faglige styrke skaber grundlag for elevens skolegang

Ved at tage udgangspunkt i noget, der interesserer eleven og hvor eleven føler sig hjemme/på sikker grund, skabes en mulighed for at basere læring – også i andre fagområder – på elevens oplevelse af succes.

Forventningen er, at det vil styrke elevernes lyst til at lære i alle fag.

2. Eleven vælger selv

Eleverne efterlyser større medindflydelse i skolehverdagen. Forventningen er, at elevens mulighed for at vælge vil styrke elevens motivation og lærelyst.

Erfaringer fra bl.a. 'Kundskabsskolan' i Sverige viser, at når elever selv er med til at tilrettelægge en meningsfuld skoledag ud fra egne mål og læringsstrategier, opnås der en høj motivation, mere læring og bedre trivsel. Det gælder både for svage og stærke elever.

3. Motiverede elever, der får passende udfordringer trives bedre

4. Elevens bevidsthed om eget læringsmål og faglige progression styrker elevens indlæring

Som optakt til valg af linje vil eleverne blive præsenteret for de mulige linjer og blive vejledt til et godt valg. I denne proces vil eleven blive bevidst om egne læringsstrategier. Derudover vil eleverne løbende skulle forholde sig til egne faglige og personlige mål, så de skaber udgangspunkt for elevens læring.

5. Opbrud af eksisterende klasser og etablering af nye faglige fællesskaber

Når eleverne samles i nye hold, der har fælles faglig/tematisk indgang, får eleverne mulighed for at etablere nye relationer og 'genopfinde' sig selv i et nyt og anderledes lys. Forventningen er, at mange elever vil profitere af denne mulighed.

Øget faglighed og bedre resultater

Ved indfrielse af ovenstående mål har vi en forventning om, at det vil betyde øget

faglighed og bedre faglige resultater.

Forventede resultater:

Målet er nået, når:

Ved en termometerundersøgelse i foråret 2015 giver:

- mindst 90 % af de berørte udtryk for, at de er glade/meget glade for at gå i skole.
- mindst 5 % af de berørte elever udtryk for større tilfredshed indenfor områderne læring, medindflydelse og lærer-elevrelationen i forhold til undersøgelsen i 2012
- Der kan konstateres en stigning i de berørte elevers faglige resultater ved nationale test/årskarakterer/afgangsprøve i forhold til samme klassetrin i skoleåret 11/12.
- Det lykkes at fastholde eleverne på de berørte årgange på skolen. Der foretages en opgørelse over antal elever pr. årgang, der forlader skolen til andre skoler eller andre foranstaltninger for skoleåret 11/12 (før forsøget) og de efterfølgende år.
- Mindst 80 % af de berørte elever giver ved en undersøgelse udtryk for:
 - tilfredshed med linjeundervisning i forhold til deres egen faglige progression og sociale trivsel
 - at de oplever de har udbytterige samarbejdsrelationer
 - at de har gode kammeratskaber
 - at de oplever en positiv lærer/elev-relation
 - at de bliver tilpas udfordret fagligt
- Mindst 90 % af de berørte lærere giver udtryk for, at linjeundervisning har været en hensigtsmæssig undervisningsform/organisationsform i forhold til elevernes læring og progression.
- Mindst 90 % af de berørte lærere vurderer, at de socialt og fagligt svageste elever har haft positivt udbytte af organiseringen i linjer.
- elevfraværet for de berørte elever er på under 5% i forsøgsperioden.

Forsøgets forløb og varighed

1/1 2012-30/6 2012: Forsøgene detailplanlægges på hhv. Fredensborg Skole og Nivå Skole, der hver især udarbejder en 'lokal implementeringsplan' for forsøget.

Skolebestyrelse og medarbejderes involveres i den konkrete planlægning.

1/8 2012-30/6 2015: Forsøget gennemføres på skolerne.

Forsøgene er i lighed med andre frikommuneforsøg forlænget til 30/6 2017.

1/8 2015-31/3 2016: Forsøgene evalueres og der udarbejdes en forsøgsevaluering.

Evalueringsmetode

Det, der interesserer os i den afsluttende evaluering er, hvilke elementer i – eller udenfor – forsøget, der medvirker til eller modvirker målopfyldelsen jf. punkt 3.2 ovenfor.

Evalueringen er baseret på:

- En indsamling og vurdering af elevresultater i form af afgangsprøvekarakterer og resultater i nationale test, resultater af undervisningsmiljøundersøgelse/-trivselsmåling
- Elektronisk spørgeskemaundersøgelse, hvor elever på 8. og 9. klassetrin og alle lærere i 7.-9. klasse på de to skoler forholder sig til forsøgets målopfyldelse baseret på deres erfaringer med linjeskolen. Spørgeskemaundersøgelserne blev gennemført i efteråret 2015.
- Kvalitative interviews med linjelærere og ledelse på de to skoler.

Spørgeskemaundersøgelsen blev afgrænset til eleverne i 8. og 9. klasse fordi 7. klasserne først lige var startet på linjerne og endnu ikke har fået den store erfaring med linjeorganisering. Det betød til gengæld også, at der ikke er spurgt meget ind til processen i 6. klasse, hvor eleverne bliver præsenteret for linjerne og skal vælge linje. En ikke uvæsentlig del af forsøgets setup, der også bliver kommenteret af flere elever.

Mht. til afgrænsningen af de lærere, der skulle besvare spørgeskemaet viste det sig, at de forskellige organiseringer havde betydning for hvorvidt lærerne føler sig som linjelærere. På Nivå Skole er der udpeget 2-3 linjelærere pr. linjeklasse, der står for tilrettelæggelse og undervisning på linjedagene. De øvrige lærere i årgangsteamet opfatter ikke sig selv som en del af linjen. På Fredensborg Skole er hele lærerteamet en del af linjen, men også her er der lærere, der mere opfatter sig selv om faglærere, mens lærerne i de berørte fag tager sig af linjen. På trods af disse forhold valgte vi at spørge samtlige lærere på de involverede årgange fra 7.-9. klasse på de to skoler. De steder hvor det giver mening, har vi dog mulighed for at isolere svarene fra linjelærerne.

Interviewene er foretaget som fokusgruppeinterviews med ét interview pr. skole. Her er der ud fra de opstillede forklaringsteorier spurgt ind til læreres og lederes opfattelse af, hvordan resultaterne af forsøget har været i praksis. Vurderingerne er løbende nedfældet undervejs i interviewet og er efterfølgende bearbejdet, kategoriseret og analyseret med udgangspunkt i de opstillede forventninger.

Metodeovervejelser

En række af forsøgets målsætninger knytter sig til specifikke tal og procenter i

forbindelse med planlagte undersøgelser eller test. Det gælder f.eks. *”mindst 5% af de berørte elever udtryk for større tilfredshed indenfor områderne læring, medindflydelse og lærer-elevrelationen i forhold til undersøgelsen i 2012”*. Tanken har været, at evt. ændringer i elevernes trivsel fra målingen til 2012 til målingen i 2015 til en vis grad vil kunne tilskrives de ændringer i undervisning og organisering, som forsøget har betydet.

I forbindelse med den nye skolereform blev der etableret en ny obligatorisk trivselsmåling, som erstattede de hidtidige undervisningsmiljøvurderinger. Spørgsmålene i den nye måling er ikke fuldstændig sammenfaldende med den tidligere måling og giver derfor begrænset mulighed for sammenligning mellem de to undersøgelser.

Dertil kommer, at folkeskolereformen fra august 2014 – altså midt i forsøgsperioden – har betydet væsentlige ændringer i skolens organisering og undervisning. Mange af reformens tiltag går efter de samme mål som frikommuneforsøget, nemlig øget motivation, øget bevidsthed hos eleverne om egne læringsmål, læringslyst og elevernes faglige og sociale udvikling. I forsøgsdesignet med en før- og efter måling, f.eks. ved en opgørelse af resultater af afgangsprøver eller nationale test, er det forudsat, at frikommuneforsøget var den eneste større ændring for de involverede elever i perioden. Med skolereformen bliver det meget vanskeligt at vurdere, om forandringer skyldes reform eller forsøg eller helt andre forhold.

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelserne bør der tages almindelige forbehold i forhold til om spørgsmålene er formuleret tilpas entydigt til, at de af modtagerne forstås på samme måde og som de er tænkt. Bare det forhold, at forsøget ikke er gennemført fuldstændig ens på de to skoler, betyder at den virkelighed elever og lærere besvarer spørgeskemaet ud fra er forskellig. Steder, hvor der kan være usikkerhed om validiteten af svarene, vil det blive fremhævet

Interviewene med linjelærere og ledere giver en øget mulighed for refleksion og forklaring fra aktører tæt på processen omkring forsøget, der dagligt har arbejdet med problemstillingerne gennem hele forsøgets forløb. De er derfor den bedste førstehåndskilde, der er til rådighed. Lærernes og ledelsens udsagn er dog naturligvis subjektive og baseret på den enkeltes forforståelse og holdning til forsøget. Dette forhold opvejes i nogen grad af muligheden for fælles refleksion og diskussion i interviewgruppen.

Med det valgte design af evalueringen er der forsøgt taget højde for de forskellige metodiske usikkerheder, så man kan sige, at undersøgelsen rent faktisk undersøger det, der lægges op til og at resultaterne er konsistente så det er muligt at udlede generel læring af evalueringen. Forsøget vil ikke kunne gentages på fuldstændig samme måde, da det i høj grad er en del af en kompleks virkelighed, hvor omgivelserne spiller afgørende ind i forsøget. Vi mener dog, at den generelle læring, der udledes af forsøget, vil fremkomme ved en gentagelse af forsøget.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Herunder følger analysen af forsøget på de to skoler, Fredensborg Skole og Nivå Skole. I analysen søges der svar på om målene, der er opstillet for forsøget, er indfriet med forsøget.

Organisering af linjeskolen

Både Fredensborg Skole og Nivå Skole har oprettet linjer fra 7.-9. klasse, hvor der finder en ny klassesdannelse sted på baggrund af linjevalget. Der er ligeså mange linjeklasser, som der ville have været normalklasser, det vil på de to skoler sige 4 linjeklasser på de fleste årgange og 3 linjeklasser på årgange med færre elever.

I løbet af 6. klasse får eleverne mulighed for at vælge linjer. Begge skoler har arbejdet meget med denne del, da forløbet af valget har meget stor betydning for eleverne. Det er også noget forældrene har haft meget fokus på.

Skolerne vil gerne være loyale overfor elevernes valg, samtidig med at der skal dannes 3-4 nogenlunde lige store klasser. På Fredensborg Skole valgte man f.eks. et år at oprette 2 idrætslinjer og ikke nogen medielinje. Men hvert år er der alligevel en gruppe elever, der ikke får deres første ønske opfyldt. En del af disse elever har meget svært ved at finde sig tilrette på den tildelte linje.

Begge skoler har været ude for at måtte nedlægge en linje pga. nedgang i elevtallet, hvilket betyder, at de tilbageblevne elever på den nedlagte linje skal fordeles på de øvrige linjer med et tema, der måske ikke interesserer dem noget særligt.

Selve linjeundervisningen foregår i valgfagstimerne og i nogle af timerne i de fag, linjen er bygget op om. På Fredensborg Skole bruger man efter folkeskolereformen også timerne med understøttende undervisning til linjen. På nogle linjer er der derudover fag, der hænger naturligt sammen med linjens tema, f.eks. har idrætslinjen på Fredensborg Skole nogle idrætstimer ud over linjedagene for at få spredt bevægelsesaktiviteterne over ugen.

På Fredensborg Skole er der lagt ekstra ressourcer ind i forsøget, så der er to lærere på i en del af linjetimerne.

Det er forskelligt hvor meget linjen farver den samlede undervisning i klassen og lærerteamets fokus. På nogle linjer har man indtryk af, at identiteten hos både lærere og elever er helt bundet op på linjen, på andre linjer har linjeundervisningen en meget mindre plads og betydning for både lærere og elever.

Teamstrukturen omkring linjerne er forskellig på de to skoler. På Nivå Skole har man fortsat årgangsteam omkring hver enkelt årgang. Der er udpeget 2-3 linjelærere, der tager sig af linjeundervisningen. På nogle linjer er det alene disse lærere, der forholder sig til linjen, mens det på andre årgange er hele lærerteamet omkring

klassen. På Fredensborg Skole er der stort set ikke årgangssamarbejde på tværs af linjerne, men til gengæld teamsamarbejde omkring den enkelte klasse og noget vertikalt samarbejde mellem linjelærere på samme linje på forskellige årgange. Det er dog ikke en gennemgående struktur.

Linjeorganiseringen står i nogen grad i modsætning til organisering i årgangsteam, som er den gængse organiseringsform på kommunens skoler.

Trivsel og motivation

Både Fredensborg Skole og Nivå Skole har pæne trivselsmålinger i 2015, der viser, at eleverne over en bred kam trives på skolen. Det er dog ikke muligt, at koble denne gode trivsel direkte med linjeopdelingen.

I spørgeskemaundersøgelsen svarer omkring 2/3 af eleverne på de to skoler, at de er tilfredse eller meget tilfredse med den linje de går på og er tilfredse med de faglige udfordringer, de får i skolen. Tilfredsheden er lidt større på Nivå Skole, hvor den er 71% end på Fredensborg Skole hvor den er 66% på dette spørgsmål. Ledelsen på Fredensborg Skole har dog gennem elevsamtaler med samtlige elever i 9. klasse, den klare opfattelse, at eleverne overvejende er meget glade for linjestrukturen og at 80-85% ville foretrække linjestrukturen for de almindelige 'gamle' klasser.

2/3 af eleverne på de to skoler mener, at undervisningen på linjen har levet op til deres forventninger, mens omkring 10% angiver, at det ikke har levet op til forventningerne.

Der er store forskelle på tilfredsheden på de forskellige linjer på skolerne. På Fredensborg Skole er tilfredsheden størst på linjen Idræt, hvor 94% af eleverne er tilfredse eller meget tilfredse. Omvendt er det kun 26% af eleverne på linjen Medier og håndværk, der er tilfredse eller meget tilfredse med deres linje. På Nivå Skole er der også nogen forskel. På den internationale linje er 100% tilfredse eller meget tilfredse, mens det er 60% på naturfagslinjen.

Omkring 90% af eleverne på de to skoler angiver, at de har det godt med deres kammerater på linjen. På spørgsmålet, om deres valg af linje har gjort, at de har fået flere eller færre gode kammerater end tidligere, svarer ca. 2/3, at de har fået flere kammerater.

Hovedparten af eleverne på begge skoler angiver, at de har valgt linjen fordi emnet var det mest interessante. En mindre del angiver andre grunde, f.eks. at kunne gå i klasse med sine venner eller på grund af de lærere, der er på linjen. Omkring 60% af eleverne svarer, at de ville have valgt den samme linje, hvis de skulle vælge i dag.

Den overvejende del af eleverne beskriver hvordan deres interesse i linjens tema gør, at de er mere interesserede og engagerede. Klassen arbejder godt sammen fordi alle er interesserede i det samme og der er arbejdsro på grund en fælles interesse.

Af samtalen med lærerne fremgår det, at det fungerer sådan på de velfungerende linjer. Der er den fælles identitet og fælles interesse i linjens tema helt klart befordrende for elevernes trivsel og lyst til at lære.

Det fremgår dog også, at der er linjer, hvor det ikke opleves sådan. Det kan være linjer, hvor der ikke er mange, der har haft det som 1. valg – så det bliver en slags fravalgslinje med alle dem, der ikke har fået deres første ønske opfyldt.

På Nivå Skole oplevede de på et tidspunkt, at nogle elever holdt op med at møde op på linjedagen, fordi det opfattede det som fjollet eller som en afslapningsdag, man ikke behøvede at tage seriøst.

Nogle lærere nævner, at visse temaer er mere oplagte til en linje fordi det er noget en del af eleverne har stærke præferencer i retning af. Det ser ud til at gælde for science/naturfag og idræt og i nogen grad for det internationale/global. Det kan måske også hænge sammen med hvordan linjen bliver 'solgt' til eleverne og om lærerne på linjen har en særlig interesse og faglighed i forhold til linjens tema. Evalueringen giver dog ikke grundlag for at vurdere, hvordan det hænger sammen.

På nogle linjer oplever man, at der er en fælles front mod fag, der falder udenfor linjens tema, hvor eleverne oplever det som helt legitimt at hade og måske nedprioritere disse fag. Der er altså ikke nogen sikkerhed for, at engagementet i linjens tema har en positiv afsmittende effekt til andre fag.

Selve valget af linje giver eleverne mulighed for at have medbestemmelse på deres egen skolegang, hvilket også vil kunne bidrage til en øget motivation.

Ca. 1/3 af eleverne på de to skoler oplever, at de har indflydelse på hvordan der arbejdes i de enkelte fag. Det skal sammenholdes med, at dette tal traditionelt ligger meget lavt. 1/4 af lærerne mener, at eleverne inddrages og har indflydelse på, hvordan der arbejdes i de enkelte fag på linjen.

79 % af lærerne oplever, at eleverne er mere motiverede og engagerede i undervisningen, når undervisningen tager udgangspunkt i noget, der interesserer dem.

Undervisningsdifferentiering

Selve linjeopdelingen er en slags undervisningsdifferentiering, hvor eleverne vælger sig ind på en linje, der har deres særlige interesse. Det betyder måske også, at de er særligt dygtige i netop disse fag og at det faglige niveau i undervisningen i disse fag ligger højere end det ellers ville gøre. Det understreges af, at 33-40% af eleverne forestiller sig, at deres fremtidige valg af uddannelse vil ligge indenfor emnerne i den linje de har valgt.

Der er ikke noget entydigt svar på, om linjestrucuren er en fordel for de fagligt og socialt svage elever, men der er ikke noget, der tyder på, at linjestrucuren er værre eller sværere for denne elevgruppe. Som nævnt er det en fordel, hvis f.eks. en

idrætslinje betyder, at eleven bliver gladere for at gå i skole og oplever at skolen også er for ham/hende. En større selvtillid og skolesucces vil med stor sandsynlighed også smitte af i de andre fag.

Linjeundervisningen har været præget af mange ture ud af huset og anderledes/utraditionel undervisning. Det er eleverne glade for, og man kan forestille sig, at det også fungerer godt for de fagligt svage elever. Det er dog uheldigt, hvis det betyder, "at der bare er en ekstra fagkasse, som de svage elever skal bekymre sig om at være dårlige til", som en lærer udtrykker det.

Linjevalg, klassedannelse og læringsfællesskaber

Nogle lærere nævner, at linjevalget er det første betydende valg for eleverne, og at det modner dem. Men netop derfor er det også af stor betydning for eleverne og deres forældre, og det kan have stor negativ betydning for elev, hvis førstevalget ikke bliver imødekommet.

Linjevalget betyder, at elevgruppen i linjeklassen bliver mere homogen. Nogle linjer har således været rene pigeklasser eller haft en stor overvægt af det ene køn. Eleverne på science/naturfagslinjerne har deres særlige interesse for matematik og naturfag som fællestræk, mens eleverne på idrætslinjen har det kropslige/sportslige. På Fredensborg Skole er det f.eks. oplevelsen, at mange af eleverne på idrætslinjen er blevet gladere for at gå i skole – de kan lige holde de andre dage ud når de har linjedagene.

Mange elever oplever et stærkt læringsfællesskab i linjerne, hvis det har været et positivt tilvalg for dem. De giver udtryk for, at de er blevet mere engagerede fordi de interesserer sig for linjens emne og at de arbejder godt sammen fordi de har fælles interesser. Det bliver også nævnt, at der er mere ro i klassen, da interessen er større.

Linjerne er også stærkt identitetsskabende på godt og ondt. Der kan være en vis indbyrdes konkurrence mellem linjerne og en stigmatiserende omtale af de elever, der går på de forskellige linjer, f.eks. 'nørderne på sciencelinjen'.

De nye klassedannelser har helt klart stor betydning for eleverne. Nogle elever oplever, at de har mistet deres gamle venner ved opløsningen af de gamle klasser, mens andre omvendt har fået nye venskaber. Nogle elever synes nærmest kun det er de nye klasser der adskiller sig fra deres skolegang tidligere.

Bedre faglige resultater

Det er svært at konstatere om linjeorganiseringen har øget fagligheden og givet bedre resultater. De samlede afgangsprøvekarakterer i 2015, hvor den første årgang med linjeopdeling gik til afgangsprøve, adskiller det sig ikke mærkbart fra tidligere års niveau. Og selvom der havde været væsentlige udslag, kunne man ikke med sikkerhed sige, om det skyldes linjeorganisering, andre tiltag og forandringer, elevsammensætning eller lærerkræfter. Alene det, at der er gennemført en stor

folkeskolereform, der i høj grad har samme målsætninger, som linjeorganiseringen, gør det vanskeligt at vurdere, hvad en evt. forandring i resultater skyldes.

De fleste lærere mener ikke, at eleverne er mere bevidste om deres egne faglige mål og læringsstrategier end de ville være med normale udskolingsklasser, ligesom blot 1/3 af lærerne oplever, at eleverne samarbejder bedre i linjeklasserne, fordi alle har valgt at være der ud fra samme interesse.

Under 30 % af lærerne på de to skoler mener, at eleverne bliver dygtigere ved at gå i en linjeklasse sammenlignet med en almindelig klasse. Her er forskellen mellem de to skoler ret stor, 36 % af lærerne på Fredensborg Skole oplever en styrket faglighed, mens det blot er 8% på Nivå Skole. Der er imidlertid stor forskel på om lærerne er linjelærere eller ej. Kun 13 % af lærere i linjeklasserne, hvis fag ikke indgår i linjen, mener eleverne bliver dygtigere, mens det er 18% for lærere med fag på linjen og hele 50% i den gruppe lærere, der underviser på linjen og siger, at de udgør et team omkring linjen.

Den samme tendens gør sig gældende i flere spørgsmål om lærernes oplevelse af linjeskolen: I forhold til det overordnede spørgsmål om "linjeundervisning er en hensigtsmæssig undervisningsform i forhold til elevernes læring og progression", er 26% af lærere, der ikke har fag på linjen enige, 41% af lærere, der har linjefag og 64% af lærere, der underviser på linjen og siger, at de udgør et team omkring linjen.

Kommunikation og italesættelse

Det er helt afgørende for linjernes succes, hvordan det bliver italesat og kommunikeret.

På Nivå Skole nævner lærerne, at de måske har 'oversolgt' linjerne, så forventninger fra elever og forældre har været højere end konceptet har kunnet leve op til. Hvis der er mismatch i forventningerne – om det er mellem ledelse og lærere, lærere-elever, skole-forældre – er der en meget stor risiko for utilfredshed over forventninger, der ikke indfries.

Skolereformen

Som nævnt kom skolereformen i 2014 med en række ambitiøse mål, som på mange måder lå op af målene for frikommuneforsøget. Men reformen medførte også krav til nye organiseringer, ændringer i arbejdstiden, nye kompetencer, der skulle erhverves osv.

En elev bemærker, at der var meget mere tid til at lave spændende undervisning i linjen før reformen, mens lærerne på Fredensborg Skole havde oplevelsen af, at de allerede var et år forude i forhold til implementering af reformen fordi det trak i samme retning. På Nivå Skole oplevede man, at det blev sværere at lægge et skema, der tog højde for linjeorganiseringen, og det er sket, at det ikke har været muligt at lægge linjetimerne samlet, så de blev spredt med andre timer imellem. Skolerne

oplever også et yderligere pres på ressourcerne efter reformen, der gør at det er vanskeligt at afsætte ekstra ressourcer til opgaven.

Konklusion

Det er motiverende for de fleste af eleverne, at deres interesse og aktive valg farver deres skolegang, som det gør med linjeopdeling. Det styrker elevernes engagement og læringslyst og der er grund til at tro, at det understøtter bedre faglige resultater i de fag, der er indeholdt i og beslægtede med linjens tema.

Det kan formentlig smitte positivt af på læringen i andre fag også, men det giver evalueringen ikke basis for at konkludere. Tværtimod nævnes det, at eleverne på en linje kan få en fælles uvilje mod fag, der ligger langt fra deres primære interesse.

Der er en problemstilling i forhold til elever, der ikke får deres linjens ønske opfyldt. Det kan måske virke demotiverende på eleven, der tilmed bliver taget ud af et evt. interessefællesskab med elever i egen klasse med samme interesser.

Det er vigtigt med opmærksomhed på elevens og forældres forventninger til linjeopdelingen. Hvis der er mismatch mellem forventninger og virkelighed, kan det virke demotiverende.

Det ser ud til, at det, at eleverne selv vælger linje, har en positiv betydning for deres tilgang til det at gå i skole.

Der var i forsøgssetup'et en forventning om at, udskolingslinjer ville medføre øget elevinddragelse og styrkelse af elevernes bevidsthed om egne mål og læringsstrategier. Der er tegn på, at eleverne oplever større medinddragelse, mens det ikke kan påvises, at eleverne pr. automatik har øget bevidsthed om egne mål og læringsstrategier på grund af linjeorganiseringen.

Det har stor betydning for elever og forældre, at der sker en ny klassesdannelse. Mange elever har profiteret af, at de på de tematiske linjer har kunnet etablere nye relationer og 'genopfinde' sig selv i et nyt og anderledes lys og få en større skolesucces fordi deres interesser og kompetencer kommer mere i spil.

Bagsiden er, at linjeklasserne kan blive meget og måske *for* homogene, når alle elever med samme interesser samles.

Endelig skal det fremhæves, at organisering og italesættelse af linjeskolen, herunder ledelsens fokus og opbakning, har betydning for linjeskolens succes. Man skal så at sige gå 'all in' for at få fuldt udbytte af konceptet.

22. Fleksible hold

Forsøgsansvarlig: Lone Steensig

Forsøgschef: Marianne Ingeholm Larsen

Sammenfatning

Formålet med forsøget er at samle årgangens klasser og at afprøve vekslende holddannelsers betydning for elevernes faglige resultater, personlige udvikling og trivsel, hvilket tilsammen går under begrebet årgangsundervisning. Årgangens lærere udgør et årgangsteam og forsøget indeholder en kontaktlærerordning, hvor alle lærere i årgangsteamet er kontaktlærer for et antal elever.

Det ser ud til, at årgangsundervisning udfoldet i stor skala, som vi ser det på Humlebæk Skole, har en positiv betydning for elevtrivsel, for elevernes evne til at indgå i læringsfællesskaber og en øget bevidsthed om egen læring.

Der er tegn på, at årgangsundervisningen kan øge motivationen, mens det er noget mere uklart, om det styrker – eller i hvor høj grad det styrker – den faglige indlæring. Betydningen af årgangsundervisning i forhold til de svage elever er afhængig af hvordan årgangsteamet håndterer holddeling og opfølgning.

Det fremgår, at arbejdet i årgangsteam styrker lærernes samarbejde og undervisningens kvalitet.

Forsøget er gennemført på to forskellige skoler med et noget forskelligt setup, hvilket giver en pejling på en række faktorer omkring forsøget, der er væsentlige for dets succes:

- Det tætte samarbejde i årgangsteam skaber kvalitet og udvikling af lærernes didaktiske og fagfaglige kompetencer.
- Kontaktlærerordning kan være en fordel, hvis lærerteamet løbende evaluerer elevernes progression og trivsel og tilpasser ordningen.
- Ledelsens tilgang til forsøget. Det er helt afgørende, at ledelsen står 100% inde for projektet, får talt det op og får skabt ejerskab hos lærerne, der i næste omgang skal 'sælge' ideen til elever og forældre.
- Kommunikation til forældrene. Forældre er typisk ikke vilde med større ændringer i deres børns skolegang, og særligt ændringer omkring det sociale og klassen, kan afstedkomme meget modstand. Det er derfor nødvendigt, at få forældrenes opbakning til forsøget.
- Store forandringer skal have tid til at finde sin form og blive en del af skolens kultur.

Indledning

Formål

I forsøget 'Fleksible hold' udgør årgangen en enhed, der kan have undervisning samlet eller opdelt i forskellige hold. Årgangsteamet arbejder tæt sammen om at tilrettelægge og gennemføre undervisning på årgangen.

Ideen med forsøget er at understøtte elevernes læring ved at arbejde med løbende og skiftende holddannelse på årgangen. Der vil være mindst 2 årlige holddannelser. Holddannelsen kan være med baggrund i forskellige kriterier, herunder samarbejds-evner, sociale relationer, personlige kompetencer, interesse for et tema/fagligt område, eller fagligt niveau indenfor et fag eller fagområde. Der lægges desuden vægt på, at elever med særlige behov kan indgå i sammenhænge, der giver dem de bedste vilkår for en god indlæring.

Da klassen i forsøget ikke længere eksisterer som enhed, ophæves klasselærer-begrebet samtidig. I stedet vil et lærerteam være ansvarlig for årgangen, for de enkelte elever og for forældresamarbejdet. Rent praktisk vil hver elev blive tilknyttet en kontaktlærer, der har ansvaret for klasselærerrollen overfor den enkelte elev og dennes forældre. En kontaktlærer vil ikke have tilknyttet flere elever end der må være i en normal klasse.

Det skal understreges, at formålet med forsøget på intet tidspunkt har været besparelser i forhold til lærerkræfter, men udelukkende øget motivation og læring for eleverne.

Baggrund for forsøget

Frikommuneforsøg gennemført på Humlebæk Skole og Endrupskolen under den fælles overskrift: Den Fleksible Folkeskole.

På Humlebæk Skole har man i en længere årrække arbejdet med årgangsundervisning, hvor der i høj grad samarbejdes på tværs af klasserne på årgangen og benyttes tværgående holddeling.

Forsøget tager udgangspunkt i dette arbejde og skal afdække, om en gennemført organisering med årgangsundervisning bidrager til at opnå forsøgets mål om:

- At tilbyde passende faglige udfordringer for alle elever
- At tilbyde en større grad af undervisningsdifferentiering
- At eleverne oplever læringsfællesskaber med forskellige grupper af elever
- At eleverne trives, er motiverede og har lyst til at lære
- At øge fagligheden og skabe bedre resultater

Forsøgets målgruppe

Lærerteam og elever på Humlebæk Skole og Endrupskolen. På Humlebæk Skole udbredes forsøget til alle årgange på skolen, hvor det på Endrupskolen blev gennemført på en enkelt årgang, der startede forsøget i august 12 og afsluttede det med den 9. klasse, der afsluttede deres skolegang i juni 2015.

Forsøgshjemmel

I godkendelsen af forsøget fra Undervisningsministeriet gives der dispensation, så det gøres muligt at ophæve klassedannelsen på en årgang, at indføre kontaktlærerordning i stedet for klasselærere og at gennemføre løbende holddeling i mere end halvdelen af undervisningen og at kunne holde i 1.-7. klasse på baggrund af den løbende evaluering af eleverne.

Der stille som betingelse, at:

- de nævnte ordninger alene gennemføres på de af kommunens folkeskoler, der aktivt har tilvalgt ordningen med inddragelse af skolebestyrelser, forældre og medarbejdere,
- undervisning på storhold med elevtal, der overstiger det gældende klasseloft på 28, finder sted inden for fysiske rammer, der tillader det høje elevtal,
- de tildelte lærerressourcer med henblik på tilrettelæggelse og gennemførelse af holdundervisningen matcher såvel elevtal som faglig forsvarlig undervisning,
- forsøgene skal være pædagogisk begrundede,
- forsøgene ikke må være økonomisk begrundede,
- årgangsklassens/holdets sociale fællesskab fortsat skal have karakter af omdrejningspunkt for elevernes faglige og sociale udvikling,
- de implicerede skoler skal kunne dokumentere, at undervisningen på de aldersintegrerede hold og klasser tilrettelægges, så trin- og slutmål for folkeskolens fagrække tilgodeses, og
- folkeskolelovgivningens regler om minimumstimetal overholdes.

Siden forsøgshjemmel blev opnået til forsøget, er der gennemført en stor folkeskolereform, hvor flere forhold der berører forsøget er blevet ændret: Således er det nu muligt at klasselærerfunktionen uddelegeres til flere af klassens lærere eller pædagoger (kontaktlærerordning) og formuleringerne omkring holddannelse er blødt noget op

Forsøgets mål og forventede resultater

Forsøgets design er baseret på en forventning om en sammenhæng mellem indsats og resultater, hvor følgende forklaringsteorier ligger til grund.

1. Lærerteamet har et fælles ansvar for årgangen

I forsøget med fleksible hold vil lærerteamet tage ansvar for hele årgangens udvikling. Med flere øjne på den enkelte elevs faglige og sociale udvikling opnås ikke bare større forståelse/indsigt for den enkelte elev, men også muligheden for at bruge lærerteamets forskellige kompetencer til at møde eleven og dermed opnå en større rummelighed. Samarbejdet i lærerteamet understøtter erfaringsudveksling, inspiration, faglig opkvalificering og udvikling af god lærerpraksis. Ved at arbejde på tværs af hele årgangen udnyttes lærerressourcerne bedst muligt, da den enkelte lærers faglige og didaktiske kompetencer kan udnyttes fuldt ud og der er mulighed for at holde, så holdstørrelse og sammensætning understøtter de konkrete læringsmål.

2. Større grad af undervisningsdifferentiering og passende faglige udfordringer for alle elever

Med udgangspunkt i en løbende evaluering af såvel elevernes faglige niveau som af deres trivsel, tilrettelægger lærerteamet undervisningen for årgangen. På baggrund af sociale, faglige eller læringsmæssige kriterier etableres forskellige holddannelser i kortere eller længere perioder.

Det gør det muligt at tilrettelægge undervisningen så den enkelte elev får en undervisning, der i højere grad passer til elevens forudsætninger. Det vil give den enkelte elev en bedre læring og øget engagement i undervisningen.

3. Elever der trives, er motiverede og har lyst til at lære

Når elever selv er med til at tilrettelægge en meningsfuld skoledag ud fra egne mål og læringsstrategier, opnås der en høj motivation, mere læring og bedre trivsel. Det gælder både for svage og stærke elever. Derfor inddrages eleverne i at etablere forskellige faglige fællesskaber på tværs af årgange.

Hver elev får tildelt en kontaktlærer, der i særlig grad har kontakt til elev og familie og varetager de klasselærerfunktioner, der ikke varetages af det samlede lærerteam.

1. Læringsfællesskaber med forskellige grupper elever

Eleverne opdeles i skiftende holdkonstellationer, der understøtter elevernes indlæring. Elevens øgede kendskab til egne læringsstrategier sammenholdt med elevens engagement i egne faglige mål, styrker elevens motivation og læring. Som sidegevinst får eleverne en bredere erfaring med en langt større og mangfoldig elevgruppe, der giver øget menneskelig og samfundsmæssig indsigt.

2. Øget faglighed og bedre resultater

Ved indfrielse af ovenstående mål har vi en forventning om, at det vil betyde øget faglighed og bedre faglige resultater.

For at afgøre om de opstillede mål er nået, er der formuleret følgende succeskriterier:

Målet er nået, når:

- de berørte elever ved en termometermåling i 2015 giver udtryk for mindst 5% større tilfredshed (tilfredse/meget tilfredse) indenfor områderne 'Timerne og undervisningen' og 'Læring' og 'Medindflydelse' end de gjorde ved målingen forår 2012 før forsøget blev sat i gang.
- mindst 87% af de berørte elever i en termometermåling i 2015 giver udtryk for, at de er glade/meget glade for at gå i skole.
- der kan konstateres en stigning i de berørte elevers faglige resultater ved nationale test/afgangsprøve i forhold til samme klassetrin i skoleåret 11/12. Hvis der er tale om 9. klasses afgangsprøver skal der kunne konstateres en gennemsnitlig stigning for alle/udvalgte prøvefag.
- det lykkes at fastholde eleverne på de berørte årgange på skolen. Der foretages en opgørelse over antal elever pr. årgang, der forlader skolen til andre skoler eller andre foranstaltninger for skoleåret 11/12 (før forsøget) og de efterfølgende år.
- mindst 80% af de berørte elever ved en undersøgelse giver udtryk for
 - tilfredshed med årgangsundervisning i forhold til deres egen faglige progression og sociale trivsel
 - at de oplever de har udbytterige samarbejdsrelationer
 - at de har gode kammeratskaber
 - at de oplever en positiv lærer/elev-relation
 - at de bliver tilpas udfordret fagligt
- mindst 90% af de berørte lærere giver udtryk for, at årgangsundervisning har været en hensigtsmæssig organisationsform i forhold til elevernes læring og progression.
- mindst 90% af de berørte lærere vurderer, at de socialt og fagligt svageste elever har haft positivt udbytte af organiseringen i årgange med fleksible hold.
- elevfraværet for de berørte elever er på under 5% i forsøgsperioden.

Forsøgets forløb og varighed

1/1 2012-30/6 2012: Forsøgene detailplanlægges på hhv. Endrupskolen og Humlebæk Skole, der hver især udarbejder en 'lokal implementeringsplan' for forsøget. Skolebestyrelse og medarbejderes involveres i den konkrete planlægning.

1/8 2012-30/6 2015: Forsøget gennemføres på skolerne.

Humblebæk Skole:

Arbejdet med fleksible hold og årgangsundervisning startede på Humlebæk Skole omkring år 2000. Ledelse og lærere udviklede konceptet med det formål at styrke dannelsesaspektet i elevernes læring. Eleverne skulle kunne indgå i mange samarbejdssammenhænge og skulle kende deres egen rolle og styrke i et samarbejde.

Da frikommuneforsøget blev beskrevet i 2009 var det på baggrund af Humlebæk Skoles projekt. Formålet med forsøget blev i forsøgsbeskrivelsen beskrevet som øget motivation hos eleverne og dermed forventet øget fagligt udbytte. Altså et lidt anden vinkling af målet end det oprindelige projekt på Humlebæk Skole.

Helt konkret arbejder klasserne tæt sammen som årgang og i elevernes bevidsthed er de tilknyttet en årgang, f.eks. 8 Å. Årgangen bliver opdelt i hold, hvor holdenes sammensætning skifter flere gange om året. Holdene bliver dannet på baggrund af lærernes viden om eleverne, mere deres sociale kompetencer end deres faglige, med det formål at skabe gode arbejdsfællesskaber, hvor den enkelte elev får maksimalt udbytte af samarbejdet i forhold til en tilpas udfordring og mulighed for at lære. Inden for holdet dannes der elevteam med det formål at skabe gensidige og forpligtende samarbejdsrelationer. Organisationsstrukturer som makkerpar og projektgrupper udvikles i igennem skoleforløbet.

En af årets skole/hjem-samtaler er en elevteamsamtale, hvor eleverne drøfter deres sociale, personlige og faglige udvikling med hinanden og lærere og forældregruppe fungerer som vejledere.

Lærerne på årgangen arbejder tæt sammen i et årgangsteam. Alle lærerne er kontaktlærer for en vis andel af eleverne.

Årgangsundervisning er gennemført på hele skolen, og forældrene bliver fra starten introduceret til konceptet.

Endrup Skole:

På Endrupskolen valgte man at køre forsøget på baggrund af den beskrivelse af frikommuneforsøget, der var udarbejdet. Man valgte at starte forsøget op på den årgang der startede i 7. klasse ved forsøgets start.

Formålet for skolen var, at eleverne skulle få en større motivation og dermed styrke deres faglige indlæring. Forventningen var, at elevernes egen indflydelse på undervisningen og en mindre fastlåst hverdag ville øge motivationen. Samtidig ønskede skolen med årgangsundervisningen at undgå, at der opstod "gode" og "dårlige" klasser. Endelig ville skolen gerne udnytte lærernes ressourcer bedre, og skabe et godt samarbejde omkring årgangen.

På Endrupskolen var de to klasser slået sammen til en og lærerne omkring årgangen arbejdede tæt sammen i et team. Klasselæreren blev afskaffet og afløst af kontaktlærerordning, hvor årgangens lærere var kontaktperson for en del af eleverne.

Årgangen blev løbende delt i mindre hold, ofte baseret på elevernes faglige niveau eller køn.

Forældrene havde på forhånd givet en positiv tilbagemelding på ideen om forsøget. Derfor kom det bag på skolen, at der opstod en stor modstand fra forældreside.

Det var fra begyndelsen tanken, at de følgende årgange også skulle køre forsøget, men det ændrede man holdning til undervejs.

På baggrund af utilfredshed blandt forældre til elever på den involverede årgange på Endrupskolen, blev der foretaget en midtvejsevaluering af forsøget i foråret 2014. Evalueringen fokuserede på, hvordan forsøget var udført og hvordan det påvirkede elevernes og deres forældre. Midtvejsevalueringen medførte en række justeringer af forsøget på Endrupskolen, etablering af et klasseråd på den involverede årgang og videndeling mellem de to skoler, hvor Humlebæk Skole på baggrund af mange års arbejde indenfor feltet, kunne bidrage med deres erfaringer.

Forsøgene er i lighed med andre frikommuneforsøg forlænget til 30/6 2017.

1/8 2015-31/3 2016: Forsøgene evalueres og der udarbejdes en forsøgsevaluering.

Evalueringemetode

Det, der interesserer os i den afsluttende evaluering er, hvilke elementer i – eller udenfor – forsøget, der medvirker til eller modvirker målopfyldelsen jf. punkt 3.2 ovenfor.

Der foretages en evaluering af de to forsøg hver for sig, da skolernes baggrund og erfaringer med forsøget er helt forskellige og derfor ikke kan beskrives under et. Til gengæld giver det mulighed for at se på hvilke elementer i forhold til organisering, implementeringsproces og varighed, der har betydning for forsøgets resultater.

Evalueringen er baseret på:

- En indsamling og vurdering af elevresultater i form af afgangsprøvekarakterer og resultater i nationale test, resultater af undervisningsmiljøundersøgelse/trivselsmåling
- Kvalitative interviews med lærerteam og ledelse på de to skoler.

Interviewene er foretaget som fokusgruppeinterviews med ét interview pr. skole. Her er der ud fra de opstillede forklaringsteorier spurgt ind til læreres og lederes opfattelse af, hvordan resultaterne af forsøget har været i praksis. Vurderingerne er løbende nedfældet undervejs i interviewet og er efterfølgende bearbejdet, kategoriseret og analyseret med udgangspunkt i de opstillede forventninger.

I forbindelse med midtvejsevalueringen af forsøget i 2014 blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt eleverne, hvor eleverne bl.a. blev spurgt om deres tilfredshed med forsøget, deres trivsel mv. Undersøgelsen led under det faktum, at eleverne på Humlebæk Skole ikke havde oplevelsen af et før og et efter, da

årgangsundervisning har været en fast bestanddel af deres skolegang hele deres liv, hvorfor det var vanskeligt at sammenligne elevernes oplevelser på de to skoler.

På grund af det metodisk vanskelige, det faktum, at eleverne for kort tid siden var blevet spurgt om samme projekt og endelig, at forsøgsårgangen på Endrupskolen afsluttede deres skolegang juni 2015, er der ikke gennemført spørgeskemaundersøgelser eller interviews med eleverne i denne evaluering.

Metodeovervejelser

En række af forsøgets målsætninger knytter sig til specifikke tal og procenter i forbindelse med planlagte undersøgelser eller test. Det gælder eksempelvis målsætninger som *"mindst 87 % af de berørte elever i en termometermåling i 2015 giver udtryk for, at de er glade/meget glade for at gå i skole"*. Tanken er, at evt. ændringer i elevernes trivsel fra målingen til 2012 til målingen i 2015 til en vis grad vil kunne tilskrives de ændringer i undervisning og organisering, som forsøget har betydet.

På Humlebæk Skole har de imidlertid haft årgangsundervisning i ganske mange år og det er derfor ikke muligt at foretage en før-måling på skolen.

I forbindelse med den nye skolereform blev der etableret en ny obligatorisk trivselsmåling, som erstattede de hidtidige undervisningsmiljøvurderinger. Spørgsmålene i den nye måling er ikke fuldstændig sammen-faldende med den tidligere måling og giver derfor kun mulighed for sammenligning i enkelte tilfælde.

Dertil kommer at folkeskolereformen fra august 2014 – altså midt i forsøgsperioden – har betydet væsentlige ændringer i skolens organisering og undervisning. Mange tiltag, der går efter de samme mål som frikommuneforsøget, nemlig øget motivation, læringslyst og elevernes faglige og sociale udvikling. I forsøgsdesignet med en før- og efter måling, f.eks. ved en opgørelse af resultater af afgangsprøver eller nationale test, er det forudsat, at frikommuneforsøget var den eneste større ændring for de involverede elever. Med skolereformen bliver det ikke muligt at vurdere, om forandringer skyldes reform eller forsøg eller helt andre forhold.

Målene om eksempelvis lærernes øgede fælles ansvar for årgangen, hvorvidt en mere differentieret undervisning giver den enkelte elev større engagement og bedre fagligt udbytte undersøges i evalueringen med fokusgruppeinterviews, da vi ikke har en håndfaste, kvantitative målinger at gå ud fra. Fordelen ved evalueringens interviews er, at der er tale om konkrete vurderinger og refleksioner fra aktører tæt på processen omkring forsøget, der dagligt har arbejdet med problemstillingerne gennem hele forsøgets forløb. De er derfor den bedste førstehåndskilde, der er til rådighed. Lærernes og ledelsens udsagn er dog naturligvis subjektive og baseret på den enkeltes forforståelse og holdning til forsøget. Dette forhold opvejes i nogen grad af muligheden for fælles refleksion og diskussion i interviewgruppen.

Med det valgte design af evalueringen er der forsøgt taget højde for de forskellige metodiske usikkerheder, så man kan sige, at undersøgelsen rent faktisk undersøger det, der lægges op til (validitet), og at resultaterne er konsistente og vil kunne gentages med samme resultat (reliabilitet) så det er muligt at udlede generel læring af evalueringen.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Herunder følger analysen af forsøget på de to skoler, Humlebæk Skole og Endrupskolen. Forsøget på de to skoler evalueres hver for sig, da der reelt har været tale om to forskellige måder at gennemføre årgangsundervisningen på, og to forskellige grader af implementering af årgangsundervisning på skolerne.

For hver af skolerne evaluerer vi på de mål, der blev opstillet i forsøgsbeskrivelsen. For hvert mål bliver det undersøgt, om evalueringen kan påvise elementer ved forsøget, der har bidraget til målopfyldelsen eller har trukket i den modsatte retning. De opstillede mål danner på den måde strukturen i evalueringen, og fungerer som overskrifter i de følgende afsnit.

Til sidst i afsnittet diskuteres de to skolers forskellige tilgange samt andre fund og overvejelser.

Humlebæk Skole

Mål: At tilbyde passende faglige udfordringer for alle elever & at tilbyde en større grad af undervisningsdifferentiering

Hårde data:

Relevante resultater fra trivselsundersøgelse fra foråret 2015:

På spørgsmålet 'Lykkes det for dig at lære dét, du gerne vil, i skolen?' svarer 70 % af eleverne i 4.-9. klasse 'tit' eller 'meget tit'. Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

68 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' på spørgsmålet, om de lærer noget spændende i skolen. Det er 4 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

På spørgsmålet 'Hvor tit kan du klare det, du sætter dig for?' svarer 72 % af eleverne i 4.-9. klasse 'tit' eller 'meget tit'. Det er 3 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

På spørgsmålet 'Hjælper dine lærere dig med at lære på måder, som virker godt?' svarer 62 % af eleverne i 4.-9. klasse 'tit' eller 'meget tit'. Det er på linje med det kommunale gennemsnit.

75 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg gør gode faglige fremskridt i skolen'. Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

74 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Lærerne er gode til at støtte mig og hjælpe mig i skolen, når jeg har brug for det' . Det er 1 procentpoint under det kommunale gennemsnit.

61 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Hvis noget er for svært for mig i undervisningen, kan jeg selv gøre noget for at komme videre.' . Det er på linje med det kommunale gennemsnit.

Da skolen har kørt med årgangsundervisning i mange år, er det ikke muligt at sammenligne resultaterne med en før-måling.

Forskellen mellem den socioøkonomiske reference og de rene afgangskarakterer, som Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har opgjort de seneste år, viser, at Humlebæk Skoles elever ligger på linje med elever med samme socioøkonomiske baggrund på landsplan. Således er forskellen for skoleåret 14/15 0,0, mens den samlede forskel over de sidste 3 skoleår er -0,1.

Humlebæk Skole ligger pænt på linje med eller lidt over det kommunale gennemsnit i trivselsmålingen på de relevante spørgsmål. Der er lidt flere elever i 0.-3- klasse, der synes de lærer noget spændende og oplever at de kan klare det, de sætter sig for. Der er dog ikke tale om markante forskelle og som tidligere nævnt er det vanskeligt at vurdere om resultater skyldes årgangsundervisning, folkeskolereform eller noget helt tredje.

Når lærere og ledelse på Humlebæk Skole bliver spurgt om, hvorvidt årgangsundervisningen bidrager positivt til målet om, at eleverne tilbydes passende faglige udfordringer, svares der bekræftende over hele linjen. Det er en generel opfattelse, at muligheden for at niveaudele eleverne giver bedre udgangspunkt for, at den enkelte elev får mulighed for at løfte sit niveau. Det skyldes, at eleverne i højere grad undervises ud fra det niveau, de hver især har. På den måde kan de dygtigste elever tilbydes undervisning på et højere niveau og med lærernes egne ord blive "sluppet løs", mens de fagligt svagere elever ikke hægtes af, men i stedet modtager undervisning, der løfter dem fra det udgangspunkt, de har.

Samtidig fremhæves det som noget positivt, at der på hver årgang er flere lærere inden for et enkelt fag, eksempelvis tre dansk lærere. Det giver lærerne bedre mulighed for at planlægge undervisningen i fællesskab, sparre med hinanden, observere og lære af hinandens undervisning, samt muligheden for at fordele undervisningen mellem lærerne ud fra lærernes kompetencer. Lærere og ledere mener samstemmende, at lærernes undervisning bliver bedre og at hver enkelt elev tilbydes en undervisning, der er tilpas fagligt udfordrende.

Lærerne mener, at årgangsundervisning gør eleverne dygtigere. Dels fordi organiseringen i lærerteam på årgangen giver bedre undervisning, dels fordi eleverne får en større bevidsthed om egen læring og et ansvar for de øvrige elever i elevteamet. Det sker eksempelvis, når de dygtigere elever hjælper de mindre dygtige,

og alle derigennem forbedrer sig. Det pointeres dog i denne sammenhæng, at det kan være svært at vurdere, hvad det reelt er eleverne bliver dygtigere til. I nogle tilfælde bliver de især dygtigere til at samarbejde og gebærde sig i sociale arbejdsfællesskaber, mens det i andre tilfælde gør dem fagligt dygtigere, at undervisningen foregår på denne måde.

Lærere og ledelse er enige om, at især de fagligt svage elever kan have positivt udbytte af årgangsundervisningen. Det skyldes, at det giver mulighed for at inddele årgangen på en måde, så de fagligt svage undervises på mindre hold eller i elevgrupper, hvor underviseren har mere tid til at løfte hver enkelt elev og tilbyde den hjælp, der er nødvendig. Den løbende evaluering, som er en nødvendig del af holddelingen, har givet lærerne så god en indsigt i den enkelte elev, at det opleves som lettere at undervise eleven på det rette niveau med de rette udfordringer. Afslutningsvis fremhæves også årgangsundervisningens positive indvirkning på inklusion. Lærerne forklarer, at det bliver lettere at inkludere elever med eksempelvis diagnoser, idet der er flere lærere ad gangen, der kan løfte opgaven, og at de har mulighed for at sparre om, hvordan opgaven bedst løses.

Det er altså samlet set opfattelsen hos lærere og ledelse på Humlebæk Skole, at årgangsundervisningen har en positiv effekt på muligheden for at tilbyde alle elever passende faglige udfordringer, samt at dette gør dem dygtigere fagligt såvel som socialt og personligt.

Mål: At eleverne trives, er motiverede og har lyst til at lære

Hårde data:

Relevante resultater fra trivselsundersøgelse fra foråret 2015:

98 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' på spørgsmålet, om de er glade for deres skole. Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

91 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' på spørgsmålet, om de er glade for deres lærere. Det er 6 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

68 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' på spørgsmålet, om de lærer noget spændende i skolen. Det er 4 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

56 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' eller 'Ja, lidt' på spørgsmålet, om de er med til at bestemme, hvad de skal lave i timerne. Det er 3 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

80 % af eleverne i 4.-9. klasse svarer 'tit' eller 'meget tit' på spørgsmålet 'Er du glad for din skole?' Det er 4 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

48 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Undervisningen giver mig lyst til at lære mere.' Det er 2 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

75 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Andre elever accepterer mig, som jeg er.' Det er 3 procentpoint under det kommunale gennemsnit.

43 % af eleverne i 4.-9. klasse svarer 'tit' eller 'meget tit' på spørgsmålet 'Er undervisningen spændende?' Det er 8 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

14 % af eleverne i 4.-9. klasse svarer 'tit' eller 'meget tit' på spørgsmålet "Er du og dine klassekammerater med til at bestemme, hvad I skal arbejde med i klassen?" Det er 5 procentpoint under det kommunale gennemsnit.

8 % af eleverne i 4.-9. klasse svarer 'engang imellem', 'tit' eller 'meget tit' på spørgsmålet 'Er du blevet mobbet i dette skoleår?' Det er 1 procentpoint under det kommunale gennemsnit.

Da skolen har kørt med årgangsundervisning i mange år, er det ikke muligt at sammenligne resultaterne med en før-måling.

I 3 ud af de sidste 4 år har der været flere udmeldte end indmeldte på skolen. Dette skal ses i lyset af en fusion af de to skoler sommeren 2011 og skolereformens indførelse i 2014.

Balancen mellem udmeldte og indmeldte elever har for de seneste år været: 11/12: - 25 (48 udmeldt - 23 indmeldt), 12/13: +21 (30 udmeldt - 51 indmeldt), 13/14: -14 (38 udmeldt - 24 indmeldt), 14/15: - 16 (40 udmeldt - 24 indmeldt)

Humblebæk Skole har med et elevfravær på 4 % noget af kommunens laveste, og det har holdt sig stabilt over de seneste 3 år. (12/13: 4,2, 13/14: 4,0, 14/15: 4,0)

Eleverne på Humlebæk Skole trives og i en del af trivselsspørgsmålene ligger eleverne over det kommunale gennemsnit i trivselsmålingen. 91% af eleverne i 0.-3. klasse er glade for deres lærere, det er 6 procentpoint over kommunegennemsnittet. 43% af eleverne i 4.-9. klasse synes undervisningen er spændende – det er 8 procentpoint mere end kommunegennemsnittet. Det kan undre at 75% - 3 procentpoint færre end kommunegennemsnittet mener de andre elever accepterer dem som de er.

Det er helt klart opfattelsen blandt lærere og elever på Humlebæk Skole, at årgangsundervisningen gør det lettere for eleverne at få venner i skolen, og det styrker elevernes trivsel. Årgangsundervisningen giver desuden mulighed for at ændre i holddelingen, hvis der eksempelvis er opstået et dårligt forhold mellem en lærer og en elev. På den måde kan begge parter have noget tid, hvor de ikke ser hinanden, og det gør også, at eleverne trives bedre.

Ydermere giver lærerne udtryk for, at de selv bliver mere motiverede af de arbejdsformer, de benytter sig af i årgangsundervisningen. Det skyldes, at teamsamarbejdet med andre lærere inspirerer dem og giver nye ideer, samtidig med, at de selv bliver dygtigere. På den måde oplever lærerne, at de selv er mere motiverede når de underviser, og de oplever, at det i sig selv motiverer eleverne.

Angående trivsel forholder interviewpersonerne sig også til spørgsmålet om mobning. Her er det ikke muligt at give et entydigt svar, og mobning eksisterer stadig på skolen. Det er dog lærernes opfattelse, at stemningen blandt eleverne generelt er god, at der ikke opstår slåskampe, og at frikvartererne forløber bedre end andre steder, fordi eleverne er mere selvkørende i pauserne grundet de tidligere beskrevne bedre muligheder for at få venner.

Samlet set oplever lærere og ledelse på Humlebæk Skole altså, at årgangsundervisningen især på trivselsområdet gør en positiv forskel.

Mål: At eleverne oplever læringsfællesskaber med forskellige grupper af elever

Hårde data:

Relevante resultater fra trivselsundersøgelse fra foråret 2015:

53 % af eleverne i 0.-3. klasse svarer 'Ja, meget' på spørgsmålet, om de er gode til at hjælpe hinanden i klassen. Det er 9 procentpoint under det kommunale gennemsnit.

81 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg er god til at arbejde sammen med andre.' . Det er 4 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

91 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg prøver at forstå mine venner, når de er triste eller sure.' Det er 2 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

Da skolen har kørt med årgangsundervisning i mange år, er det ikke muligt at sammenligne resultaterne med en før-måling.

9 % flere af eleverne i 0.-3. klasse på Humlebæk Skole siger, de er gode til at hjælpe hinanden i klassen. Også i 4.-9. klasse mener 81 % at de er gode til at arbejde sammen med andre – 4 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

De interviewede lærere og ledere fortæller, at en af grundene til at man oprindeligt startede med årgangsundervisning på Humlebæk Skole var, at man oplevede klasseinddelingen som begrænsende for elevernes muligheder for at finde forskellige læringsfællesskaber. Andre klasser blev set som "fjender", og der var derfor mere konkurrence end samarbejde. Derfor var det målet at skabe et større fællesskab blandt eleverne og at bryde med billedet af klassen som den bærende enhed. Det skulle skabe nye og bredere relationer, og samtidig give eleverne et større udvalg, forstået på den måde, at det ville være lettere at finde ind i forskellige sociale felter med andre elever.

Lærerne og ledelsen fortæller i den sammenhæng, at det har været en lang proces at nedbryde de gamle forestillinger, ligesom det har krævet en del tilvænning for både

lærere og elever. De oplever dog, at den proces i dag bærer frugt. Det er lykkedes at nedbryde klasses tanken, og alle arbejder i dag ud fra den præmis. De oplever samtidig, at eleverne bevæger sig langt bredere socialt, og finder ind i nye læringsfællesskaber, de ellers ikke ville have fundet. Eleverne bliver dygtigere til at håndtere forskellige former for samarbejde og til at indgå i nye relationer fordi de oftere end normalt bliver udfordret på deres tryghed når holddelingen skifter. Det er desuden lærernes erfaring, at det styrker eleverne, når de senere starter på en ungdomsuddannelse.

Mål: At øge fagligheden og skabe bedre resultater

Hårde data:

Relevante resultater jf. Kvalitetsrapporten for 2015:

9. klasseprøver, bundne prøvofag: 8,0 (Kommunen samlet: 7,7)

9. klasseprøver, dansk: 7,2 (Kommunen samlet: 7,4), matematik: 8,8 (Kommunen samlet: 7,9)

9. klasseprøver, drenge: 7,4, piger: 8,4

Andel elever, der har fået mindst 2 i dansk og matematik: 96,6 % (Kommunen samlet: 93,7%)

I gang med ungdomsuddannelse 15 mdr. efter afsluttet 9. klasse (2013): 96,5 % (Kommunen samlet: 82,6%)

Mål om at mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne: I 5 ud af 6 nationale test er målet nået

Mål om at andelen af de allerdygtigste elever skal stige år for år: I 5 ud af 6 nationale test er målet nået

Mål om at andelen af elever med dårlige resultater uanset social baggrund skal reduceres år for år: I 5 ud af 6 nationale test er målet nået

Relevante resultater fra trivselsundersøgelse fra foråret 2015:

På spørgsmålet 'Lykkes det for dig at lære dét, du gerne vil, i skolen?' svarer 70 % af eleverne i 4.-9. klasse 'tit' eller 'meget tit'. Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

75 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg gør gode faglige fremskridt i skolen'. Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

75 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg klarer mig godt fagligt i skolen.' Det er på linje med det kommunale gennemsnit.

75 % af eleverne i 4.-9. klasse er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet 'Jeg gør gode faglige fremskridt i skolen' Det er 1 procentpoint over det kommunale gennemsnit.

Da skolen har kørt med årgangsundervisning i mange år, er det ikke muligt at sammenligne resultaterne med en før-måling.

Humblebæk Skole ligger rigtigt flot fagligt, som det fremgår af data for skoleåret 14/15 fra Kvalitetsrapporten. Dog løftes eleverne ikke over niveau for elever med en tilsvarende socioøkonomisk sammensætning. Elevernes egen opfattelse af deres faglige progression og standpunkt er på linje med det kommunale gennemsnit.

Spørgsmålet om øget faglighed og bedre resultater er et af de områder, der er svært at vurdere ud fra fokusgruppeinterviewet. Det skyldes, at lærere og ledelse i interviewet ikke forholder sig direkte til konkrete tal eller målbare resultater, men i stedet beskriver, hvad de oplever hjælper til at skabe øget faglighed og bedre resultater i årgangsundervisningen.

Her springer især to forhold i øjnene. Det første drejer sig om muligheden for at differentiere undervisningen, så hver enkelt elev i højere grad bliver undervist ud fra sit eget niveau, og dermed får bedre mulighed for at løfte dette. Lærerne oplever, at både de fagligt svage og de fagligt stærke elever får gavn af holddelingen og at dette bør give bedre resultater på flere parametre, der rækker ud over det faglige, herunder også i et dannelses- og samarbejdsperspektiv.

Det andet forhold, der fremhæves, er lærernes mulighed for at udvikle sig. Her oplever lærerne, at de selv bliver dygtigere både pædagogisk og fagligt af det tætte samarbejde med de andre lærere i teamet.

Det kan ikke dokumenteres, at årgangsundervisningen i sig selv skaber øget faglighed og bedre resultater. Som en af interviewpersonerne fremhæver: "Vi kan ikke dokumentere effekterne. Vi kan ikke bevise, at de bliver dygtigere eller trives bedre, men vi kan mærke, at de bliver dygtigere til en masse ting. Men formålet for os har aldrig været at de eksempelvis skal stave bedre – det har været deres måde at arbejde på og at forbedre deres samarbejdsevner. Det bliver vi ikke målt på, men vi kan se, at det virker."

Særlige omstændigheder for Humlebæk Skole

En række faktorer har haft indflydelse på forsøgets forløb på netop Humlebæk Skole, og de skal derfor tages med i vurderingen, når forsøget evalueres. Derfor beskrives her nogle af de faktorer, der er kommet frem i løbet af evalueringen.

I august 2011 fusionerede Humlebæk Skole og Baunebjergskolen. På Humlebæk Skole havde man arbejdet med årgangsundervisning siden 1997, mens man ikke arbejdede med årgangsundervisning på Baunebjergskolen. Den nye ledelse ønskede at videreføre årgangsundervisningen, og man har i nogen grad skullet starte forfra med at introducere tankegangen og få lærere, elever og forældre til at brænde for det. Nye kolleger på skolen følte sig "overtaget", ligesom lærere fra Humlebæk Skole følte, at de skulle forsvare projektet. Mange oplevede derfor, at man startede halvt forfra på projektet på daværende tidspunkt, og at de positive fremskridt gik tilbage.

Som nævnt, er der i forsøgsperioden gennemført en folkeskolereform, der har haft afgørende indvirkning på folkeskolernes indretning. Mange af elementerne i

folkeskolereformen kom på Humlebæk Skole ikke som noget nyt, da det allerede var en del af måden at gøre tingene på på skolen. For selve årgangsundervisningen bemærkes det, at den øgede undervisningsmængde har været overvejende positivt. Omvendt bliver den omfattende planlægning og forberedelse, der er nødvendig for at gennemføre meningsfuld årgangsundervisning, besværliggjort af den mindre forberedelsestid, ligesom det er blevet sværere for eksempelvis 3 matematiklærere i et team at mødes.

Endrupskolen

Mål: At tilbyde passende faglige udfordringer for alle elever & at tilbyde en større grad af undervisningsdifferentiering

Hårde data:

Relevante resultater fra trivselsmålinger for den berørte årgang:

I 2012 svarede 56 % af årgangen, at de kan koncentrere sig i timerne i alle eller mange fag. I 2015 svarer 73 %, at de kan koncentrere sig i timerne.

Forskellen mellem den socioøkonomiske reference og de rene afgangskarakterer, som Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har opgjort de seneste år, viser, at Endrupskolens elever ligger på linje med elever med samme socioøkonomiske baggrund på landsplan. Således er forskellen for skoleåret 14/15 0,0, mens den samlede forskel over de sidste 3 skoleår er +0,3.

Endrupskolen har gennem de senere år ligget flot med en positiv forskel mellem resultaterne af 9. klassesprøverne og den socioøkonomiske reference. For årgangen, der afsluttede 9. klasse juni 2015 og som har haft med årgangsundervisning er forskellen 0,0.

Generelt er det ikke opfattelsen hos lærere og ledelse på Endrupskolen, at forsøget med årgangsundervisning har bidraget til at nå målet om større grad af undervisningsdifferentiering og at tilbyde passende faglige udfordringer for alle elever. Selvom lærerteamet på forsøgsårgangen har arbejdet meget med holddeling, har det været svært at få det praktiske omkring det til at fungere, og det har krævet meget planlægning.

I nogle fag har der været succes med at lave kønsopdeling, hvor det især opleves, at pigerne har fået en styrket motivation for læring i kraft af holddelingen.

Mål: At eleverne trives, er motiverede og har lyst til at lære

Hårde data:

Relevante resultater fra trivselsmålinger for den berørte årgang:

I 2012 svarede 31 % af årgangen, at de og deres klasse kammerater er med til at bestemme, hvad de skal arbejde med i timerne i alle eller mange fag. I 2015 svarer 12 %, at de og deres klassekammerater er med til at bestemme, hvad de skal arbejde med i klassen meget tit.

I 2012 gav 77 % af årgangen at de er glade for at gå i skole altid eller for det meste. I 2015 svarer 59 %, at de meget tit og tit er glade for at gå i skole.

I 2012 gav 79 % af årgangen at de er glade for deres klasse altid eller for det meste. I 2015 svarer 80 %, at de meget tit og tit er glade for deres klasse.

Ved en trivselsundersøgelse i 2013, hvor årgangen gik i 7. klasse var der 2% af eleverne på årgangen, der svarede, at de i dette skoleår var blevet mobbet 'et par gange om ugen', 4% svarede, 'et par gange om måneden', mens 17% svarede 'nogle få gange'. I 2014 hvor årgangen gik i 8. klasse var der langt færre elever, der blev mobbet, nemlig 2 % af eleverne på årgangen, der svarede, at de var blevet mobbet 'et par gange om måneden' i dette skoleår. 8% svarede 'ja, nogle få gange'.

I 2012, hvor årgangen gik i 7. klasse svarede 36 'ja, lidt' på spørgsmålet om de stadigvæk bliver mobbet. Året efter var tallet faldet til 25 %.

Siden forsøgets start har der været i alt 11 udmeldinger fra årgangen og en enkelt indmelding.

Balancen mellem udmeldte og indmeldte elever har for de seneste år været: 11/12 (før forsøget): +2 (0 udmeldt - 2 indmeldt), 12/13: -4 (5 udmeldt - 1 indmeldt), 13/14: -1 (1 udmeldt - 0 indmeldt), 14/15: -5 (5 udmeldt - 1 indmeldt).

Endrupskolen har et samlet elevfravær på 5,1% og har over de seneste 3 år haft: (12/13: 5,2, 13/14: 5,3, 14/15: 5,1). For den pågældende årgang har fraværet været: 12/13: 4,5, 13/14: 4,6, 14/15: 9,7

Der er tilsammen gået 11 elever ud fra årgangen mens forsøget har stået på. Der er samtidig kommet en enkelt ny elev.

Elevfraværet på årgangen har de første to år ligget under skolens gennemsnit, mens det det sidste år er øget betragteligt.

Det er læreres og ledelses opfattelse, at forsøget med årgangsundervisning har haft en tydelig, positiv effekt på elevernes trivsel. Det gælder især for de socialt dårligst stillede elever. Det skyldes, at det er blevet lettere for alle elever at finde "ligesindede", når der er et større udvalg af elever at færdes blandt. Samtidig viser trivselsundersøgelsen, at den årgang, der har kørt forsøget med årgangsundervisning, er den årgang på skolen, der har oplevet mindst mobning.

Lærerne oplever generelt, at eleverne trives bedre og har en større respekt for hinanden sammenlignet med andre årgange.

Det vurderes dog ikke, at den øgede trivsel har givet eleverne en større lyst til at lære. Lærerne har oplevelsen af, at det er det sociale, der motiverer eleverne fremfor deres faglige læring og det har årgangsundervisningen og den øgede trivsel ikke ændret mærkbart på.

Mål: At eleverne oplever læringsfællesskaber med forskellige grupper af elever

Overordnet set er oplevelsen på skolen, at det er lykkedes at få eleverne til at føle sig som én samlet årgang fremfor som to forskellige klasser. Det har givet dem en større fællesskabsfølelse, og dermed større muligheder for at finde læringsfællesskaber med andre elever.

Eleverne er samtidig blevet mere robuste og bedre rustet til at møde nye mennesker, samt at respektere andre i et samarbejde trods forskelligheder. Det opleves altså, at eleverne med årgangsundervisningen udvikler nogle af de værktøjer, der skal til, for bedre at indgå i nye læringsfællesskaber.

Lærerne oplever ikke, at det er lykkedes at skabe læringsfællesskaber for de fagligt svageste elever, der har kunnet løfte deres niveau tilstrækkeligt. Lærerne oplever, at de fagligt svageste elever i en vis grad bliver marginaliseret, forstået på den måde, at de bliver "efterladt", når der laves fagligt arbejde.

Omvendt bemærker nogle lærere, at det i en vis grad er lykkedes at give de fagligt svageste et skub fremad. Der er altså delte meninger om virkningen på denne gruppe.

Det har generelt været et problem i forbindelse med at skabe nye læringsfællesskaber for eleverne, at forældrene til de fagligt stærke elever har været splittede i deres holdning til forsøget og til tanken om, at deres børn skulle hjælpe til med at løfte de svage elever. Derfor har det også været svært at etablere grupper, hvor stærke og svage elever blev tvunget sammen – og på den baggrund har de fagligt stærke elever valgt de svageste fra. Det er altså ikke lykkedes at lave fællesskaber, hvor de stærke har trukket de svageste op.

Mål: At øge fagligheden og skabe bedre resultater

Hårde data:

Relevante resultater jf. Kvalitetsrapporten for 2015:

9. klasseprøver, bundne prøviefag: 7,6 (Kommunen samlet: 7,7)

9. klasseprøver, dansk: 7,3 (Kommunen samlet: 7,4), matematik: 7,8 (Kommunen samlet: 7,9)

9. klasseprøver, drenge: 6,9, piger: 8,3

Andel elever, der har fået mindst 2 i dansk og matematik: 100% (Kommunen samlet: 93,7%)

Resultaterne for 9. klassesprøverne ligger pænt, men dog noget under de seneste års resultater. Der er en stor forskel på piger og drenges resultater, hvilket passer med lærernes observationer omkring årgangen. Alle på årgangen har fået mindst 2 i dansk og matematik, det er den eneste skole i kommunen der har opnået det.

Lærerne forklarer under interviewet, at deres primære motivation for at gå ind i forsøget var, at de håbede, det ville skabe en større motivation for at lære hos eleverne. Det var forventningen, at egen indflydelse på undervisningen og en mindre fastlåst hverdag ville øge motivationen. Det var deraf forventningen, at den øgede motivation ville føre til øget faglighed og bedre resultater.

Det er dog den generelle vurdering fra lærernes og ledelsens side, at det ikke er lykkedes at skabe øget faglig motivation hos eleverne og det har ikke været muligt at konstateres fremgang i de faglige resultater som resultat af forsøget.

På den positive side mærker lærerne, at deres egen faglighed i undervisningen bliver højere, idet der i højere grad end tidligere er mulighed for at fordele kompetencerne i lærerteamet, så lærerne i højere grad kan gøre brug af deres spidskompetencer, og eleverne kan modtage mere kvalificeret undervisning. For lærerne på Endrupskolen har det været nyt at arbejde så tæt og forpligtende sammen i et lærerteam, som de har gjort i forsøget. F.eks. er det første gang en udskolingsårgang har kørt med en fælles årsplan. Det opleves helt klart som en positiv udvikling, og måden at arbejde på kører generelt videre på rigtig mange af skolens årgange.

Særlige omstændigheder for Endrupskolen

Skolen startede forsøget op på én årgang ved starten af 7. klasse. Forældre og børn var orienteret og forældrene havde på forhånd givet en positiv tilbagemelding på ideen om forsøget. Ved forsøgets start opstod der imidlertid en meget massiv modstand blandt forældrene, der kom bag på lærere og ledelse. Der var store uenigheder internt i forældregruppen, men de forældre der var modstandere af ideen, fik stor indflydelse i det årgangsråd, der var oprettet for at sørge for et tæt samarbejde mellem lærere, elever og forældre.

Utilfredsheden hos forældrene gik blandt andet på "fællesskabstanken" og ideen om at gøre eleverne mere ansvarlige. Ifølge lærerne, ville de stærke elevers forældre ikke have, at deres børn skulle hjælpe eller være ansvarlige for andre børn. Der var også højlydt modstand mod afskaffelsen af en klasselærer, som mange mente var et vigtigt holdepunkt i klassen.

Forældrene mente også, at eleverne var utrygge fordi de ikke havde faste holdepunkter. De gik fra én måde at gøre tingene på til en anden i en svær fase af deres udvikling. Lærerne påpeger, at hvis forsøget skulle startes forfra nu, skulle man

have gjort en større indsats for at skabe et fællesskab og sammenhold forældrene imellem. Forældrenes voldsomme og højlydte modstand mod forsøget havde indflydelse på elevernes oplevelse af skolen. Nogle elever forlod ligefrem skolen på grund af forsøget.

Det er kun en enkelt årgang på Endrupskolen – dvs. 2 klasser og ét lærerteam på 4-5 lærere – der har kørt med årgangsundervisning. Det er et meget spinkelt grundlag at udlede en generel læring på.

Diskussion

I det følgende diskuteres forsøgets målopfyldelse og elementer af forsøget set i lyset af erfaringer fra de to skoler. Diskussionen fungerer samtidig som en fremhævnings af, hvad der kan være vigtigt ved en eventuel fremtidig implementering af lignende forsøg.

Det er tydeligt, at der på de to skoler har været stor forskel i historiefortællingen om årgangs-undervisning. På Humlebæk Skole har der i italesættelsen været fokus på dannelses- og fællesskabsaspekterne i projektet, mens det bærende på Endrupskolen har været den faglige udvikling. Historiefortællingen har formentlig haft afgørende betydning for, at forældrenes tilgang til forsøget har været forskellig på de to skoler. Der har på Humlebæk Skole været langt større opbakning til projektet, mens Endrupskolen har oplevet en betydelig forældremodstand.

Tidsfaktoren er imidlertid også et vigtigt element. Lærere og ledelse på Humlebæk Skole beskriver, hvordan både lærere og elever fra starten måtte vænne sig til nye måder at arbejde på, nye samarbejdsformer og nye undervisningsopfattelser. Det var også en udfordring for lærerne at åbne deres klasseværelse og skabe mere åbenhed omkring deres praksis. Årgangsundervisningen på Humlebæk Skole blev desuden udviklet over flere år og altså ikke indført i sin fulde form fra dag 1.

Tilgangen til holddeling har været forskellig på de to skoler. På Humlebæk Skole er holddelingen sjældent blevet til med udgangspunkt i elevernes faglige kunnen, men oftere på baggrund af elevernes sociale færdigheder. Nye holddelinger har haft som formål at udfordre eleverne på deres tryghed og samarbejdsevner, så de får større indsigt i egne evner og øgede handlemuligheder. På Endrupskolen har man i højere grad taget udgangspunkt i elevernes faglige ståsted og køn ved holddeling. I realiteten har det i høj grad været eleverne selv, der har valgt samarbejdspartnere, hvilket har betydet, at de fagligt stærke valgte at arbejde sammen og således efterlod de fagligt svage elever tilbage. Det kan diskuteres, hvilken effekt de to forskellige tilgange har i forhold til udvikling af elevernes faglighed, dannelse, og samarbejdsfærdigheder, det kan evalueringen af forsøget dog ikke sige noget om.

Der er umiddelbart forskel på opbakningen til forsøget blandt lærerne internt på de to skoler. På Endrupskolen, hvor forsøget kun blev kørt på en enkelt årgang, var der problemer med opbakningen blandt de andre lærere på skolen. Det gjorde, at

lærerteamet ikke kun skulle forsvare projektet udadtil, men også hele tiden skulle stå på mål for projektet over for deres kollegaer, der måske ikke troede så meget på ideen. På Humlebæk Skole er årgangsundervisningen i dag en fuldkommen integreret del af skolen og bakkes op af både ledelsen og lærere på skolen. Der har også på Humlebæk Skole været modstand mod projektet blandt lærere både i starten og efter fusion af de to skoler, men det har været ledelsens projekt, og de har derfor stået 100% bag det i alle årene.

Det har helt sikkert stor betydning om et sådan projekt gennemføres i sin fulde udstrækning eller kun på en enkelt årgang som det var tilfældet på Endrupskolen. En så stor omlægning af undervisningen og arbejdsgangen på en skole vil formentlig være lettest at arbejde med for de involverede lærere, hvis det er hele organisationen, der er omlagt.

En ting, der går igen i evalueringerne af de to udgaver af forsøget, er lærernes opfattelse af deres interne samarbejde under forsøget. Her er der bred enighed om, at det tætte samarbejde, lærerne indgår i gennem årgangsundervisningen, er en stor fordel i det daglige arbejde. Det giver ifølge lærerne på begge skoler både bedre faglig sparring, bedre mulighed for at fordele opgaver ud fra kompetencer og bedre kendskab til de enkelte elever, når flere lærere har øjne på dem og vurderer dem på daglig basis.

Ingen unødige regler

Afbureaukratisering og forenkling står højt på dagsordenen i Fredensborg Kommune. Det skyldes bl.a. den aktuelle økonomiske situation og den demografiske udfordring, der nødvendiggør et stort fokus på effektivisering. Der er ingen tvivl om, at færre regler og procedurer er vigtige veje til effektivisering.

Forenkling af de statslige regler er afgørende for at frigøre mere tid til kerneydelsen i Fredensborg Kommune. De statslige regler synes at blive stadig mere omfangsrige. Frikommuneforsøget er derfor en mulighed for at tænke regelforenklingsarbejdet sammen med det øvrige forenklingsarbejde i kommunen.

I Fredensborg Kommune arbejder vi ud fra en styringsfilosofi, som har fokus på en klar og entydig central styring og udbredt decentral ledelse. Det betyder, at opgaverne løses og udvikles, hvor fagligheden er størst og tættest på borgernes behov. Vi har dermed slanket de administrative strukturer med henblik på at have fokus rettet imod kerneopgaverne for at sikre den bedst mulige service til borgerne.

Kommunen vil derfor også fortsat have fokus på at arbejde strategisk og systematisk med intern forenkling samtidig med, at der indføres stadig flere digitale løsninger, der optimerer opgaveløsningen og frigør ressourcer. Vi har således til stadighed fokus på forholdet mellem den centrale styring og den decentrale ledelse og vurderer kritisk arbejdsgange og dokumentationskrav i forhold til bl.a. institutionerne.

I mange tilfælde er et vist niveau af administrative regler, procedurer og dokumentation nødvendige for at sikre borgernes retssikkerhed og at den kommunale service er i orden. Det er imidlertid vigtigt at undersøge, om den administrative byrde står mål med gevinsten. Hvor dette ikke er tilfældet, skal der sættes ind med forenkling. Det er altid en overvejelse værd, hvorvidt en ny regel er den bedste måde at sikre kvaliteten af de ydelser, der leveres.

På forsøgsområdet **Ingen unødige regler** er gennemført følgende forsøg:

- Fritagelse for halvårsregnskab
- Ændring af fravalgsperiode
- Mindre bureaukrati ved tilbudsindhentning på mindre ydelser
- Informeret samtykke til sundhedssamtaler på skoler
- Fritagelse for udarbejdelse af ligestillingsredegørelser
- Lokaletilskud til foreninger: fortsætter, redegørelse

23. Fritagelse for halvårsregnskab (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Lone Hebin Holmberg

Forsøgsschef: Mads Toftegaard Madsen

Kopiforsøg fra Vejle Kommune

Sammenfatning

Fredensborg kommune har opnået fritagelse fra at udarbejde og indsende halvårsregnskab til Ministeriet. Baggrunden for ønsket om fritagelse er, at Fredensborg Kommune i forvejen foretager 3 årlige budgetrevisioner på samtlige politikområder (bevillingsniveauer) og at disse budgetrevisioner omfatter såvel drift, anlæg samt finansiering.

Formålet med frikommuneforsøget har været at undgå en yderligere opfølgning, der ikke ville give hverken øget viden eller information, og samtidig hermed kunne anvende de sparede administrative ressourcer på andre opgaver.

Fredensborg Kommune blev ikke fuldstændig fritaget for at indsende halvårsregnskab til ministeriet, da det jf. ministeriet vil kræve en lovændring. Den delvise godkendelse af forsøget har dog medført en klar forenkling, da det materiale, der i forvejen udarbejdes til politisk niveau ved budgetopfølgningen pr. 30. juni direkte kan anvendes til ministeriet.

Forsøget blev anvendt for første gang ved halvårsregnskabet 2013, og er efterfølgende anvendt ved halvårsregnskaberne i 2014 samt 2015.

Indledning

Formål

Fredensborg Kommunes budgetrevisioner behandler 3 gange årligt ændringer til de budgetforudsætninger, som ligger til grund for budgettet. Fokus i budgetrevisionerne er ændringer til de oprindelige budgetforudsætninger og uforudsete ændringer i forbruget i budgetåret. Til en budgetrevision foretages en grundig gennemgang af, om de budgetforudsætninger (dvs. aktivitetsforudsætninger og budgetbemærkninger), der ligger til grund for om budgettet holder. For de områder, hvor der er implementeret budgetmodeller (indsatsstyrede) følges der ligeledes op på om forudsætningerne i disse modeller holder, hvad angår pris og mængder. Derudover foretages der altid en vurdering af forventningerne til årets resultat. Der foretages således 3 gange årligt en langt mere dybdegående og mere kvalitativ budgetopfølgning end den der forudsættes ved aflæggelsen af halvårsregnskabet.

Baggrund for forsøget

Baggrunden for ønsket om en fritagelse for aflæggelse af halvårsregnskaber er at undgå en yderligere opfølgning, der ikke giver øget viden og information.

Forsøgshjemmel

Forsøget er administrativt godkendt i skrivelse af 18. april 2013 fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Forsøgets målgruppe

Administrationen, Center for Økonomi, Løn og Indkøb.

Forventede mål og resultater

Målet er, at den økonomiske budgetopfølgning pr. 30. juni foretages på en optimal og informationsgivende måde, og undgå at der foretages en yderligere opfølgning, der ikke umiddelbart bidrager med øget viden og information. På den vis vil der kunne spares administrative ressourcer i forhold til udfyldelse af skemaer, udarbejdelse af talmateriale mv. til Ministeriet.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev første gang anvendt ved halvårsregnskabet 2013, og er efterfølgende anvendt ved halvårsregnskabet i 2014 samt 2015 og Fredensborg Kommune har sparet administrative ressourcer (på flere niveauer) i forhold til fritagelsen for udarbejdelse af halvårsregnskabet.

Evalueringsmetode

Det har i baggrund af forsøgets lille størrelse ikke været formålstjenstlig (ikke mindst af ressourcemæssige årsager) at lave en større evalueringsproces. Evalueringen af frikommuneforsøget er derfor alene foretaget på baggrund af de erfaringer, som CØI har gjort sig ved brug af frikommuneforsøget i forbindelse med gennemførelserne af budgetrevisionerne pr. 30. juni.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget har været i anvendelse én gang årligt siden halvårsregnskab 2013, dvs. 3 gange i alt og senest ved halvårsregnskabet 2015.

Erfaringer

Forsøget blev igangsat som oprindeligt forudsat og har været i anvendelse én gang årligt siden halvårsregnskabet 2013.

Forsøget vurderes at have været en succes med mindre bureaukrati, større smidighed og mere målerettet økonomisk information i forhold til den halvårslige økonomiske opfølgning.

Perspektiver for forsøget

På baggrund af de tre gange som frikommuneforsøget har været anvendt kan det konkluderes, at Fredensborg Kommunes 3 årlige budgetrevisionerne i fortsat grad giver en tilstrækkelig og langt mere dybdegående og kvalitativ information end den der forudsættes ved aflæggelsen af halvårsregnskabet samtidig med at ressourcerne har kunnet anvendes mere effektivt.

24. Ændring af fravalgsordning

Forsøgsansvarlig: Michala Tarbo Andersson

Forsøgschef: Birgit Alstrup

Kopiforsøg fra Odense Kommune

Sammenfatning

Jf. Dagtilbudslovens §16b stk. 5 er det et krav, at dagtilbuddenes bestyrelser hvert 2. år tager stilling til et evt. fravalg af madordning i kommunens institutioner. Dette forhold har skabt unødigt usikkerhed om køkkenpersonalets jobsikkerhed og manglende incitament til at udvikle og etablere faciliteter og projekter omkring madlavning i dagtilbud. Ordningen har endvidere medført øget brug af ressourcer til omfattende rundspørger blandt forældre, når bestyrelserne skal tage stilling til evt. fravalg af ordningerne.

Derfor søgte Fredensborg Kommune i 2013 om lov til at ændre fravalgsperioden fra hvert 2. år til hver 4. år. Kommunalbestyrelsen ønskede hver 4. år at give mulighed for fravalg af et sundt frokostmåltid i daginstitutioner, der i dag har frokostordning. Daginstitutioner i Fredensborg Kommune uden frokostordning var ikke omfattet af forsøget

Ændringen af fravalgsperioden har medført en øget jobsikkerhed hos personalet i institutionernes køkkener og en større integration mellem madlavningen og de pædagogiske aktiviteter med børnene i husene. Samtidig har forsøget været ressourcebesparende, idet det ikke har været nødvendigt for forældrebestyrelserne at gennemføre omfattende rundspørger blandt de øvrige forældre så hyppigt.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget har været at opnå ro om frokostordningerne i daginstitutionerne, hvor der er i dag er fravalgsmulighed hvert andet år. Valget er ressourcekrævende for den enkelte daginstitution og skaber hvert andet år usikkerhed for køkkenpersonalets ansættelse. Desuden er to år en meget kort tidshorisont i forbindelse med etablering af køkkenfaciliteter.

Baggrund for forsøget

Krav om stillingtagen til fravalg af madordning hvert 2. år jf. Dagtilbudslovens §16b stk. 5 har medført, unødigt usikkerhed om køkkenpersonalets jobsikkerhed,

manglende incitament til at udvikle og etablere faciliteter og projekter omkring madlavning i dagtilbud samt øget brug af ressourcer til omfattende rundspørger blandt forældre, når bestyrelserne skal tage stilling til evt. fravalg af ordningerne.

Forsøgets målgruppe

Forældrebestyrelser og køkkenpersonale i institutioner.

Forsøgshjemmel

Dagtilbudslovens § 16b stk. 5 samt skrivelse med orientering om lov om fleksibel frokostordning i daginstitutioner m.v. (SKR nr. 9436 af 09/06/2010).

Forventede mål og resultater

Det overordnede mål er at reducere ressourceforbruget for den enkelte institution ved at lade institutionerne tage beslutning om en frokostordning for tre - fire år ad gangen.

Målene forventes indfriet ved at nedsætte hyppigheden af mulighed for fravalg af frokostordningen til hvert 4. år.

Forsøgets forløb og varighed

Januar 2014- december 2018.

Forsøgets aktiviteter har været, at der ikke er gennemført fravalg af madordning i perioden. Institutionerne har således fået ro til at arbejde med udvikling af frokostordningerne.

Evalueringemetode

Forsøget er blevet evalueret i institutionerne ved bestyrelsernes møder. Herefter er lederne af institutionerne interviewet af den forsøgsansvarlige i forhold til, hvorledes formål med forsøget er indfriet, samt hvilke sidegevinster der har været ved forsøget.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

Ressourceforbruget for den enkelte institution ved at lade institutionerne tage beslutning om en frokostordning for 3-4 år ad gangen er reduceret.

Målene er indfriet ved at nedsætte hyppigheden af mulighed for fravalg af frokostordningen til hvert 4. år.

Øvrige virkninger fra forsøget

Køkkenpersonalet oplever større jobsikkerhed.

Institutioner kan gennem madordninger arbejde med børnenes forhold til mad og give dem et stabilt boldsukker i løbet af dagen.

Sammenhænge og kontekst

Resultaterne er opnået, fordi der er kommet større ro omkring madordningerne og en mulighed for at planlægge længere frem i tiden med hensyn til personale og faciliteter. Der er høj tilfredshed med madordninger blandt forældre til børn i dagtilbud i Fredensborg Kommune (98%). Samtidig udtrykker forældrebestyrelser tilfredshed med ikke så ofte at skulle forstyrre de øvrige forældre med spørgsmål vedr. madordninger.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Forsøgets resultater vil være relevant for alle kommuner med madordninger.

25. Informeret samtykke til sundhedsplejerskens sundhedssamtaler og undersøgelser på skoler

Forsøgsansvarlig: Charlotte Westerlin Nielsen

Forsøgsschef: Marianne Ingeholm Larsen

Sammenfatning

Sundhedsplejen har anvendt administrative ressourcer på at indhente informeret samtykke til de ydelser, der tilbydes alle børn og unge på kommunens skoler, såsom sundhedssamtaler og screeningsundersøgelser. Kravet var, at der skulle indhentes informeret samtykke ved hver ny kontakt med Sundhedsplejen. Dette krævede administrationstid, men også en ekstra opgave for forældrene.

Sundhedsplejen ønskede derfor at få hjemmel til udelukkende at indhente ét informeret samtykke for det enkelte barn gældende hele skoleforløbet til Sundhedsplejens generelle service på kommunens skoler.

Frikommuneforsøget har fungeret i to skoleår. Der er indhentet ét informeret samtykke for de børn, der har fået tilbud om Sundhedsplejens generelle service i de aktuelle skoleår. Resultatet er, at ca. 99 % af forældrene i begge skoleår valgte at give det generelle informerede samtykke. Ingen forældre har trukket det generelle informerede samtykke tilbage.

Konklusionen er, at forældre gerne giver ét informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service.

Sundhedsplejerskerne har oplevet at få positive reaktioner fra forældre vedr. det informerede samtykke gældende til hele skoleforløbet. Desuden har sundhedsplejerskerne oplevet, at i de klasser, hvor det generelle informerede samtykke var givet året før, forløb sundhedssamtalerne og funktionsundersøgelserne mere effektivt og alle børn blev set inden for samme periode. Med andre ord blev ingen børn afvist på grund af manglende samtykke.

Indledning

Formål

- At opnå en lettere og mere brugervenlig arbejdsgang for børn og unge heraf deres forældre på skolerne. Dels ved at forældre kun skal give ét informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service og dels at børnene i en klasse kan ses i en sammenhæng modsat før, hvor manglende samtykke betød, at

man måtte vente med tilbud til de børn, hvor samtykket ikke var givet primært på grund af forglemmelse fra forældrene.

- Effektivisering af arbejdsgange vedr. informeret samtykke og dermed bedre ressourceudnyttelse af sundhedsplejerskernes tid.

Baggrund for forsøget

Sundhedsplejen i Fredensborg Kommune ønskede at fravige reglerne om at skulle indhente informeret samtykke hver gang børn og unge på kommunens skoler fik tilbud om Sundhedsplejens generelle service, der tilbydes alle børn og unge.

Sundhedsplejen anvendte administrative ressourcer til at indhente informeret samtykke til de ydelser, der tilbydes alle børn og unge, såsom sundhedssamtaler og screeningsundersøgelser (højde, vægt, syn- og høreprøve). Meget få forældre fravælger Sundhedsplejen, men flere forældre glemmer at give samtykke. Dette resulterer i en øget administrativ opgave i forhold til at kontakte forældrene igen. Mange forældre har før, frikommune forsøget trådte i kraft, givet udtryk for et ønske om, at kunne give ét samtykke til Sundhedsplejens generelle service gennem hele skoleforløbet.

Sundhedsplejen ønskede derfor at få hjemmel til udelukkende at indhente samtykke første gang (typisk ved indskolingsundersøgelsen, eller når barnet begynder på en ny skole) til Sundhedsplejens generelle service, der tilbydes alle børn og unge på kommunens skoler.

Forsøgshjemmel

I Sundhedslovens kapitel 5 i afsnittet om informeret samtykke står, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Ved informeret samtykke forstås et samtykke, der er givet på baggrund af fyldestgørende informationer fra sundhedspersonalets side.

Forsøget har hjemmel i frikommunelovens § 25 stk. 2, hvorefter § 15 og 16 i sundhedsloven kan fraviges i forbindelse med forebyggende sundhedsydelser efter sundhedslovens kapitel 36 til børn og unge i den undervisningspligtige alder. Forsøget er godkendt til iværksættelse af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse af brev d. 5. juli 2013.

Forsøgets målgruppe

Målgruppen er alle børn og unge og deres forældre på de skoler, der er beliggende i Fredensborg Kommune. Sundhedsplejen betjener ca. 5.800 skoleelever.

Forventede mål og resultater

Mål:

- At 80 % af forældrene på en årgang giver samtykke til Sundhedsplejens generelle service.
- At brug af administrationstid på indhentning af samtykke reduceres fra ca. 2 timer pr. klasse til ca. 1 time pr. klasse.
- At sundhedsplejerskerne oplever, at arbejdsgangene omkring invitation af børn til undersøgelse og sundhedssamtale og afvikling af disse vil foregå mere smidigt og effektivt, både for børnene selv, forældrene og sundhedsplejerskerne.

Forsøgets forløb og varighed

Frikommuneforsøget begyndte ved skolestart i skoleåret 2013/14 og vil fortsætte indtil juni 2017.

Ved forsøgets start blev der udarbejdet en blanket til forældrene, hvor de kan give samtykke til Sundhedsplejens generelle service. Sammen med denne blanket bliver forældrene oplyst om frikommuneforsøget.

I den foreløbige forsøgsperiode på to skoleår (Sundhedsplejen er aktuelt i gang med tredje skoleår i forsøgsperiode) har Sundhedsplejen valgt, at indhente samtykke på de klasser, der i det aktuelle skoleår skulle have tilbud om den generelle service. Det har betydet, at implementeringen af samtykke til den generelle service udrulles gradvist, da alle klasser ikke får tilbud om sundhedspleje hvert år.

Arbejdsgangen er, at det generelle informerede samtykke indhentes, samtidig med at barnet/den unge inviteres til sundhedssamtale og funktionsundersøgelse. Blanketten med forældre underskrift vedhæftes i barnet/den unges elektroniske journal og der skrives samtidig en note om, at der er givet generelt samtykke. Formålet er at gøre det nemt for den enkelte sundhedsplejerske at få overblik over tilsagn om samtykke.

Forældrene har altid mulighed for at læse om Sundhedsplejens service på kommunens hjemmeside.

Der skal altid indhentes yderligere informeret samtykke, når Sundhedsplejen tilbyder ekstra ydelser, såsom sundhedssamtaler og ekstra screeningsundersøgelser til børn og unge med særlige behov.

Der vil i alle tilfælde altid være en tilbagemelding til forældrene om de udførte ydelser.

Der har ikke været ændringer af det planlagte forløb i implementeringsfasen og de aftalte arbejdsgange er blevet fulgt. I forsøgsperioden har Sundhedsplejen næsten brugt de samme ressourcer til at indhente det generelle informerede samtykke, som før frikommune forsøget. Det skyldes, at samtykket skal indhentes for første gang hos alle børn. Vurderingen er at den fulde effekt af forsøget tidsmæssigt først kan endeligt vurderes, når det generelle informerede samtykke på alle børn er indhentet.

Evalueringsmetode

Evalueringen er opgjort pr. skoleår. Der er målt på, hvor stor en procent sats af de aktuelle elever heraf deres forældre, der har givet informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service.

En høj procent sats af forældre, der giver samtykke, vurderes som høj forældre opbakning til denne arbejdsgang. Data er trukket via Danmarks Børn, som er en database, der henter oplysninger fra den elektroniske børnejournal, der bruges i Fredensborg Kommune.

Sundhedsplejen har desuden udarbejdet en kort beskrivelse omkring deres oplevelse af den nye arbejdsgang. Indsamling af data er sket via en fælles drøftelse på et personalemøde.

Metodeovervejelser

Indsamling af data er generaliserbar, da data er udtrukket på alle de børn og unge, der har fået tilbudt Sundhedsplejens generelle service i det aktuelle skoleår. Der er realibilitet, da det er konkrete data, der er trukket fra den elektroniske journal, og som nemt kan trækkes igen. Validiteten af data er høj, da indsamling af disse data giver et billede på, om forældre har lyst til at give det informerede samtykke til Sundhedsplejens generelle service.

Resultater og erfaringer fra forsøget

Opfyldelse af de opstillede mål

Afgivelse af samtykke:

I skoleåret 2013/14 er der indhentet et generelt samtykke for Bh. klasser, 1. klasser og 4. klasser på alle skoler Fredensborg Kommune.

Samlet for de tre klassetrin har 99,6 % af forældrene valgt at give det generelle informeret samtykke og 0,4 % har valgt ikke at give generelle informeret samtykke.

I skoleåret 2014/15 er der også indhentet generelt informeret samtykke for Bh. klasser, 1. klasser og 4. klasser på alle skoler i Fredensborg Kommune. Samlet for de tre klassetrin har 99,7 % af forældrene valgt at give det generelle informeret samtykke og 0,3 % har valgt ikke at give det generelle informerede samtykke. På de fleste af eleverne der gik i 1. klasse, var det generelle informerede samtykke indhentet i Bh. klassen året før. Det har lettet arbejdsgangen for både

sundhedsplejersker og forældre. Der er ikke nogle forældre, der har trukket samtykket tilbage.

Konklusionen er på den baggrund, at forældre til skoleelever gerne giver et informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service på skolerne.

Sundhedsplejerskernes oplevelse af arbejdsgang og administrationstid:

Sundhedsplejerskerne har ikke oplevet en målbar effektiviseringsgevinst ved frikommuneforsøget endnu, da den fulde effekt af indsatsen jf. afsnit 3.6 først slår igennem, når det informerede samtykke er indhentet for alle elever. Vurderingen er at det vil tage nogle år endnu.

Dog oplevede sundhedsplejerskerne i skoleåret 2014/15 en effektivisering af arbejdsgangene, da 1. klasserne i det pågældende skoleår blev indbudt til undersøgelse på baggrund af, at det generelle samtykke forelå fra undersøgelsen i børnehaveklassen.

Sundhedsplejen vurderer umiddelbart, at administrationstiden for indhentning af samtykke pr. 1. klasse reduceres i størrelsesorden fra ca. to timer pr. klasse til ca. en time pr. klasse

Sundhedsplejerskerne beskriver den administrative arbejdsgang ved 1. klasserne i forsøgsperioden, som betydelig mere effektiv og ikke så administrativ tung. Sundhedsplejen fremhæver herudover det hensigtsmæssige i, at alle børn kan ses indenfor samme periode. Det har tidligere skabt nogle u hensigtsmæssige situationer, hvor børn har følt sig udenfor, da de ikke kunne komme til undersøgelse samtidig med de andre fra klassen.

Sundhedsplejerskerne har oplevet at få positive reaktioner fra forældre vedr. det informerede generelle samtykke.

De få forældre, der har valgt ikke at give det generelle informerede samtykke, er forældre der helt eller i en periode fravælger Sundhedsplejen. Sundhedsplejerskerne oplever, at grunden til denne fravælgelse hyppigst skyldes, at det enkelte barn fejler noget, og bliver fulgt af egen læge og hospital. Forældre ønsker ikke, at for mange aktører bliver involveret og melder dermed Sundhedsplejen fra.

Sundhedsplejerskerne sidder tilbage med en oplevelse af, at frikommuneforsøget kun har fordele og ingen ulemper.

Øvrige virkninger fra forsøget

Der har ikke været uforudsete virkninger, der er udsprunget fra forsøget.

Sammenhænge og kontekst

At frikommune forsøget vedr. informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service er blevet taget godt i mod af så mange forældre skyldes måske, at man som forældre ser Sundhedsplejens tilbud som en naturlig del af skolens tilbud. Før frikommune forsøget var der mange forældre, der undrede sig over, at de skulle give tilladelse hver gang deres barn skulle til sundhedssamtale og undersøgelse, når det var en fast service, alle elever fik tilbudt på skolerne.

Vurdering af forsøgets perspektiver

Dette frikommuneforsøg har vist, at forældre til skolebørn gerne giver ét informeret samtykke til Sundhedsplejens generelle service. Dette vil på sigt skabe lettere arbejdsgange for både sundhedsplejersker, forældre og de børn og unge det drejer sig om.

Da frikommune forsøget blev implementeret, var der ikke en digital løsning på, at indhente et informeret samtykke.

I nærmeste fremtid vil den elektroniske børnejournal, der bruges i Sundhedsplejen komme med en teknisk løsning, der vil betyde, at forældre på sigt vil kunne logge sig ind via NemID i deres barns skolejournal og give et informeret samtykke.

Det vurderes, at dette frikommuneforsøg kan implementeres i resten af landet. Det antages, at forældre til skolebørn i andre kommuner vil bakke op på samme måde, som det er sket i Fredensborg Kommune.

26. Fritagelse for udarbejdelse af ligestillingsredegørelser (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Helle Kolberg
Forsøgschef: Tina Bjerregaard
Forsøget er et kopiforsøg fra Vejle Kommune

Sammenfatning

Fredensborg og Vejle kommuner har inden for frikommuneforsøget søgt om at blive fritaget for indberetning af ligestillingsredegørelse i 2013 og 2015. Fredensborg Kommune har således kunnet undlade at indberette ligestillingsredegørelse efter det koncept, som minister for ligestilling stillet til rådighed, men at kommunen i stedet kan indberette eventuelle egne redegørelser, opgørelser, statistikker m.v. om ligestilling/ligestillings-initiativer til ministerens orientering, jf. § 24g i frikommuneloven.

Formålet med forsøget var at anvende vores administrative ressourcer optimalt, da vi er af den opfattelse, at den lovpligtige ligestillingsredegørelse ikke bidrager yderligere til kommunens arbejde med ligestilling.

I stedet for at forholde sig til generelle ligestillingsproblematikker har kommunen kunnet konkretisere specifikke projekter og en personalepolitisk beretning, som var prioriteret og brugt ressourcer på i organisationen.

Forsøget blev anvendt første gang ved indberetning af ligestillingsredegørelse i november 2013 og er efterfølgende anvendt november 2015.

Indledning

Formål

Formålet med forsøget var at anvende vores administrative ressourcer optimalt, da vi er af den opfattelse, at den lovpligtige ligestillingsredegørelse ikke bidrager yderligere til kommunens arbejde med ligestilling.

Baggrund for forsøget

Fredensborg Kommune søgte, ligesom Vejle Kommune, om fritagelse for at udarbejde den lovpligtige ligestillingsredegørelse, som udarbejdes hvert 2. år.

Efter ligestillingslovens § 5a skal kommunen hvert andet år udarbejde en ligestillingsredegørelse. Formålet med redegørelsen er dels at give borgerne indblik i ligestillingsituationen i kommunen og dels at give indblik i kommunalbestyrelsens indsats for at fremme ligestilling af kvinder og mænd. Redegørelsen bidrager også til videndeling og erfaringsudveksling kommuner og regioner imellem, og god praksis fremhæves på www.ligestillingidanmark.dk.

Den lovpligtige ligestillingsredegørelse bidrager kun i ringe omfang som et redskab i forbindelse med drøftelse af ligestilling i Fredensborg Kommune. Fredensborg Kommune har via vores Personalepolitik og andre personalepolitiske initiativer løbende understøttet arbejdet med ligestilling i kommunen. De enkelte tiltag er således samlet med til at understøtte ligebehandling af mænd og kvinder på flere områder.

Kommunen ønskede derfor at dokumentere vores personalepolitiske tiltag i vores Personalepolitiske Beretning og andre konkrete ligestillingsinitiativer i organisationen.

Kommunen er endvidere af den opfattelse, at udarbejdelse af ligestillingsredegørelsen kræver en del administrative ressourcer. Vi kan reducere vores tidsforbrug ved at bruge alternativer, der allerede var brugt ressourcer på.

Forsøgshjemmel

Forsøget er administrativt godkendt i skrivelse af 31. maj 2013 fra Økonomi og Indenrigsministeriet

Forsøgets målgruppe

Primært Center for Personale og HR, der udarbejder den lovpligtige ligestillingsredegørelse

Forventede mål og resultater

Målet er, at indberetning af ligestillingsinitiativer foretages optimalt og på en informationsgivende måde, og undgå at der bruges unødvendige administrative ressourcer på redegørelsen.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget blev anvendt første gang ved indberetning af ligestillingsredegørelse i november 2013 og er efterfølgende anvendt november 2015 og der er dermed sparet administrative ressourcer ved begge forløb.

Evalueringemetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget. Redegørelsen frikommuneforsøget er derfor alene baseret på de erfaringer, som Center for

Personale og HR har gjort sig ved brug af frikommuneforsøget i forbindelse med indberetning af de lovpligtige ligestillingsredegørelser.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget blev igangsat som oprindelig forudsat og har været i anvendelse 2 gange.

Erfaringer

Forsøget vurderes at have været en succes med mindre bureaukrati og mere optimal anvendelse af ressourcer. Der er således ikke brugt ressourcer på fremlæggelse til byrådet samt uddybende spørgeskema til ministeren for ligestilling. Det skønnes at der er brugt ca. 15 timer mindre pr. redegørelse.

Perspektiver for forsøget

På baggrund af frikommuneforsøget kan det konkluderes, at Fredensborg Kommune har sparet ressourcer ved at indberette personalepolitisk beretning samt andre ligestillingsinitiativer i organisationen end at svare på en række standardspørgsmål. Øvrige statistiktal er indlæst automatisk via Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

27. Lokaletilskud til foreninger (redegørelse)

Forsøgsansvarlig: Julie Lau Sletten

Forsøgsschef: Marianne Ingeholm Larsen

Kopiforsøg fra Vejle Kommune.

Sammenfatning

Forsøget gør det muligt for kommunen at afvise såvel nye ansøgninger om lokaletilskud som tage bevilling fra eksisterende lejemål, såfremt kommunen kan anvise et andet passende egnet lokale. Forsøget har været anvendt i begrænset omfang. Det har været anvendt fire gange. Tre gange i forbindelse med etablering af nye kommunale fritidsfaciliteter. Her oplever kommunen, at brugerne har været tilfredse. En gang har forsøget været anvendt ved at kommunen har anvist egnet kommunalt lokale. Her oplever kommunen, at brugeren har været utilfreds. Kommunen sparrer i alt 130.000 kr. årligt, som kan anvendes inden for det folkeoplysende område.

Indledning

Formål

Forsøget tilsigter at opnå mulighed for en mere fleksibel og smidig håndtering af tildeling af lokaletilskud og egnede lokaler til foreninger – både gamle og nye foreninger - i såvel eksisterende som nye lokaler.

Forsøget omfatter alle tildelinger af lokaletilskud i kommunen.

Forsøget baseres på ny viden om anvendelse af kommunens lokaler og faciliteter og skal øge mulighederne for en bedre brug af kommunale lokaler.

Baggrund for forsøget

Kommunen skal jf. Folkeoplysningsloven yde lokaletilskud til lokaler, der ejes eller lejes af foreninger. I lovens paragraf 25, stk. 2 fremgår det, at det som udgangspunkt ikke er muligt at henvise eksisterende foreninger til andre egnede lokaler, som kommunen råder over. Det oplever kommunen som u hensigtsmæssigt, da kommunen ofte har egnede lokaler til rådighed. Kommunen ønsker at sikre en øget og mere optimal anvendelse af de eksisterende kommunale faciliteter til fritidsbrug. Fredensborg Kommune ønsker at bruge pengene bedst muligt, ved at opgradere kommunale lokaler og samtidig sikre, at lokalerne kommer flest mulige til gode.

Der er derfor ønsket en dispensation fra Folkeoplysningsloven § 25 stk. 2 således, at det er muligt for kommunen at afvise såvel nye ansøgninger om lokaletilskud, som tage bevilling fra eksisterende lejemål, såfremt kommunen kan anvise et andet passende egnet lokale.

Forsøgshjemmel

Forslaget indebærer dispensation fra Folkeoplysningslovens bestemmelser i § 25 stk. 2.

Kulturministeriet har i brev á 18, juli 2013 godkendt, at Fredensborg Kommune kan kopiere Vejle Kommunes forsøg med adgang til at afvise ansøgninger om lokaletilskud med forbehold for følgende betingelser:

- Kommunen skal kunne anvise egnede lokaler, som opfylder kravene i folkeoplysningsloven samt holde foreninger med opsigelsesperioder på lejemål skadeløse for ekstra udgifter til husleje
- Kommunen skal fortsat yde lokaletilskud til foreninger, der ejer deres lokaler eller anlæg.

Kommunen forpligter sig til at bruge et eventuelt mindreforbrug til lokaletilskud til øvrige aktiviteter inden for folkeoplysningsområdet.

Forsøgets målgruppe

Foreninger

Forventede mål og resultater

- At opnå en mere fleksibel håndtering af tildeling af lokaler til foreningers eksisterende lejemål samt nye lejemål og i den forbindelse kunne anvise alternative egnede lokaler, som kommunen i forvejen disponerer over.
- At opnå økonomiske muligheder for bedre at kunne imødekomme ønsker om lokaler fra nye og eksisterende foreninger, som i dag ikke modtager lokaletilskud. Dette skal ske gennem en revurdering af eksisterende foreningers anvendelse af lokale.
- At det i højere grad vil være muligt at anvise egnede kommunale lokaler til foreningers lejemål i både eksisterende lokaler og nye lokale.

Forventede resultater

- At kunne tilgodese flere foreningers behov for lokaler.
- At opnå en mere hensigtsmæssig og fleksibel anvendelse af den samlede lokalekapacitet og midler hertil.

Forsøgets forløb og varighed

Forsøget har forløbet siden ultimo 2013. Forsøget startede med evaluering og erfaringsindhentning fra lokaletilskudsfordeling for 2014 i forhold til tildelte lejemål og nye ansøgninger. Derefter blev alternative eksisterende kommunale lokaler og kommende nye kommunale lokaler vurderet. De kommunale lokaler blev dels taget i brug 2015 og dels forventes de at blive taget i brug i 2016. Den endelig politiske godkendelse af tilskudsfordeling for 2016 sker 3. februar 2016.

Evalueringsmetode

Der er ikke et tilstrækkeligt evalueringsgrundlag til at evaluere forsøget, da forsøget kun er blevet anvendt fire gange.

Erfaringer fra forsøget

Forsøgets anvendelse

Forsøget er anvendt i begrænset omfang. Fire foreninger modtager ikke længere lokaletilskud, men er anvist kommunale lokaler.

Forsøget er ikke blevet anvendt flere gange, fordi det ikke har været muligt at finde ledige egnede kommunale lokaler til foreningerne. Det skyldes, at foreningernes ønsker og behov for faciliteter ikke har kunnet indfries i kommunale lokaler.

Erfaringer

For tre af foreningerne er der etableret nye kommunale faciliteter netop for denne målgruppe. Det er kommunens oplevelse, at foreningerne har været tilfredse. Kommunen har i lokaletilskud sparet 97.000 kr., som kan anvendes inden for det folkeoplysende område.

For den fjerde forening er bevillingen til lejemål ophørt, og foreningen er anvist et kommunalt lokale, der anses at være egnet. Det er kommunens vurdering, at foreningens aktiviteter kan foregå i kommunale lokaler. Det er kommunens oplevelse, at foreningen er utilfreds med beslutningen. Kommunen sparer 33.000 kr. herved, som kan anvendes inden for det folkeoplysende område.

Perspektiver for forsøget

Forsøget er også relevant fremadrettet, da der kan være foreninger som i fremtiden kan flyttes til kommunale faciliteter. Kommunen er optaget af arealoptimering, og der er flere byggerier på vej, som kan anvises til foreninger, der i dag modtager lokaletilskud. Dette er i tråd med et større igangværende projekt omkring

lokaleoptimering af kommunale lokaler til fritidsbrug samt skoler og dagtilbud, som er besluttet i Byrådet.

Selvom forsøget kun er blevet anvendt i begrænset omfang, findes forsøget stadig relevant og kan have positive effekter, da der er gode erfaringer fra de gange forsøget er blevet anvendt.

Konklusion

Samlet set har mange af de 27 forsøg potentialer. Forsøgene er dog meget forskellige i karakter og omfang, hvorfor forsøgenes betydning for Fredensborg Kommune også varierer.

Det betyder dog ikke, at læringen fra de mindre forsøg er mindre vigtig. Mange af de mindre forsøg omhandler fritagelse fra unødige regler/procedurer.

Selvom disse forsøg ikke giver de helt store gevinster, er det dog stadig vigtigt at luge ud i regler, hvor indsatsen ikke står mål med værdien. Mange af disse forsøg vil derfor også kunne komme andre kommuner til gavn fx:

- Informeret samtykke til sundhedsplejerskens sundhedssamtaler og undersøgelser på skoler
- Ensretning af reglerne for udbetalinger til personer i aktive tilbud
- Ændring af fravalgsperiode
- Fritagelse for halvårsregnskab og ligestillingsredegørelse
- Anmeldte embedslægetilsyn på plejehjem hvert andet år

Andre forsøg er mere vidtrækkende og perspektivrige. Det er forsøg, som indebærer en helt ny kommunale opgaveløsning. Her kan nævnes fx:

- Én samlet indgang til borgerservice
- Lægehenvielse af yderligere vederlagsfri fysioterapeutisk behandling
- Ens regler for ambulante behandling af alkohol og stofmisbrug
- Fleksibilitet i samtaleformer
- Fleksible hold

Det er alle forsøg, som har givet stor værdi for Fredensborg Kommune, og som vi ønsker at fortsætte med. Det er også forsøg, som kan have stor værdi for de øvrige 98 kommuner.

En del forsøg er ikke blevet anvendt i tilstrækkeligt omfang i forsøgsperioden til at forsøgene kan evalueres. Flere af disse forsøg vurderes dog at kunne give stor værdi på den lange bane fx:

- Samarbejde i tværkommunale callcentre
- Lokaletilskud til foreninger
- Hæve grænsen for lokalplanpligt
- Opdatering af beskyttede vandløb
- Seniorjob i private virksomheder
- Kommunal levering af tilkøbsydelse

Et kig fremad

Frikommuneforsøget har været et godt afsæt for Fredensborg Kommune til at nytænke den kommunale opgaveløsning. Der er kommet mange flotte resultater ud af de mange forsøg.

Læringen fra frikommuneordningen bør tages med videre. Både i forhold til hvordan vi arbejder til daglig, men også i kommende forsøgsordninger.

Der kan med fordel tænkes ind, hvordan samspillet med ministerier og andre kommuner i højere grad kan bidrage og understøtte udvikling af velfærden. Det kræver vilje og samarbejdsvillighed hele vejen rundt.

I en ny forsøgsordning bør man også overveje, hvordan man begrænser ressourceudtrækket for kommunerne ved at deltage fx ved at tilrettelægge smidige ansøgningsprocesser, der er tilpasset de kommunale forhold. Det vil give frikommunerne bedre tid og rum til at udvikle forsøg. En tidlig og løbende forventningsafstemning mellem ressortministerier og kommuner vil desuden højne kvaliteten og sikre at der ikke bruges unødigt krudt på at udvikle forsøg, som ikke vil blive godkendt.

